

УКРАЇНА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
Шосте демократичне скликання
(Шоста сесія)

РІШЕННЯ

від 10.06.2011. № 161-6/2011

м. Івано-Франківськ

**Про Програму охорони
навколишнього природного
середовища в Івано-Франківській
області до 2015 року**

З метою стабілізації екологічної ситуації в Івано-Франківській області, відтворення природних рослинних ресурсів, збереження біотичного і ландшафтного різноманіття, формування безпечних умов для життя і здоров'я населення, на виконання вимог статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" та статті 47 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" обласна рада

вирішила:

1. Затвердити Програму охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 року (додається).

2. Встановити, що бюджетні призначення для реалізації заходів Програми на кожен рік передбачаються щорічно при формуванні обласного бюджету, виходячи з можливостей його дохідної частини, і затверджуються рішенням обласної ради про бюджет на відповідний бюджетний період.

3. Визнати таким, що втратило чинність, рішення обласної ради від 08.09.2006. № 73-5/2006 "Про Обласну програму охорони навколишнього природного середовища до 2010 року".

4. Затвердити перелік природоохоронних заходів з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища на 2011 рік згідно з додатком.

5. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника голови обласної ради О. Дзесу і постійну комісію обласної ради з питань екології, раціонального природокористування, рекреації та розвитку туризму (А. Троценко).

Голова обласної ради

Олександр Сич

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням обласної ради
від 10.06.2011. № 161-6/2011

**ПРОГРАМА
ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА
В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ДО 2015 РОКУ**

ПАСПОРТ
Програми охорони навколишнього природного середовища
в Івано-Франківській області до 2015 року

1. **Ініціатор розроблення Програми:** Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області;

2. **Розробник Програми:** Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу;

3. **Термін реалізації Програми:** 2011-2015 роки;

4. **Етапи фінансування Програми:** щорічно;

5. **Прогнозні обсяги та джерела фінансування:**

– бюджет (державний, обласний, місцевий) – 1552,31 млн. грн.;

– Державний фонд ОНПС – 412,70 млн. грн.;

– обласний фонд ОНПС – 94,16 млн. грн.;

– місцеві фонди ОНПС – 27,53 млн. грн.;

– кошти підприємств – 556,99 млн. грн.;

– інші джерела – 1589,46 млн. грн.

Всього за Програмою – 4233,14 млн. грн.

6. **Очікувані результати виконання Програми:**

– перехід до системи інтегрованого екологічно збалансованого управління у сфері використання і відтворення природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища;

– зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря. Орієнтовне зменшення викидів внаслідок реалізації природоохоронних заходів на найбільшому об'єкті (Бурштинська ТЕС) щорічно на 8-10 %;

– покращення якості поверхневих вод внаслідок будівництва нових та реконструкції (ремонту, модернізації) існуючих очисних споруд суб'єктів різних форм власності;

– зменшення кількості для захоронення промислових і твердих побутових відходів внаслідок запровадження новітніх технологій, системи роздільного збору відходів, будівництва об'єктів поводження з відходами (заводів, установок, ліній з переробки та утилізації відходів), вивезення на утилізацію гексахлорбензолу та заборонених і непридатних для використання пестицидів, посилення контролю за експлуатацією полігонів ТПВ;

– зниження інтенсивності ерозійних процесів, підвищення родючості ґрунтів;

– зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище від діяльності, пов'язаної з видобутком корисних копалин, у першу чергу за рахунок:

реалізації завдань, визначених Указом Президента України від 10.02.2010 № 145 «Про оголошення території міста Калуш, сіл Кропивник та Сівка-Калуська Калуського району Івано-Франківської області зоною надзвичайної екологічної ситуації»;

запобігання на території старих нафтопромислів (Кубаш, Майдан, Надєжда у Богородчанському районі) проявів самовиливу нафти і мінералізованих вод, а також викидів газу з ліквідованих свердловин, виникненню пожеж у прилеглих лісових масивах;

посилення контролю за дотриманням природоохоронних вимог на родовищах корисних копалин, що експлуатуються;

– захист територій від затоплення і підтоплення;

– припинення втрат біотичного та ландшафтного різноманіття, формування регіональної екомережі;

– створення ефективної системи екологічної освіти та інформування населення з питань охорони навколишнього природного середовища;

– удосконалення системи моніторингу навколишнього природного середовища.

7. **Термін проведення звітності:** один раз на рік.

ЗМІСТ

Вступ	7
1 Законодавчі та нормативно-правові засади охорони навколишнього природного середовища	9
2 Обґрунтування необхідності розробки програми	10
3 Опис природно-ресурсного потенціалу області	11
4 Соціально-економічний потенціал Івано-Франківської області.....	12
5 Стан навколишнього природного середовища.....	33
5.1 Стан і охорона атмосферного повітря	13
5.2 Стан і охорона водних ресурсів.....	14
5.3 Використання та охорона земельних ресурсів і ґрунтів.....	17
5.4 Небезпечні екзогенні процеси	20
5.5 Використання та охорона рослинного і тваринного світу	22
5.5.1 Рослинний світ.....	22
5.5.2 Лісові ресурси	23
5.5.3 Охорона, використання та відтворення тваринного світу.....	25
5.5.3.1 Стан та ведення мисливського господарства в Івано-Франківській області	25
5.5.3.2 Ведення рибного господарства	25
5.5.3.4 Охорона та відтворення видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України	26
5.6 Природно-заповідні території та формування регіональної екологічної мережі	27
5.7 Мінерально-сировинна база	28
5.7.1 Нафтогазові родовища	28
5.7.2 Родовища калійних солей.....	28
5.7.3 Торф.....	29
5.7.4 Будівельні матеріали	30
5.7.5 Мінеральні води.....	30
5.8 Поводження з промисловими та побутовими відходами.....	31
6 Моніторинг довкілля та інформування населення	33
6.1 Державна система моніторингу довкілля.....	33
6.2 Інформування населення про стан довкілля і рівень його безпеки. Екологічна освіта	34
7 Основні екологічні проблеми	35
8 Екологічна політика Івано-Франківської області	36
8.1 Сутність і принципи	36
8.2 Стратегічні цілі та завдання.....	36
9 Основні напрями програми	39
10 Стратегія програми	39
11 Джерела та обсяги фінансування Програми	40
12 Механізм реалізації Програми.....	41
13 Очікуванні результати реалізації Програми.....	41
14 Контроль за виконанням Програми.....	42
Додаток А.....	44
Таблиця А.1 – Підпрограма «Охорона і раціональне використання водних ресурсів»	44
Таблиця А.2 – Підпрограма «Охорона атмосферного повітря».....	53

Таблиця А.3 – Підпрограма «Рациональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів».....	56
Таблиця А.4 – Підпрограма «Охорона і рациональне використання земель»	62
Таблиця А.5 – Підпрограма «Охорона і рациональне використання мінеральних ресурсів»	70
Таблиця А.6 – Підпрограма «Охорона і рациональне використання природних рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу»	72
Таблиця А.7 – Підпрограма «Збереження природно-заповідного фонду, формування екологічної мережі»	73
Таблиця А.8 – Підпрограма «Проектні та проектно-кошторисні роботи»	77
Таблиця А.9 – Підпрограма «Наука, інформація і освіта, моніторинг навколишнього природного середовища»	81

ВСТУП

На території Івано-Франківської області виробничо-господарська діяльність має негативний вплив на навколишнє природне середовище. Це: 1) енергетична, нафтогазовидобувна і нафтопереробна, гірничодобувна та хімічна промисловість, а також комунальне господарство із значною кількістю відходів (у т.ч. токсичних) і викидів та скидів шкідливих забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище; 2) енергомісткі виробництва і технології, що споживають багато природних ресурсів, у т.ч. води; 3) екстенсивне сільське господарство (із значною кількістю орних земель) і, як наслідок, екологічно незбалансоване співвідношення угідь, активізація ерозійних процесів, дегуміфікація і зниження родючості ґрунтів; 4) сировинне (ресурсне) ведення лісового господарства, результатом чого є зниження стійкості лісів, їх водорегулюючих, захисних і санітарно-оздоровчих функцій і, як наслідок, зміна гідрологічного режиму рік, формування руйнівних повеней і паводків, зсувів і селів, зниження водності рік у меженні періоди.

До цього слід додати фрагментацію і значне зменшення площ первинного (природного) рослинного покриву, збіднення біотичного різноманіття, вичерпаність резервів природної рослинності, що призводить до втрати головних функцій екосистем: 1) ресурсної (забезпечення потреб людини в ресурсах деревини і продуктах харчування); 2) підтримання екологічної рівноваги; подолання ентропії; депонування (зв'язування) вуглекислого газу та ін.

Зростання антропогенного навантаження вимагає принципової зміни стосунків людини і природи, адекватних дій щодо збереження природи і природних ресурсів, у першу чергу тих, які визначають саму можливість життя – біогеоценотичного покриву, біотичного і ландшафтного різноманіття, води, повітря, ґрунтів. Соціально-економічний розвиток економіки можливий тільки у тих регіонах, де ощадливіше будуть використовуватись природні ресурси.

Вичерпання природних ресурсів, недостатня кількість чистої води (особливо питної води), забруднення середовища, зниження біотичного різноманіття є основними обмежуючими факторами соціально-економічного розвитку і безпеки життєдіяльності людей.

Ланцюжок екологічного руйнування починається з надмірного спалювання органічного палива і викидів в атмосферу тепла і вуглекислого газу, який створює парниковий ефект. При горінні утворюються і токсичні компоненти (CO, NOX, важкі метали та ін.).

З метою формування безпечного для життєдіяльності людей середовища необхідно запроваджувати у виробничо-господарську діяльність замкнутий цикл: «добування ресурсів – виробництво – споживання – утилізація відходів – невиснажливе використання – охорона і відтворення ресурсів». У зв'язку з цим, виробничо-господарська діяльність повинна базуватись на принципах:

- невиснажливого використання природних ресурсів;
- впровадження нових технологій, які забезпечують економію енергетичних і матеріальних ресурсів, утилізацію і повторне використання відходів;
- виробництва екологічно чистої продукції, яке характеризується незначним (екологічно безпечним) впливом на навколишнє природне середовище і людину;
- екологічного аудиту території і підприємств та моніторингу за станом природних ресурсів і якістю компонентів навколишнього середовища.

Екологічна політика на території Івано-Франківської області формується, виходячи із закріплених у Конституції України, Законах України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» прав людини на екологічно безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище.

Пріоритетами екологічної політики є:

- забезпечення сталого (збалансованого) розвитку регіону;
- невиснажливе використання природних ресурсів, збереження і відновлення природного середовища;
- формування екологічно безпечних умов для життя і здоров'я людей;
- врахування екологічних вимог і обмежень при прийнятті управлінських рішень щодо розвитку територій і видів виробничо-господарської діяльності;
- зниження рівнів забруднення атмосферного повітря, поверхневих вод, ґрунтів;

- безпечне для людей і навколишнього середовища поводження з промисловими і твердими побутовими відходами;
- захист населених пунктів і угідь від затоплення і підтоплення паводковими водами, попередження розвитку ерозійних процесів і зсувів, руйнування берегів рік;
- пріоритетне туристично-рекреаційне використання природно-ресурсного потенціалу;
- проведення екологічного аудиту території і підприємств;
- створення ефективної системи моніторингу навколишнього природного середовища;
- підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, екологічна освіта та інформування населення.

Інструментом впровадження екологічної політики є «Програма охорони навколишнього природного середовища Івано-Франківської області до 2015 року» (далі – Програма).

Мета Програми – зменшення викидів і скидів забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище, безпечне поводження з відходами, збереження біотичного і ландшафтного різноманіття, формування безпечних умов для життя і здоров'я населення, ліквідація причин виникнення надзвичайних екологічних ситуацій.

Програмою реалізується системний підхід до вирішення екологічних проблем через урахування характерних для області соціально-економічних умов, екологічних проблем та міжнародних зобов'язань України, зокрема Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (Київ, 2003), а також природоохоронних заходів діючих галузевих програм, що пов'язані з природокористуванням, зокрема: «Програми заходів та робіт в галузі розвитку земельних відносин в Івано-Франківській області до 2020 року», «Програми розвитку лісового і мисливського господарства Івано-Франківської області на 2001-2015 роки», «Програми охорони, відтворення, раціонального використання земель лісового фонду спеціалізованого лісомисливського науково-дослідного природно-заповідного господарства «Чорний ліс» на 2005-2015 роки», «Комплексної програми захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод на період до 2010 року і прогноз до 2020 року», «Державної цільової програми Комплексного протипаводкового захисту в басейнах річок Дністра, Пруту, Сірету», «Програми моніторингу довкілля Івано-Франківської області на 2008-2015 роки».

Програмою передбачається виконання заходів на загальну суму 4233,14 млн.грн., у т.ч. з:

- бюджет (державний, обласний, місцевий) – 1552,31 млн. грн.;
- Державний фонд ОНПС – 412,70 млн. грн.;
- обласний фонд ОНПС – 94,16 млн. грн.;
- місцеві фонди ОНПС – 27,53 млн. грн.;
- кошти підприємств – 556,99 млн. грн.;
- інші джерела – 1589,46 млн. грн.

Програма розроблена спеціалістами Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу із залученням фахівців інших наукових установ з урахуванням пропозицій районних державних адміністрацій, районних і міських рад, Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області, обласних управлінь (земельних ресурсів, меліорації і водного господарства, лісового і мисливського господарства, житлово-комунального господарства), а також промислових підприємств, громадських організацій та інших суб'єктів еколого-управлінського процесу.

Програма розроблена відповідно до вимог Законів України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», «Про охорону атмосферного повітря», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», «Про охорону земель», «Про землеустрій», «Про відходи», «Про природно-заповідний фонд», «Про екомережу», «Про екологічний аудит», Земельного Кодексу України, Водного Кодексу України, Лісового Кодексу України, Кодексу України про Надра та інших нормативно-правових актів, а також з урахуванням заходів, передбачених «Стратегією економічного та соціального розвитку території області до 2015 року».

1 ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Управління охороною навколишнього природного середовища здійснюється кількома способами, серед яких виділяють: правовий, природничо-науковий, економічний, санітарно-гігієнічний, організаційно-управлінський, культурно-виховний.

Правове регулювання охорони навколишнього природного середовища передбачає:

- визначення об'єктів охорони;
- встановлення дозвільних, зобов'язуючих, компенсуючих та інших форм, що регулюють екологічні обмеження;
- здійснення екологічного контролю;
- встановлення юридичної відповідальності за екологічні правопорушення і відшкодування заподіяної шкоди.

Природоохоронне законодавство (екологічне право) – це сукупність норм (нормативно-правових актів), що регулюють суспільні відносини у сфері взаємодії суспільства і природи з метою раціонального (невиснажливого) використання, збереження і охорони природних ресурсів і навколишнього природного середовища.

Основне джерело права – нормативний акт, тобто офіційний документ, що містить обов'язкові для виконання юридичні норми. Акт може мати форму закону, указу, постанови, ухвали, розпорядження тощо. Сукупність таких нормативно-правових актів утворює законодавство, яке об'єднує акти різної юридичної сили.

Узагальненим джерелом екологічного права є екологічне законодавство, яке поділяється на природоохоронне і природоресурсне.

У першу підсистему входять акти комплексного правового регулювання, наприклад Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», у другу – нормативні акти, які регулюють використання природних ресурсів, наприклад, Земельний Кодекс України та ін.

Серед актів природоохоронного законодавства є багато технічних норм, роль яких в охороні навколишнього природного середовища дуже велика. Будучи включеними у нормативні акти, вони набувають статусу техніко-юридичних норм. Це, перш за все, стосується нормативів гранично допустимих скидів і викидів забруднюючих речовин, розмірів санітарно-захисних зон та ін.

Завдання природоохоронного законодавства – регулювання відносин у сфері: 1) використання, відтворення і збереження природних ресурсів; 2) запобігання і ліквідація негативного впливу виробничої та іншої діяльності на природні об'єкти і комплекси; 3) збереження генетичного фонду живої природи, біотичного і ландшафтного різноманіття, унікальних територій та природних комплексів.

Основні норми у сфері природокористування і охорони навколишнього середовища закріплені в Конституції України. В обов'язок кожного громадянина входить охорона природи і дбайливе відношення до природних багатств. Конституція одночасно гарантує право на безпечне для життя навколишнє середовище, достовірну інформацію про його стан, а також на відшкодування збитків, заподіяних здоров'ю або майну екологічними правопорушеннями. Земля та інші природні ресурси, згідно Конституції, використовуються і охороняються як основа життєдіяльності людей, що проживають на певній території.

Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, міністерствами і відомствами прийняті нормативно-правові акти (закони, укази, постанови, інструкції та ін.), які формують природоохоронне законодавство держави і якими відрегульовані правовідносини, пов'язані з охороною навколишнього середовища (рослинного і тваринного світу, земельних і водних ресурсів, атмосферного повітря, надр) та здоров'я людей.

Україна здійснює на своїй території екологічну політику, спрямовану на:

- забезпечення безпечного для живої і неживої природи навколишнього середовища;
- захист життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням довкілля;
- збереження біотичного і ландшафтного різноманіття, охорону генофонду живої природи;

– раціональне (невиснажливе) використання, відтворення і охорону природних ресурсів.

В Україні існує чітка ієрархічна система екологічних законодавчих і нормативних документів, які за юридичними ознаками поділяються на природоохоронні, екологобезпечного значення та пов'язані з раціональним використанням природних ресурсів; за юридичною силою – на законодавчі та підзаконні; за обсягом правового регулювання – на комплексні та галузеві. Це:

– **Закони України.** У справі охорони і раціонального використання природних ресурсів базовим законодавчим актом є Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Виходячи з нього, а також з проблем сучасної екологічної ситуації і потреб забезпечення нормативної якості довкілля і відтворення природних ресурсів, розроблені і введені в дію ряд нормативно-правових документів, що стосуються окремих сфер довкілля, а саме: Земельний, Водний і Лісовий Кодекси, Кодекс України про надра; Закони України «Про охорону атмосферного повітря», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну експертизу», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». Крім цього, ряд питань, пов'язаних з екологічною безпекою і охороною природи, регулюється і в суто соціально-економічному законодавстві, зокрема в законах «Про інвестиційну діяльність», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про інформацію».

– **Постанови Кабінету Міністрів України** з екологічних питань. Вони мають такий же обов'язковий характер, як і закони України, але в них, як правило, розкривається механізм дії того чи іншого Закону, деталізуються і регламентуються певні процедури і положення, а також даються певні доручення окремим міністерствам і відомствам. Серед них постанови КМУ «Про перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку», «Про порядок затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх комплексної державної експертизи», «Про нормативи витрат та проведення державної екологічної експертизи»,

– **Постанови Верховної Ради України.** Вони також мають обов'язковий характер і забезпечують механізм дієвості того чи іншого Закону. Прикладом такої постанови може слугувати Постанова ВРУ «Порядок обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів в разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища»;

– **Екологічні стандарти,** норми і правила. Так, порядок розробки матеріалів ОВНС встановлюється Державними будівельними нормами ДБН А 2.2.2-1-2003, які є обов'язковими для органів державного управління, а також організацій і установ незалежно від форм власності і відомчої належності;

– **Відомчі інструкції і правила,** які є обов'язковими для організацій, що підпорядковані певному відомству.

До більшості зі згаданих законів в останні роки внесено ряд змін, обумовлених як потребою подальшого удосконалення національного законодавства і ліквідації неузгодженості між окремими законодавчими актами, так і Постановою Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1999 року про затвердження «Концепції адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу».

Додатковим стимулом до удосконалення екологічного законодавства стала також ратифікована Україною в 1999 році Конвенція «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля».

Сучасне екологічне право України систематизоване і у багатьох випадках відповідає міжнародним вимогам і унеможливорює значні екологічні порушення та нерегульоване використання природних ресурсів. Гармонізація українського природоохоронного законодавства з міжнародним законодавством об'єктивно диктується розширенням співпраці України із Світовою спільнотою та входженням до багатьох міжнародних структур.

2 ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ РОЗРОБКИ ПРОГРАМИ

Юридично-правовим підґрунтям при розробленні Програми були нормативно-правові акти, провідне місце серед яких займають Конституція України, закони, кодекси, підзаконні акти, відомчі нормативні документи.

Івано-Франківщина має високий показник антропогенних навантажень на навколишнє середовище. На окремих територіях (Галицький, Калуський, Надвірнянський райони) екологічна ситуація та якість довкілля характеризуються як несприятливі для здоров'я людини. Забруднюються повітря, води і ґрунти, збіднюється ландшафтне і біотичне різноманіття, що негативно впливає на живі організми і людей. Природокористування є нераціональним й екологічно незбалансованим.

Сучасний стан природних ресурсів і навколишнього природного середовища області змушує змінювати точку зору щодо подальшого економічного розвитку і технічного прогресу й оцінювати їх з урахуванням екологічних пріоритетів, наявності екологічних ризиків та стану екологічної безпеки.

Для цього необхідно переглянути існуючі методи природокористування, докорінно перебудувати виробничо-господарську діяльність і системи природокористування на нових засадах, які ґрунтуються на досягненні компромісу між соціальними і економічними потребами суспільства та можливостями біосфери задовольняти їх без загрози для нормального функціонування природних екосистем. Необхідний перехід від тактики споживання до тактики розвитку, що обумовлює необхідність розробки і реалізації стратегії і тактики невиснажливого природокористування і постійного контролю за змінами у ході природних і антропогенних процесів для інтегрального управління природними ресурсами та станом навколишнього середовища.

Необхідно виробити і здійснювати таку стратегію і тактику природокористування, які б забезпечили сталий (збалансований) розвиток регіону, покращення стану навколишнього природного середовища, інтегроване управління природними ресурсами, їх невиснажливе використання й охорону від вичерпання і забруднення, формування екологічно безпечних умов для життя і здоров'я населення, а також моніторинг за змінами природних і антропогенних процесів у природно-територіальних комплексах. Саме для вирішення цих завдань необхідна розробка «Програма охорони навколишнього природного середовища Івано-Франківської області до 2015 року».

3 ОПИС ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОБЛАСТІ

Природні умови і природні ресурси Івано-Франківської області багаті та різноманітні. Вони формують її природно-ресурсний і рекреаційний потенціал.

Площа області – 13,928 тис. км², населення – 1380,7 тис. осіб. В адміністративно-територіальному відношенні область поділяється на 14 районів, має 15 міст, у тому числі 5 – обласного підпорядкування, 24 селища та 765 сільських населених пунктів. Усього – 803 населенні пункти.

За характером рельєфу область поділяється на три частини: Подільська височина, Передкарпатське низькогір'я і Українські Карпати. Майже 50 % території області займають гори. Клімат області має перехідний характер – від помірно-теплого вологого Західно-Європейського до континентального Східно-Європейського з характерною вертикальною біокліматичною поясною. Кількість атмосферних опадів коливається від 690 мм (рівнинна частина області) до 1500 мм (гірські території), середня річна температура повітря відповідно – від +8°C до +2,9°C.

На території Івано-Франківської області, яка займає всього 2,4 % площі України, формується 8,6 % загального об'єму вод у річках України, зосереджено 6,3 % площі земель лісового фонду і 9,0 % загального запасу деревини.

В області обліковано 267 родовищ 26 видів корисних копалин (нафта, газ, калійні солі, вапняк, мергель, гіпс, глина, пісок та ін.), понад 300 джерел мінеральних вод, серед яких є аналоги «Нафтусі», «Моршинської».

Унікальність природних умов, наявність лісових і мінерально-сировинних ресурсів, родючих ґрунтів обумовлюють розвиток промислового, лісгосподарського і аграрного виробництва, а також туристично-рекреаційної індустрії.

На території області розміщено понад 500 підприємств хімічної, енергетичної, нафтогазовидобувної, деревообробної та інших галузей промисловості. Понад 4 % території зайнято нафтогазовими трубопроводами, пробурено більше 2 000 свердловин для видобування нафти і газу. Функціонують 134 очисних споруди, 27 великих погонів для складування твердих побутових відходів. Крім цього, Домбровський кар'єр, хвостосховища і полігони промислових відходів ВАТ «Оріана», золошлаковідвали Бурштинської ТЕС та ін.

Ці об'єкти обумовлюють значне техногенне навантаження на всі компоненти природного середовища.

На території області сформувались такі природно-господарські комплекси:

- промислово-міські (Івано-Франківський, Калуський, Бурштинський, Надвірнянський, Коломийський) із значним впливом на навколишнє природне середовище через велику кількість викидів і скидів забруднюючих речовин;

- промислово-нафтогазовидобувні (Долинський, Рожнятівський, Надвірнянський, Богородчанський), де вплив на довкілля обумовлений наявністю свердловин, наземних і підземних продуктопроводів та ін.;

- аграрно-промислові (Рогатинський, Галицький, Тлумацький, Городенківський, Снятинський), особливістю яких є переважання сільськогосподарського виробництва (рослинництво, тваринництво), переробка сільськогосподарської продукції, а також значна розораність території;

- лісо-промислові (Верховинський, Надвірнянський, Рожнятівський, Богородчанський), які характеризуються переважанням діяльності, пов'язаної з веденням лісового господарства, використанням і переробкою лісових ресурсів, а також веденням гірського землеробства і тваринництва;

- туристично-рекреаційні (Яремчанський, Верховинський, Косівський), де вплив на навколишнє природне середовище пов'язаний із значним руйнуванням природного середовища у процесі облаштування території і будівництва туристично-рекреаційної інфраструктури, а також наявністю викидів і скидів забруднюючих речовин.

Сучасний стан природних ресурсів і навколишнього середовища змушує змінювати підходи щодо подальшого економічного розвитку й оцінювати його з урахуванням екологічних пріоритетів (екологічного імперативу), наявності екологічних ризиків та стану екологічної безпеки. Забруднюються повітря, води і ґрунти, виснажуються природні ресурси, збіднюється ландшафтне і біотичне різноманіття, що негативно впливає на живі організми і людей.

4 СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

За підсумками 2009 р. індекс промислової продукції становив 77,4% порівняно з 2008 р. Відставання від минулорічних обсягів спостерігалось за всіма основними видами промислової діяльності.

За січень-листопад 2009 р. реалізовано промислової продукції (робіт, послуг) на 9634,2 млн.грн. За попередніми даними, у 2009 р. загальне виробництво продукції сільського господарства області зросло порівняно з 2008 р. на 8,5%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – на 6,3%, у господарствах населення – на 9,0%.

Всіма категоріями господарств області у 2009 р. зібрано 402,0 тис. т. зерна (у вазі після доробки), що на 0,9% більше, ніж у попередньому році, соняшнику на зерно – 2,2 тис. т. (у 2,2 р.б.), ріпаку – 33,3 тис. т. (у 1,5 р.б.), цукрових буряків (фабричних) – 18,3 тис. т. (на 66,2% менше), картоплі – 818,8 тис.т. (на 48,5% більше), овочів – 118,8 тис. т. (на 11,4% більше).

У 2009 році, сільськогосподарськими товаровиробниками області реалізовано худоби і птиці для забою (в живій вазі) 93,2 тис. т., що на 4,9% менше порівняно з 2008 р., вироблено молока 485,5 тис. т., або на 1,9% менше, виробництво яєць збільшено на 1,8% і отримано 634,2 млн. шт.

За розрахунками, станом на 1 січня 2010р. в області менше, ніж на 1.01.2009 р., утримувалось великої рогатої худоби на 9,8 тис. голів (на 4,7%), у т.ч. корів – на 5,9 тис. (на 4,5%); більше: свиней – на 45,8 тис. (на 29,1%), овець та кіз – на 0,3 тис. (на 1,3%), птиці – на 91,5 тис. голів (на 1,8%). За 2009 р. підприємствами області виконано будівельних робіт на суму 606,2 млн.грн., що у порівнянних цінах становить 40,4% до обсягів будівництва 2008 р.

За 2009 р. підприємствами залізничного та автомобільного транспорту області перевезено 5,3 млн. т. вантажів, що на 4,8% менше, ніж за 2008 р. Вантажооборот становив 1560,6 млн.т./км, або на 12,9% менше обсягів попереднього року.

Послугами автомобільного, залізничного, авіаційного та тролейбусного транспорту скористалося 108,6 млн. пасажирів, що на 7,3% менше, ніж за 2008 р.; підприємствами автомобільного, авіаційного та тролейбусного транспорту виконано пасажирську роботу в обсязі 1395,2 млн.пас.км, або на 4,9% менше, ніж за 2008 р.

Обсяги експорту товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності області за січень-листопад 2009 р. склали 299,5 млн.дол.США, імпорту – 230,5 млн.дол.США. У порівнянні до відповідного періоду 2008 р. обсяги експорту склали 43,1%, імпорту – 30,2%.

За 2009 р. населенню продано споживчих товарів на 12211,8 млн.грн., що в порівнянних цінах на 13,4% менше, ніж за 2008 р. За даними Державного комітету статистики, індекс інфляції споживчого ринку України у грудні 2009 р. становив 100,9% (у грудні 2008 р. – 102,1%). За 2009 р. приріст споживчих цін склав 12,3% (у 2008 р. – 22,3%).

По області у грудні 2009 р. індекс споживчих цін склав 100,5%, за 2009 р. – 110,3% (у 2008 р. – 103,9% та 121,8% відповідно). Індекс цін виробників промислової продукції області у грудні 2009 р. становив 100,7% (у грудні попереднього року – 102,3%). За 2009 р. індекс цін виробників промислової продукції склав 106,8% (за 2008 р. – 107,9%).

За січень-листопад 2009 р. сальдований фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування підприємств області, що підлягають щомісячному спостереженню, становив 74,1 млн.грн. збитків проти 487,7 млн.грн. збитків за січень-листопад 2008 р.

За даними управління Національного банку України в області, кредити, надані нефінансовим корпораціям та домашнім господарствам (з нарахованими відсотками), на кінець листопада 2009 р. становили 9720 млн.грн. (по залишках заборгованості), а депозити домашніх господарств склали 3286 млн.грн.

Номінальна заробітна плата одного середньооблікового штатного працівника (без врахування працівників статистично малих підприємств та зайнятих у фізичних осіб-підприємців) у листопаді 2009 р. становила 1616 грн., що перевищує у 2,2 рази рівень мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму для працездатних осіб (з 1 листопада 2009 р. 744 грн.). Порівняно з жовтнем 2009 р. заробітна плата зменшилась на 2,2%, а відносно листопада 2008 р. зросла на 2,7%. Розмір реальної заробітної плати зменшився порівняно з жовтнем 2009 р. на 3,8%, а з листопадом 2008 р. – на 10,1%.

Загальна сума невиключеної заробітної плати в цілому по економіці області (включаючи підприємства-банкрути та економічно неактивні підприємства) станом на 01 грудня 2009 р. становила 9,5 млн.грн., що на 3,3% більше, ніж на 01 листопада 2009 р. На економічно активні підприємства припадає 78,9% загальної суми боргу, 20,8% – на підприємства-банкрути, 0,3% – на економічно неактивні підприємства, які зупинили діяльність у 2001–2008рр. Станом на 01 грудня 2009 р. заборгованості із виплати заробітної плати за рахунок коштів бюджетів усіх рівнів в області не було.

За даними обласного центру зайнятості, станом на 01 грудня 2009 р. на обліку перебувало 17,5 тис. громадян, не зайнятих трудовою діяльністю, з них 16,7 тис., або 95,4% отримали офіційний статус безробітних. Упродовж листопада 2009 р. кількість зареєстрованих безробітних зменшилась на 5,2%, а порівняно з 01 грудня 2008 р. – на 36,3%.

Рівень зареєстрованого безробіття, розрахований по відношенню до кількості населення працездатного віку, в цілому по області упродовж листопада 2009 р. зменшився на 0,1 в.п. і на 01 грудня 2009 р. становив 2,0% проти 3,2% на відповідну дату 2008 р. За сприяння державної служби зайнятості у листопаді 2009 р. було працевлаштовано 1,4 тис. осіб, що на 60,5% менше, ніж у відповідному місяці 2008 р.

Станом на 01 січня 2010 р. чисельність населення області становила 1380,7 тис. осіб, з них 596,1 тис. – у міських поселеннях та 784,6 тис. – у сільській місцевості.

5 СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

5.1 СТАН І ОХОРОНА АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стан атмосферного повітря на території області в значній мірі залежить від об'ємів викидів забруднюючих речовин від двох основних джерел забруднення – стаціонарних (промислових підприємств) та пересувних (автотранспорт).

Кількість викидів в атмосферне повітря за останні п'ять років (2005-2009 рр.) поступово зменшується у виробничій галузі, а викиди від пересувних джерел з року в рік збільшуються.

У 2009 р. від стаціонарних джерел 218 підприємств в атмосферне повітря потрапило 214,5 тис. т забруднюючих речовин, що на 27,2 тис. т (на 11,2 %) менше, ніж у попередньому році. За даними «Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області, 2009р.» у 2009 році незначне збільшення шкідливих викидів в атмосферу у порівнянні з 2008 роком відбулось у м.Болехів (NO₂), м.Яремче (SO₂, CO), Долинському (NO₂, CO), Калуському (NO₂),

Коломийському (SO₂), Косівському (CO), Надвірнянському (NO₂, CO), Рогатинському (NO₂, CO) та Тисменицькому (NO₂, SO₂) районах.

У розрахунку на квадратний кілометр території області у 2009 р. було викинуто 15,4 т шкідливих речовин, що на 2,0 т менше, ніж у 2008 р. У Галицькому районі, питома вага якого склала 89,2 % у загальних викидах по області, в середньому на 1 км² обсяги викидів склали 264,7 т.

Найменше викидів в атмосферне повітря на території Верховинського (7,5 кг на 1 км²), Тлумацького (10,8 кг на 1 км²), Городенківського (62,9 кг на 1 км²) районів та Болехівської міської ради (149,3 кг на 1 км²).

Основний вплив стаціонарними джерелами на атмосферне повітря відчувають Галицький, Долинський, Надвірнянський та Тисменицький райони. Однією з основних проблем Івано-Франківської області є забруднення атмосферного повітря Бурштинською ТЕС. На неї припадає більше 70% до загальної кількості викидів по області.

Основними забруднювачами повітря на території області є: Бурштинська ТЕС; УМГ «Прикарпаттрансгаз»; ВАТ «Івано-Франківськцемент».

Актуальним є питання впливу автотранспорту на стан атмосферного повітря міст та населених пунктів області. Зменшення цього впливу можливе шляхом удосконалення схем руху, розташування майданчиків для паркування автомобілів, покращення якості палива, а також доріг.

Незадовільний стан атмосферного повітря деяких населених пунктів області обумовлений недотриманням підприємствами технологічного режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування, невиконанням у встановлені терміни заходів щодо зниження обсягів викидів до нормативного рівня, низькими темпами впровадження сучасних технологій очищення викидів, відсутністю ефективного очищення викидів підприємств від газоподібних домішок і твердих часток.

Основними пріоритетними напрямками у охороні атмосферного повітря до 2015 р. є:

1. Дотримання вимог екологічної безпеки в галузі охорони атмосферного повітря.
2. Зменшення викидів забруднюючих речовин, в т.ч. парникових газів, від стаціонарних та пересувних джерел забруднення атмосферного повітря.
3. Впровадження новітніх технологій очищення викидів на виробництвах, що становлять потенційну екологічну небезпеку.

Основною проблемою в охороні атмосферного повітря від забруднення була й залишається проблема, пов'язана із забрудненням навколишнього природного середовища найбільшими підприємствами-забруднювачами. Для її вирішення до 2015 року необхідно впровадити комплекс природоохоронних техніко-технологічних заходів, основними з яких є:

- Бурштинська ТЕС – заміна електрофільтрів на енергоблоках (№№ 5,6,8,12) та впровадження технологій сіркоочистки на енергоблоках (№№ 5-12);
- ВАТ «Івано-Франківськцемент» – встановлення нових та модернізація існуючої системи обезпилення вузлів завантаження цементу;
- ВАТ «Нафтохімік Прикарпаття» – впровадження технологій, що забезпечать зниження рівня впливу на атмосферне повітря;
- підприємства теплопостачання – реконструкція котелень із заміною котлів та модернізацією газоочисних установок;
- для міських територій – удосконалення схем руху автотранспорту, покращення якості доріг, будівництво об'їзних доріг, покращення якості палива, запровадження громадського електротранспорту (тролейбуси, електроавтотранспорт).

5.2 СТАН І ОХОРОНА ВОДНИХ РЕСУРСІВ

В основі водогосподарської політики в Україні та її регіонах лежить спрямування до збереження та відновлення водних ресурсів і водних екосистем. Проблема полягає у вирішенні протиріччя: людина є основним фактором благополуччя або неблагополуччя водних екосистем, які забруднюються і деградують внаслідок її діяльності, і в той же час потребує чистої води, безпечної для здоров'я. Це протиріччя потребує забезпечення рівноваги між цими двома аспектами водно-екологічних проблем.

Водні ресурси Івано-Франківської області представлені поверхневими та підземними водами. За загальними запасами поверхневих вод область посідає III-є місце в Україні. На території області протікає 8 294 річки загальною довжиною 15 756 км, у тому числі: 4 688 річок – у басейні р. Дністер довжиною 9 111 км і 3 606 річок – у

басейні р. Прут довжиною 6 645 км, з яких: 8 103 – малі річки з площею водозбору менше 10 км² довжиною – 4 496 км; 141 – річки з площею водозбору від 10 до 100 км², довжиною – 3 762 км; 42 – річки з площею водозбору від 100 до 1 000 км², довжиною – 5 554 км; 9 – річки з площею водозбору понад 1 000 км², довжиною – 1 944 км.

Під водними об'єктами знаходиться 23,6 тис. га земель області. Загальна густота річкової мережі в середньому по області становить 0,2-0,4 км/км²; в окремих басейнах вона вища, наприклад, у басейнах Лімниці і Бистриці – дорівнює 1,3 км/км², у басейнах Білого і Чорного Черемошів – досягає 1,7-2,5 км/км².

Більша частина рік північно-східної частини області належить до басейну Дністра (Свіча, Лімниця, Бистриця Слотвинська і Бистриця Надвірнянська). У південно-східній частині протікають ріки Прут і Черемош, які впадають у Дунай. Ріки мають гірський і напівгірський характер.

Поверхневі водні ресурси, що формуються в межах області, у середній за водністю рік складають 4544,34 млн. м³, у рік 75 % забезпеченості – 3317,59 млн.м³ і у рік 50 % забезпеченості – 2182,29 млн.м³. Сумарні водні запаси (з водами сусідніх областей) складають відповідно 9050,83; 6562,64 і 4299,30 млн. м³.

Фактично у 2009 році запасів водних ресурсів у межах області було 6842,67 млн.м³, а із стоком сусідніх областей – 13787,53 млн. м³ (8% забезпеченість у басейні р. Дністер і 12 % забезпеченість у басейні р. Прут).

Прогнозні запаси підземних вод в області складають 270 млн. м³/рік, а затверджені ДКЗ – 100,0 млн. м³/рік. За запасами підземних вод область знаходиться на 19-ому місці в Україні.

У 2009 році забір свіжої води в області склав 104,0 млн. м³, із них поверхневих вод – 95,927 млн. м³, підземних – 8,073 млн. м³. Використання води склало 92,76 млн. м³/рік. На виробничі потреби використано 61,7 млн. м³, господарсько-питні – 20,13 млн. м³, на потреби сільського господарства – 0,308 млн. м³ води. Порівняно з 1990 роком, загальне водоспоживання по області зменшилось на 199,6 млн. м³.

Загальне по області зменшення забору свіжої води пройшло за рахунок галузі промисловості та житлово-комунального господарства. Основною проблемою у сфері використання вод є забруднення поверхневих вод Івано-Франківщини внаслідок скидання у водні об'єкти неочищених та недостатньо очищених зворотних вод. Загальна кількість зворотних вод, які скинуті у поверхневі водні об'єкти області у 2009 році, становила 90,7 млн. м³, у тому числі 16,94 млн. м³ (у 2008 році – 18,61 млн. м³) недостатньо очищених та неочищених стічних вод, у т. ч. без очищення – 0,113 млн. м³.

Скид неочищених та недостатньо очищених комунальних і промислових зворотних вод відбувається внаслідок фізичного та морального зносу очисних споруд і відсутності коштів на будівництво нових, ремонт та реконструкцію існуючих. Внаслідок тривалої експлуатації без необхідного поточного ремонту систем водопостачання і каналізації більшість водопровідно-каналізаційних мереж знаходяться в незадовільному технічному стані, частина із них – в аварійному стані. Складна ситуація щодо очистки стічних вод склалася у містах Болехів, Косів, Снятин, Тлумач, Городенка, Яремче, Галич, Коломия, в селищах Брошнів Осада, Вигода, селах Лисець, Товмачик.

Іншою важливою проблемою, що призводить до забруднення поверхневих вод, є відсутність водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг вздовж водних об'єктів на території області. Водоохоронні зони та прибережно-захисні смуги водних об'єктів на території області не винесені в натуру, що порушує природоохоронний режим водних об'єктів, призводить до їх забруднення і засмічення.

За даними Івано-Франківського обласного виробничого управління водного господарства, приблизна площа прибережних захисних смуг на території області становить 82690,0 га.

Результати контролю якості води поверхневих вод в області наступні. У верхів'ї Дністра у 2009 році спостерігалась виражена тенденція до збільшення вмісту заліза загального. На виході з області якість води у р. Дністер належить до класу «забруднені». Якість води у р. Саджава належить до класу «брудна» (концентрації забруднюючих речовин значно перевищують ГДК). Ця притока Дністра знаходиться під впливом стоків підприємств ТОВ «Уніплит» та НГВУ «Долинанафтогаз». Вплив стоків Калуського промислового вузла, відчутно позначається на якості вод в р. Сівка. Води відносяться до IV класу – «забруднені». Впродовж 2009 року відмічено підвищення за такими показниками: мінералізація, залізо загальне, ХСК, магній.

У 2009 році у водойми області із стічними водами надійшло азоту амонійного 0,066 тис. т; марганцю – 0,005 тис. т; формальдегіду – 0,047 тис. т.

Перевищення величин ГДК у р. Дністер пояснюються впливом стічних вод КП «Галичводоканал» та КП «Івано-Франківськводокотехпром».

Якість води р. Сівка у 2009 році покращилась. Ця річка приймає стоки промислових підприємств м. Калуш і характерним для неї був високий вміст солей. Максимальне значення цього показника знизилось з 1749 мг/дм³ у 2008 році до 1107 мг/дм³ у 2009 році. Це пов'язано зі зменшенням обсягів виробництва.

За показниками якості води р. Лімниця і р. Свіча належать до найчистіших приток Дністра. Якісний стан води рік Луква, Ворона, Бистриця Солотвинська та Бистриця Надвірнянська характеризується показниками, значення яких не перевищують ГДК.

На якість води р.Бистриця впливають стічні води очисних споруд м.Івано-Франківська, тому гідрохімічні показники вищі в порівнянні з показниками річок Бистриця Надвірнянська і Бистриця Солотвинська.

Основні загрози щодо водних ресурсів:

1) Забруднення поверхневих водних об'єктів. Основні забруднювачі – ТзОВ «Уніплит», КП «Івано-Франківськводокотехпром», ДП «Калійний завод», ВАТ «Нафтохімік Прикарпаття».

2) На території Івано-Франківської області налічується 134 комплекси очисних споруд загальною потужністю 131,2 млн. м³/рік. Фізична та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення поточних та капітальних ремонтів діючих водопровідних і каналізаційних мереж та очисних споруд.

3) Невирішені екологічні проблеми ДП «Калійний завод ВАТ «Оріана», (рудник «Ново-Голинь», Домбровський кар'єр, хвостосховища №1,2).

4) Відсутність обліку забору свіжої води а також заходів для її економії та зменшення водоспоживання на НГВУ «Долинанафтогаз», НГВУ «Надвірнанафтогаз», Долинському газопереробному заводу, Бурштинській ТЕС, Калуській ТЕС, ВАТ «Нафтохімік Прикарпаття».

5) Відсутність схем землеустрою (проектів організації території) сільськогосподарських угідь, які передбачають зменшення ерозійних процесів, захист малих річок і водойм від забруднення, засмічення і обміління, створення водоохоронних зон, та виділення прибережних захисних смуг і винесення їх в натуру; дотримання екологічно безпечного режиму використання земель.

6) Недотримання вимог водоохоронного законодавства при проектуванні, будівництві та експлуатації об'єктів туристично-рекреаційного призначення.

7) Недостатність моніторингових досліджень щодо зміни водності рік, потенціалу водних ресурсів, можливостей самоочищення рік.

8) Паводконебезпека і наслідки проходження високих вод (затоплення, руйнування об'єктів інфраструктури).

Паводкова небезпека на території області – це періодичне повторення паводків на ріках Дністер і Прут, що викликане природними кліматичними коливаннями, підсиленими антропогенними чинниками. Ризик таких паводків для довкілля і населення визначається ймовірністю виникнення такої події помноженої на затрати з ліквідації її катастрофічних наслідків.

Паводки спостерігаються як у період весняного сніготанення, так і в літній час внаслідок злив. Особливо загрозливі паводки спостерігаються в передкарпатській частині Дністра. Локальні катастрофічні паводки відбуваються майже через кожні 2-3 роки.

Внаслідок катастрофічного паводку 23-26 липня 2008 р. у Івано-Франківській області постраждало 417 населених пунктів, 24 905 житлових будинків, 20 600 га сільськогосподарських угідь, було розмито 602,6 км берегів, пошкоджено 100,84 км та зруйновано 25,445 км берегоукріплень річок, 10,645 км захисних дамб; пошкоджено та затоплено 347 автомобільних та 416 пішохідних мостів, 664,94 км автомобільних доріг, 24 водозабори; загинуло 19 осіб, з них 5 дітей. З постраждалих районів вивезено 1032 чоловік та 280 голів худоби. Втрачено 70 % площ посівів зернових, а це 45 млн. грн. збитків для сільськогосподарських виробників. За останні роки збитки, заподіяні повеннями та паводками, і кількість освоєних на протипаводкові заходи коштів відчутно зростають.

Основними пріоритетами охорони та раціонального використання водних ресурсів є:

- 1 Зменшення забору води з водних об'єктів, збереження і відновлення водних екосистем.
- 2 Забезпечення пріоритету вимог екологічної безпеки у сфері використанні водних ресурсів.
- 3 Розроблення схем землеустрою (проектів організації території) басейнів основних рік (Свічі, Лімниці, Бистриці Надвірнянської, Бистриці Солотвинської, Рибниці, Черемоша, Свіржа, Гнилої Липи).
- 4 Будівництво нових і реконструкція існуючих очисних споруд і каналізаційних мереж.
- 5 Зменшення до 2015 року скидання у водні об'єкти області неочищених стічних вод на 10%.
- 6 Берегоукріплення, регулювання та розчистка русел.
- 7 Будівництво протиповеневих дамб, водойм-регуляторів (ставків, водосховищ та польдерів).
- 8 Впровадження схем землеустрою (проектів організації території) у басейнах рік Бистриця Надвірнянська і Гнила Липа (4 пілотні проекти).
- 9 Винесення в натуру водоохоронних зон (прибережних захисних смуг).
- 10 Ліквідація джерел забруднення підземних вод.

5.3 ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ І ҐРУНТІВ

Земельні ресурси є складовою частиною природно-ресурсного потенціалу області, просторовою базою для розвитку і функціонування різних галузей виробництва. Земля є продуктом природи і замінити її яким-небудь іншим засобом виробництва неможливо. Незамінність землі обумовлює необхідність її збереження, раціонального використання та постійного підвищення якості.

Земельний фонд Івано-Франківської області складається із земель різного функціонального призначення. Загальна площа 1392,8 тис.га, із них станом на 01.01.2010 р. сільськогосподарські угіддя займають 631,9 тис.га (46,7 % території області). У структурі сільськогосподарських угідь рілля займає 383,4 тис. га, перелоги – 19,3 тис. га, багаторічні насадження – 16,1 тис.га, сіножаті – 83,3 тис. га, пасовища – 129,3 тис. га. Площа лісів та інших вкритих лісом земель – 636,6 тис. га (47,8 %). Під водою зайнято 24,0 тис. га, болотами – 2,6 тис. га, забудовані землі – 61,5 тис. га.

Основними землекористувачами в області є: 41 лісгосподарське підприємство, у користуванні яких перебуває 563,6 тис. га (41,8 % від загальної площі області); громадяни (907 тис. осіб), у власності яких знаходиться 264,4 тис. га сільськогосподарських угідь (41 % їх загальної площі); селянські (фермерські) господарства (582) – 22,4 тис. га; 386 сільськогосподарських підприємств різної форми власності, у користуванні яких перебуває 92,8 тис. га (14,1 %); організації, підприємства, установи природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, яким надано у користування 71,6 тис. га; землі запасу та землі не надані у постійне користування займають 220,4 тис. га, (15,8 % від площі області). Всього землекористувачів – 1058459.

Область відноситься до регіонів з низькою землезабезпеченістю. На одного жителя припадає 1,00 га, у тому числі 0,45 га сільськогосподарських угідь, із них 0,27 га ріллі (в Україні відповідно 1,25; 0,89; 0,68 га). Можливості розширення площ сільськогосподарських угідь і найбільш продуктивної їх частини – ріллі вичерпані. Більше того, у зв'язку із розширенням житлового та інших видів будівництва площа сільськогосподарських угідь постійно зменшується. За період 1995-2010 роки площа забудованих земель збільшилась на 6,0 тис. га.

Ґрунти із їх властивістю родючості є унікальним природним ресурсом. Вони виконують важливі екологічні функції у біосфері, до основних із яких належать: 1) гідрологічна; 2) біоенергетична; 3) «депо» поживних елементів; 4) захисного екрана; 5) фітопродукційна; 6) санітарно-детоксикологічна. Ґрунтовий покрив є надзвичайно вразливою поверхневою «плівкою життя», яка в результаті антропогенного впливу зазнає значних змін, що обумовлює його деградацію.

Гідрологічна (стабілізаційно-гідрологічна) функція ґрунтів полягає у створенні, завдяки властивостям водопоглинання і вологоємності, «гідрорезервуарів», здатних тривалий час утримувати воду і завдяки цьому забезпечувати потреби рослин у воді; поповнення запасів підземних вод; зменшення об'ємів поверхневого стоку і, як наслідок, попередження виникнення паводків і ерозійних процесів.

Біоенергетична функція ґрунтового покриву полягає в накопиченні органічної речовини та зв'язаної у ній енергії у вигляді торфових покладів і гумусу. Підтримання запасів органічної речовини ґрунтів означає збереження їх енергетичного потенціалу і стійкості. Органічна речовина ґрунтів визначає також рівень продуктивності лісів і урожайність сільськогосподарських культур.

Детоксикологічна функція. Суть її полягає у зв'язуванні ґрунтами важких металів, пестицидів, радіонуклідів. У результаті цього міграційна активність забруднювачів знижується, уповільнюється їх надходження у водні екосистеми та рослинницьку продукцію.

Фітопродуктивна функція. Це здатність ґрунтів, залежно від їх енергетичних, фізико-хімічних, фізичних, детоксикологічних властивостей, забезпечувати необхідні умови для існування природних (лісових, лучних) і сільськогосподарських фітоценозів.

Перелічені функції ґрунтів утворюють їх екологічний потенціал.

Ґрунтовий покрив Івано-Франківської області дуже строкатий. Всього налічується 22 типи ґрунтів. У гірській зоні найбільшу площу займають бурі гірсько-лісові ґрунти, на яких зростають переважно ліси. У передгірній зоні переважають буроземно-підзолисті поверхнево оглеєні ґрунти, а також дернові, болотні та торфоболотні ґрунти у долинах річок. У рівнинній (лісостеповій) зоні поширені сірі лісові ґрунти, а також чорноземи опідзолені і чорноземи вилугувані.

Ґрунти області вимагають вапнування (420 тис. га), внесення органічних і мінеральних добрив, захисту від водної ерозії (128,0 тис. га). Особливо актуальним є питання удобрення ґрунтів. За останні 20 років значно зменшилось внесення мінеральних та органічних добрив. Якщо у 1990 році на 1 га вносилося 240 кг мінеральних (у діючій речовині) і 15,3 т/га органічних добрив, то у 2009 році – відповідно 82 кг/га і 1,5 т/га, тобто у 3 і 10 разів менше.

Збільшення площі сільськогосподарських угідь у користуванні громадян обумовлює низьку ефективність земельно-ресурсного потенціалу внаслідок відсутності раціональної організації території, незначного рівня механізації робіт, відсутності сівозмін, не проведення вапнування та протиерозійних заходів, що негативно позначається на родючості ґрунтів і урожайності сільськогосподарських культур.

Господарська діяльність на території області істотно вплинула на природні ландшафти, зумовлюючи їх денатуралізацію і глибокі зміни структурно-функціональної організації. Вигідне географічне положення, різноманітні природні умови і природні ресурси, їх структура, доступність і ступінь концентрації були і залишаються важливими факторами, які визначають рівень освоєності території, розвиток певних видів виробничої діяльності та інтенсивність використання природних ресурсів, відповідні системи розселення та мережу поселень.

У корінних ландшафтах Івано-Франківської області переважали ліси, і ще у першому тисячолітті н.е. лісові ландшафти були типовими на її території. Сільськогосподарська діяльність була визначальним чинником трансформації природних ландшафтів і формування антропогенних типів ландшафтів – сільськогосподарських ландшафтів (агrolандшафтів). При цьому руйнувалося біотичне і ландшафтне різноманіття, які забезпечують стабільність і стійкість ландшафтів, формування сприятливого середовища для життєдіяльності людей.

На території області практично відсутні ландшафти, в яких не зазнав би зміни хоча б один із компонентів. У сучасній ландшафтній структурі переважають антропогенні сільськогосподарські, лісові, водні й селитебні ландшафти.

Сільськогосподарські ландшафти. Займають від 16,4 до 70,5 % території. Вони сформовані на місці лісових, лучних і водно-болотних ландшафтних комплексів. Серед сільськогосподарських переважають польові ландшафти, специфічними ознаками яких є щорічне розорювання ґрунтів, внесення мінеральних і органічних добрив, пестицидів, а також створення штучних агроценозів.

Лукопасовищні ландшафти. Представлені пасовищами і сіножатями (від 10,0 до 27,8 % території), зосередженні переважно у заплавах і надзаплавних терасах та крутих схилах.

Садові ландшафти у рівнинній і передгірській зонах займають, в середньому, 1,2 % території області (від 0,1 до 2,4 %).

Крім сільськогосподарських ландшафтів, наявні також ландшафтно-інженерні системи, до яких відносяться орні землі, сіножаті і пасовища з осушними каналами і

дренажем. Осушених земель в області 195 тис. га, що становить 14,0 % від загальної площі області і 30 % від площі сільськогосподарських угідь.

Найбільше осушено земель у передгірських і рівнинних ландшафтах відповідно 130,6 і 53,9 тис. га. На території області є 20 міжгосподарських осушувальних систем загальною площею 74,7 тис. га. Внаслідок осушення земель, змінюється гідрологічний режим території через швидке (1-2 дні) відведення дренажними системами поверхневих вод. Порушується ґрунтове живлення малих річок та потічків, і, як наслідок, знижується їх водність у меженні періоди.

Поселення (міста, селища, села) з їх господарством і сконцентрованим населенням є найбільш активною формою впливу людини на природне середовище. Значних змін зазнає рослинність і пов'язаний з нею тваринний світ. У населених пунктах пробурені свердловини і побудовані колодязі, спрямляються річки, на них будуються водосховища і ставки.

Найбільш заселені долини річок і широких улоговин, надзаплавні тераси, а також прирічкові місцевості. Села мають витягнуту уздовж річок і балок форму. Найбільш заселені передгірські ландшафти, урбанізованість яких становить 23 %. Малозаселеними є гірські ландшафти.

Лісові ландшафти. Первинні лісові ландшафти з корінними (природними) лісами на території Івано-Франківської області майже не збереглися. У породній і віковій структурі лісів, а також у показниках лісистості території відбулися істотні зміни. На значних площах на місці мішаних лісів за участю бука, смереки і ялиці сформувалися чисті смерекові деревостани. Сучасні ліси – це вторинні, здебільшого штучно створені ліси. Якщо у корінному рослинному покриві переважали стиглі і перестиглі ліси, то у сучасному покриві такі деревостани збереглися лише на 9,3 % вкритої лісом площі.

Найбільшою мірою трансформовані рівнинні і передгірські ландшафти. Переважаючим типом природокористування тут є сільськогосподарське землекористування, яке поєднується з промисловим виробництвом. У структурі рівнинних і передгірських ландшафтів питома вага сільськогосподарських угідь коливається в межах відповідно 60-70% і 35-45%. Загальна розораність перевищує межі екологічної збалансованості як у рівнинних (50-60%), так і передгірських (30-40%) ландшафтах. У рівнинних ландшафтах розорано 80-90% сільськогосподарських угідь, у передгірських – 60-70%. Сільськогосподарська освоєність гірських ландшафтів становить, в середньому, 16,4%.

Висока розораність території є наслідком екстенсивного використання земель, при якому підвищення родючості ґрунтів підмінялось розширенням площ ріллі. У Галицькому, Городенківському, Рогатинському і Снятинському районах розораність території складає відповідно 52, 49, 47 і 62 відсотки (Україна – 54%). При цьому ігнорувались наукові положення про те, що збільшення розораності території допустиме тільки до певного екстремуму (45-50%), після якого, як правило, виникають різні негативні в екологічному відношенні процеси чи явища, що призводять до деградації ландшафтів. Для порівняння відмітимо, що загальна розораність території США становить 19,8%, Франції і Німеччини – 32 %, Австрії – 6,1%, Англії – 29,6%.

Природними і умовно природними угрупованнями (ліси, сіножаті, пасовища, водно-болотні угіддя) зайнято в середньому 63,7 % території області. Однак, у рівнинних ландшафтах цей показник значно нижчий – 20-35%, передгірських – 35-40%. Структура угідь у рівнинних і передгірських ландшафтах не є раціональною і потребує оптимізації в частині зменшення орних земель відповідно до 30-35% і 25-30% та збільшення площі лісів у 1,5-2 рази.

Зменшення площ стабілізуючих угідь (ліси, луки, чагарники, болота) та їх просторове розміщення свідчить, що при виборі типу землекористування не враховувалася морфологічна структура ландшафтів (рельєф, крутизна схилів), а також ерозійна стійкість ґрунтів, протиерозійні і меліоративні функції лісових і лучних угруповань. Внаслідок цього, за значної розораності угідь, активізувалися процеси водної ерозії.

За останні 30 років площа еродованих сільськогосподарських угідь в Івано-Франківській області зросла у 1,3 рази. Із 635,3 тис. га сільськогосподарських угідь 128,0 тис. га (20,0 %) еродовано, у тому числі 73,9 тис. га слабо-, 36,2 тис. га середньо- і 17,7 тис. га сильнозмиті. Розмитих земель 6,0 тис. га. Площа еродованих орних земель – 90,9 тис. га.

Найбільше еродованих сільськогосподарських угідь знаходиться у Рогатинському, Галицькому, Городенківському, Снятинському, і Тлумацькому районах. Водною ерозією пошкоджено відповідно 45, 35, 25, 17 і 28 % сільськогосподарських угідь.

Негативними наслідками ерозійних процесів є зниження родючості ґрунтів, замулювання водних об'єктів і забруднення поверхневих вод агрохімікатами, погіршення водно-фізичних властивостей ґрунтів.

Основні пріоритети з охорони земельних ресурсів і ґрунтів:

- розроблення і впровадження проектів землеустрою з контурно-меліоративною організацією території сільськогосподарських угідь;
- збереження і підвищення родючості ґрунтів;
- зменшення розораності території шляхом виведення зі складу орних земель схилів крутизною більш 5° і земель водоохоронних зон і прибережних смуг, консервація сильно еродованих і малопродуктивних земель (заліснення і залуження).

5.4 НЕБЕЗПЕЧНІ ЕКЗОГЕННІ ПРОЦЕСИ

Зсуви. Особливості інженерно-геологічних умов Івано-Франківської області обумовлюють розвиток на її території, особливо в гірській частині, зсувів. У межах Івано-Франківської області на даний час є 788 зсувних ділянок.

Остання катастрофічна активізація зсувних та селевих процесів відбувалась у 1969 році, локальні активізації відбувались у 1970, 1971, 1980, 2003, 2008 рр.

У 2009-2010 рр. проводилось обстеження територій Калуського, Богородчанського, Коломийського, Тлумацького, Надвірнянського, Косівського, Верховинського районів, об'явлених зонами стихійного лиха. Всього обстежено 46 населених пунктів, складено 246 висновків про стан зсувних ділянок в межах забудови.

Більшість зсувів представляють собою селево-зсувні потоки, які закладені в четвертинних елювіально-делювіальних та делювіальних відкладах, складених глинами та суглинками з уламками пісковиків. Потужність порід, що деформуються, відповідає потужності четвертинних відкладів і складає 1-5 м. За формою в плані вони глетчероподібні і фронтальні, їх площі коливаються від 0,1 до 1,2 га.

В передгір'ї склалися умови для формування зсувів-потоків, які в нижній частині переходять в грязьові селі. Такий потік сформувався в с. Гвізд, де у верхній частині схилу було зрушено 300 тис. м³ ґрунту, перезволоженого та знесеного в нижню частину схилу на відстань 400 м.

У смузі розповсюдження глинистих утворень Скибової зони відмічені локальні прояви зсувів змішаного та блокового типів. Зсуви структуровані, розміри їх сягали від 4-6 га (с-ще Делятин, присілок Левущик) до 18 га (с. Манява).

Селі. У смузі розповсюдження трьохкомпонентного флішу формуються селеві потоки. Великі потоки мають конуси виносу об'ємом 8-10 тис.м³, розвантаження селевих мас проходить на дороги з руйнацією мостів та житла. Мілкі потоки мають конуси виносу 200-400 м³.

Найбільшого ураження екзогенними процесами в межах передгірської частини зазнають території Надвірнянського та Богородчанського районів, у гірській частині – Верховинський та Косівський райони.

Найбільшої шкоди стихія нанесла лінійним об'єктам, дорогам та мостам в басейні рік Білого та Чорного Черемоша, Черемоша, Рибниці, Лючки, Пістиньки, в середній частині течій річок Прут, Бистриці Солотвинської та Надвірнянської.

Нижче приведений порайонний перелік населених пунктів та прилеглих до них територій, уражених небезпечними геологічними процесами (зсувами, карстами, селями):

1) Калуський район – м. Калуш (Височанка, Студінка), села Боднарів, Кропивник, Сівка Войнилівська, Пійло, Голинь, Тужилів, Довга, Войнилів;

2) Снятинський район – села Тростянець, Іллінці, Трійця, Джурів, Княже, Новоселиця, Вовчківці, Рудники, Потічок;

3) Надвірнянський район – села Зелена, Бистриця, Пасічна, Пнів, Добротів, Назавизів, Гвізд, Середній Майдан, Красна, Чорний Потік, Б. Ослави, с-ща. Делятин, Ворохта, Ланчин, м. Яремча, с. Микуличин;

4) Долинський район – с-ще. Болехів;

5) Коломийський район –: с. Воскресінці, Дебеславці, Угорники, Струпків, Мишин, Верхній та Нижній Вербіж, Сопів, Княздів, Нижнє, Верхнє, Голосків, Печеніжин;

6) Косівський район – м. Косів, села Снідавка, Брустурів, Шепіт, Прокурава, Космач, с-ще. Кути, Пістинь, Хімчин, Рожнів, Гірське, Бабиноплля, Баня Березів, Яблунів, Стопчатів;

7) Рожнятівський район – с-ще. Рожнятів, села Спас, Ілемня, В. Струтин, Берлоги, Лоп'янка, Петренка, Вербів;

8) Богородчанський район – села Монастирчани, Старуня, Манява, Бабче, Жураки, Нивочин;

9) Верховинський район – с-ще. Верховина, села Криворівня, Ільці, Верхній Ясенів, Бистрець, Буковець, Стебнів, Довгоплля, Краснолів, Замагорів, Бережниця, Зелена, Шибени, Пробійна.

Річкова ерозія. У межах області відмічена річкова ерозія у басейнах наступних річок:

1) Бистриця Солотвинська – в інтервалі Івано-Франківськ – Богородчани – Лисець, протяжністю 20 км;

2) Бистриця Надвірнянська – в інтервалі Івано-Франківськ – Надвірна, протяжністю до 35 км;

3) Прут – у межах Ворохта – Яремче – Коломия – Снятин, протяжність 170 км;

4) Черемош – на протязі всієї течії (180 км).

Можлива активізація річкової ерозії у басейнах рік Лімниця, Свіча, Луква.

Карстові явища. Активізація карстових процесів можлива в Рогатинському, Галицькому, Тлумацькому, Городенківському районах на всій території за виключенням сіл, розташованих у долинах великих річок, у Калуському районі – с.Войнилів, у Тисменицькому районі – села Узин, Ямниця, Вовчинець, Підпечари.

Найбільша загроза розвитку карстових процесів – у Городенківському та Тлумацькому районах.

Техногенний карст, що пов'язаний з розробкою соленосних пластів, відмічається в районі міст Калуш, Долина, Болехів.

Таким чином, екологічно необґрунтоване використання природно-ресурсного потенціалу, порушення у процесі освоєння території балансу в структурі угідь, формування великих полів і застосування на схилових землях прямолінійної організації території, недооцінка меліоративних функцій лісів обумовили виникнення екологічних ризиків, основними серед яких є: 1) активізація негативних процесів – водна ерозія, зсуви, селі, руйнування берегів річок; 2) дегуміфікація, зниження родючості ґрунтів і продуктивності агроценозів і лісових екосистем; 3) непродуктивні втрати вологи на схилових землях внаслідок збільшення поверхневого стоку; 4) зміна гідрологічного режиму рік, зростання імовірності катастрофічних паводків, обміління рік у меженні періоди; 5) замулювання і зникнення малих річок і водойм; 6) забруднення природних вод, погіршення якості вод, руйнування і деградація водних екосистем.

Існуюче становище свідчить про те, що заходи щодо охорони і раціонального використання земельних ресурсів, які здійснювались на території Івано-Франківської області, до цього часу не зупинили розвитку негативних процесів. У зв'язку з цим виникає необхідність перегляду сучасної концепції землекористування і впровадження альтернативного підходу, основним принципом якого є пристосування виробництва певної кількості і видів продукції до екологічно доцільної кількості на тій чи іншій території сільськогосподарських угідь, особливо орних земель.

Враховуючи обмеженість земельних ресурсів, деградацію ґрунтів внаслідок ерозійних процесів, велику роль стоку малих річок у формуванні водних ресурсів, розробка і впровадження заходів щодо раціонального використання земельних ресурсів, захисту ґрунтів від ерозії, регулювання гідрологічного режиму малих річок є важливою еколого-економічною і соціальною проблемою.

Ця проблема повинна вирішуватися шляхом створення екологічно безпечних «конструкцій» ландшафтів на основі раціональної організації території, вибору оптимальних форм і видів господарювання, формування складної (мозаїчної) просторової структури ландшафтів, формування у басейнах річок адаптованих до місцевих умов ґрунтоводоохоронних біоінженерних комплексів.

Ґрунтоводоохоронні біоінженерні комплекси передбачають:

- організацію території, формування структури угідь, вибір форм і видів господарської діяльності, інтенсивність використання ресурсів відповідно до структури і екологічної ємності ландшафту;
- формування в межах басейнів річок оптимального співвідношення угідь;
- забезпечення мозаїчної структури і біотичного різноманіття;
- розміщення агроценозів, лісів та інших угідь з урахуванням типів місцевостей та екологічної придатності земель;
- створення природно-заповідних територій та формування регіональної екологічної мережі;
- надання переваги фітомеліорації в системі меліоративних заходів, пріоритетне використання екологічних функцій лісів.

Ґрунтоводоохоронний землеустрій і комплекс меліоративних заходів повинні здійснюватися всіма землекористувачами і землеволодільцями, незалежно від форм власності. Ця вимога передбачена Земельним кодексом України, Законами України «Про землеустрій», «Про охорону земель» та іншими нормативними документами і рівноцінна тим, які ставляться перед промисловими підприємствами щодо попередження негативного впливу на довкілля внаслідок неправильного ведення технологічних процесів.

5.5 ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА РОСЛИННОГО І ТВАРИННОГО СВІТУ

5.5.1 Рослинний світ

За геоботанічним районуванням територія Івано-Франківської області розташована у двох широтних рослинних зонах – лісовій та лісостеповій, яким відповідають європейська широколистяно-лісова та європейсько-східноєвропейська лісостепова геоботанічні області. В межах першої виділяють Центральноєвропейську провінцію із Східнокарпатською гірською під провінцією, представлену кількома геоботанічними округами – Самбірсько-Івано-Франківським (Передкарпаття), Карпатським (Нижній гірський пояс), Гірсько-Карпатським (Верхній гірський пояс) та Свидовецько-Покутсько-Мармароським (Чивчини), і Східноєвропейську провінцію із Західноукраїнською підпровінцією – Кременецько-Хотинський округ, що охоплює Опілля та частину Прут-Дністровського межиріччя. Лісостепова область представлена Західно-Подільським (Тернопільським) округом Подільсько-Середньопридніпровської підпровінції Східноєвропейської провінції, що розташований на частині Придністровського Покуття.

Після виходу території, на якій розташовані Карпати, з-під морських вод, внаслідок процесів гороутворення (близько 25 млн. років тому), рослинний покрив постійно змінювався у зв'язку з глобальними коливаннями клімату. Лише протягом плейстоцену (1 млн. років тому) найвищі хребти Карпат двічі покривалися льодовиками. Після останнього зледеніння, яке відступило 12 тис. років тому, розпочалося формування сучасного рослинного покриву.

Географічне положення області, ґрунтово-кліматичні умови сприяли формуванню багатого та різноманітного рослинного світу. Тут одночасно зростають види, характерні для північних (бореальні) та європейських широколистяних (неморальні) лісів, у високогір'ї переважають європейські гірські (монтанні) види, у рівнинній частині зустрічаються як лісові, так і лучно-степові види рослин. На невеликих ділянках збереглися фрагменти чисто степової рослинності. Флора на території області представлена 1500 видами судинних рослин.

Лісова рослинність. Ліси займають 45,6 відсотка території області.

У рівнинній частині та в передгір'ї Карпат переважають чотири лісові формації: грабово-дубові ліси, дубові ліси, букові ліси та заплавні або долинні ліси. Незначні площі займають мішані широколистяні ліси – грабово-букові та дубово-букові. У гірській частині поширені букові та смерекові ліси, менші площі займають соснові і ялицеві ліси.

Трав'яна рослинність. На території області представлена переважно луками – заплавними (поширеними переважно по заплавах рік), післялісовими та високогірними (полонинами).

У рівнинній частині (переважно на території Галицького та Тлумацького районів) залишились осередки степової рослинності з пануванням кількох видів ковили, сеслерії Хефлера, вівсюнцю пустельного. Такі ділянки особливо багаті на лікарські рослини:

горицвіт весняний, валеріана лікарська, перстач білий, чебрець звичайний, золототисячник звичайний, буркун лікарський, материнка звичайна тощо.

Рослинність карстових утворів. На території області найбільше карстових утворень знаходиться в Тлумацькому та Городенківському районах. Рослинність тут можна поділити на рослинність карстових утворів та рослинність плакорних ділянок, тобто ділянок, що оточують карстові утвори. Це переважно степові ділянки, рослинний покрив яких утворюють типові види придністровських степів: келерія гребінчаста, мітлиця виноградникова, самосил гайовий, шавлія кільчаста, а також рідкісні реліктові види – оман мечолистий, горицвіт весняний, ковила волосиста. З лікарських рослин тут поширені – звіробій звичайний, пижмо звичайне, перстач білий, буквиця лікарська.

Рослинність вапнякових відслонень. В області вапнякові відслонення переважають на Опіллі та Покутті. На них сформувалася специфічна рослинність, що зустрічається мозаїчно. На видовий склад впливає характер материнської породи, експозиція схилу, його крутизна, вологість тощо. Як правило на таких ділянках, які в меншій мірі зазнають антропогенного впливу, збереглися реліктові степові угруповання з мальовничим різнотрав'ям і великою кількістю рідкісних рослин.

Степова рослинність. Представлена реліктовим угрупованням осоки низької, костриці валіської, стоколосу прибережного. Серед різнотрав'я зустрічаються рідкісні види – льон жовтий та бесарабський. Звичайні тут шавлія лучна, пирій повзучий, гадючник шестипелюстковий, суховершки великоквіткові, королиця звичайна, оман мечолистий. Зростають тут ковила волосиста, яка занесена до Червоної книги України, реліктова та цінна лікарська рослина – горицвіт весняний. На скелях зустрічаються аспленій муровий, багатоніжка проміжна. В розщелинах кам'яних брил зростають: цибуля гірська та часникова. Можуть зустрічатися лікарські рослини – валеріана висока та російська. На більш вирівняних ділянках відслонень відмічаються рідкісні види – сон лучний, реліктові види – півники угорські та горицвіт весняний: з лікарських – перстач білий.

Болотна рослинність. На території області болотна рослинність займає найменші площі. Болота зосереджені по заплавах великих річок – Дністра, Пруту, Бистриці, Лімниці, Свічі. Рослинність боліт представлена угрупованнями осоки гострої із співдомінуванням хвоща болотного, ситника розлогого та м'яти довголистої. Крім того, зустрічаються: очерет, калюжниця болотна, живокіст лікарський, герань болотна, вербозілля звичайне, зніт шорсткий. Увагу заслуговує наявність таких лікарських рослин як валеріана висока, родовик лікарський, оман високий, бобівник трилистий, звіробій чотирикрилий.

Значну цінність мають високогірні болота. У межах верхнього лісового і субальпійського поясів Українських Карпат відомі сфагнові жерепняки і рідкостійні сфагнові ялинники на пухівково-сфагнових і пухівково-осоково-сфагнових болітцях оліготрофного і мезотрофного типу. Ці болота вважаються льодовиковими реліктами.

Основні пріоритети збереження рослинного різноманіття:

- формування регіональної і місцевих екомереж;
- створення нових заповідних об'єктів з метою охорони рідкісних і зникаючих видів рослин.

5.5.2 Лісові ресурси

Площа лісів та зайнятих деревно-чагарниковою рослинністю земель в Івано-Франківській області становить 636,6 тис. га, у тому числі чагарники – 26,7 тис. га. Вкритих лісовою рослинністю земель – 561,6 тис. га. Лісистість території – 42,0 %. Загальні запаси деревини складають 150,0 млн. м³ (в Україні 1,7 млрд. м³). Ліси розміщені на території області нерівномірно. У гірській зоні сконцентровано 75 % лісів і загальних запасів деревини, у передгірській – 19 %, у рівнинній зоні – 6 %.

Приріст на одному гектарі вкритих лісовою рослинністю земель становить 4,4 м³ (при 3,7 в середньому по Україні). Із них щорічно заготовлюється 1,24 м³/га деревини, або 28,2 % річного приросту. Розрахункова лісосіка (плановий норматив рубки стиглих і перестійних дерев) складає 385,8 тис. м³ на рік, або 0,26 % від загального запасу стовбурної деревини.

У віковій структурі насаджень молодняки займають 24,8 % (139,0 тис. га), середньовікові – 54,0 % (303,3 тис. га), пристигаючі – 12,0 % (67,6 тис. га), стиглі і перестійні – 9,2 % (51,7 тис. га). Оптимальним співвідношенням молодняки : середньовікові : пристигаючі : стиглі : перестійні є 30 : 30 : 20 : 20.

Внаслідок порушеної вікової структури лісів їх захисні функції знижені (у першу чергу водорегулююча), що призводить до виникнення паводків та зниження водності рік у меженні періоди. У зв'язку з цим, при плануванні ведення лісового господарства і лісокористування в області потрібно враховувати необхідність збільшення площ пристигаючих і стиглих насаджень у 1,5-2,0 рази, збереження пралісів і старовікових лісів.

Сучасний стан лісів області обумовлений їх багаторічною експлуатацією. Головним наслідком нераціонального ведення лісового господарства є зміна вікової і породної структури лісів, що привела до їх омолодження і послаблення водоохоронних, водорегулюючих та ґрунтозахисних функцій. На великих площах корінні мішані деревостани замінені штучними, однопородними нестійкими насадженнями. Почастішали вітровали, усихання, ураження шкідниками і хворобами, особливо у похідних ялинових монокультурах.

У сучасному лісовому фонді 52 % вкритої лісом площі зайнято лісами з перевагою ялини звичайної, 22 % – бука лісового, 5,0 % – ялиці білої, 11,0 – дуба черешчатого.

За період з 1978 по 2010 роки площа вкритих лісом земель зросла на 12,6 тис. га. Порівняно з 1956 роком питома вага штучних насаджень збільшилася майже вдвічі (з 23,9 % до 45 %). За цей період площа шпилькових деревостанів знизилася з 73,1 до 64,0 %, площа твердолистяних зросла з 25,5 до 34,3 %, площа м'яколистяних – з 1,4 до 1,8 %.

Знизилась продуктивність лісів. Якщо у 1978 році середній приріст на 1 га становив 5,1 м³ деревини, то у 2009 він зменшився до 4,4 м³/га. Внаслідок цього загальний річний приріст деревини у лісах області зменшився на 500 тис. м³.

Зниження лісистості території, зміна породного складу і спрощення вікової структури лісів негативно впливають на функціональні параметри лісового покриву. Змінився вплив лісу на гідрологічний режим території. Порівняно з первинною лісистістю і породним складом лісів значно зменшилася величина затримання атмосферних опадів. При первинному рослинному покриві на території Українських Карпат із 33 млрд. м³ опадів 9,09 млрд. м³ (27,3 %) затримувалося кронами і випаровувалося в атмосферу, 19,3 %, 6,43 млрд. м³ – просочувалося у ґрунт і поступово надходило в річки. Тільки близько 5,2 % опадів (1,7 млрд. м³) стікало з непокритої лісом площі по поверхні у русла рік. Поверхневий стік зріс у 2,8 рази і досяг майже 5 млрд. м³ за рік; просочування води у ґрунт зменшилося на 5,6 %, або на 360 млн. м³.

Рубки лісу проводяться на значних площах. У 2009 р. площа суцільних зрубів склала 2146 га. Переважна більшість (80 %) лісосік у лісах області розробляється тракторним способом з наземним трелюванням деревини. Під час влаштування волоків та наземного трелювання деревини пошкоджується понад 70 % природного поновлення (підросту). На пошкоджених ділянках ущільнюється ґрунт, знижується його водопроникність, внаслідок чого формується поверхневий стік, що є причиною формування паводків та розвитку ерозійних процесів. Загальна площа пошкоджених ділянок ґрунту при використанні тракторів складає 15-20 % площі лісосіки.

Збільшення обсягів санітарних рубок призводить до зниження запасів стиглих насаджень, а їх часте повторення в одних і тих же насадженнях закінчується утворенням рідин. Якщо у 1978 році середня повнота насаджень становила 0,72; середній річний приріст на 1 га – 5,1 м³; середній запас одного гектара стиглих насаджень – 417 м³, то у 2009 році повнота зменшилася до 0,60; річний приріст – до 4,7 м³/га, а середній запас стиглих насаджень – до 379 м³/га.

Суцільні рубки, порівняно з вибірковими, значно змінюють водний режим, результатом якого є збільшення поверхневого схилового стоку. У порушених вибірковою рубкою ялинових лісах режим стоку набуває своїх попередніх (початкових) показників через 6-7 років, суцільною рубкою – через 30-40 років. У букових лісах процес стабілізації схилового (поверхневого) стоку менш тривалий і становить 10-15 років.

Збільшення площі вирубок (зниження лісистості) на водозборах рік, а також зниження повноти деревостанів призводить до зростання імовірності формування паводків, розвитку ерозійних і зсувних процесів, а також значного зменшення ґрунтового живлення рік і, як наслідок, зменшення водності рік у меженні періоди.

Ці процеси необхідно враховувати при веденні багатоцільового лісокористування та розробці природоохоронних заходів у басейнах рік, а також програм водопостачання і водовідведення у регіоні.

Однією із проблем антропогенного походження є проблема пошкодження лісів вітровалами. За період 1989-2009 рр. в області вітровалами пошкоджено значні площі смерекових і ялицевих лісів, загальна кількість вітровальної деревини перевищила 5 млн. м³. Значними були вітровали у 1868, 1869, 1872, 1885, 1902, 1912, 1951, 1957, 1964, 1969, 1970, 1973, 1978, 1980, 1982, 1989, 1990, 2000, 2002 рр.

Враховуючи наявність негативних наслідків лісогосподарської діяльності, необхідно переходити на стале лісокористування – управляти лісами та лісовими землями таким чином і з такою інтенсивністю, щоб при цьому зберігалось їх біотичне різноманіття, рівень продуктивності і здатність до відновлення, а також, щоб воно сприяло тепер і в майбутньому виконувати лісами економічні, екологічні і соціальні функції.

Управління лісам, ведення лісового господарства на території області повинні базуватися на ландшафтно-водозбірному підході, який передбачає, що система господарства з використання і відновлення лісів, повинна вестись з урахуванням структури ландшафтів (типів місцевостей), площі лісів, їх просторового розміщення і функцій на водозборах, формування оптимальної вікової структури і породного складу деревостанів, а також лісистості водозборів.

5.5.3 Охорона, використання та відтворення тваринного світу

5.5.3.1 Стан та ведення мисливського господарства в Івано-Франківській області

На території Івано-Франківщини поширені цінні види тварин – олень благородний, козуля європейська, кабан, куниця лісова, лисиця, заєць, білка.

У відповідності до державного звіту (Форма 2-ТП-мисливство) у 2009 р. чисельність оленя благородного порівняно з 2003 р збільшилась на 203 особини (на 13%), поголів'я козулі зросло на 928 особин (на 18 %), поголів'я кабана на 440 особин (на 19%), лисиці на 584 особини (на 7%).

Чисельність основних видів мисливських тварин в області нижча від оптимальної в середньому на 10-20 %, але в області за останні роки спостерігається тенденція щодо його збільшення.

За останні роки в області створено ряд дичерозплідників: 11 – на кабана, де чисельність основного поголів'я складає 57 особин, приплід – 91 особина; 1 дичерозплідник у ДП «Івано-Франківський лісгосп» ур. «Марківці» на оленя плямистого і лань, де чисельність основного поголів'я оленів плямистих складає 62 особини, приплід – 4 голи, ланей – 42 особини, приплід – 5 голів; 1 дичерозплідник на муфлона, де чисельність основного поголів'я складає 46 особини, приплід – 16 голів; 1 дичерозплідник на качку і 2 на фазанів. Ситуація з дичерозведенням в області покращилась.

Для покращення ведення мисливського господарства і відтворення видів тваринного світу в області користувачам мисливських угідь необхідно:

- забезпечити ефективну боротьбу з браконьерством та хижакими;
- щорічно виділяти кошти на відтворення фауни;
- налагодити систему одночасного щорічного обліку мисливської фауни;
- розширювати існуючі та створювати нові вольєрні господарства (дичерозплідники) з відтворення аборигенних і червонокнижних видів тварин – оленя благородного, козулі європейської, дикого кабана та ін.

5.5.3.2 Ведення рибного господарства

Територією Івано-Франківської області протікає 8294 річок і водотоків загальною довжиною 15756 км. Фонд водойм представлений 147 озерами, площею 348 га та трьома водосховищами: Бурштинським площею 1260 га, Чечвинським площею 384 га та «Княгинині» 143 га.

Фонд рибогосподарських об'єктів Івано-Франківщини складається з двох басейнів – Дністровського (р.Дністер з притоками) та Дунайського (р.Прут з притоками).

До Дністровського басейну належить р.Дністер та 116 приток (довжиною понад 10 км). Найбільші притоки: рр. Бистриця Надвірнянська, Бистриця Солотвинська, Лімниця, Свіча, Сівка, Гнила Липа, Золота Липа, Луква, Ворона, Сукіль та інші.

До Дунайського басейну в межах Івано-Франківської області – р.Прут та 63 притоки (довжиною понад 10 км). Найбільші притоки: Білий Черемош, Чорний Черемош, Рибниця, Пістинька, Чорнява, Лючка та інші. Загальна площа земель під водою складає 14 тис. га.

В річках гірської частини області іхтіофауна представлена наступними видами: харіус європейський, форель струмкова, головень, голян, пічкур, бички, верхоплавка, окунь тощо. Рибопродуктивність невелика – 8-9 кг/га; рибні запаси оцінюються в 100 тонн.

Іхтіофауна річок рівнинної частини представлена такими видами: марена, рибець, білізна, плітка, окунь, головень, підуст, сом, судак, щука, сазан, карась, короп, лящ, клепець, плоскирка, голян, верхоплавка, пічкур, бички, зустрічаються стерлядь, вирезуб, чоп тощо. Рибопродуктивність за даними попередньої п'ятирічки складає 20-25 кг/га; рибні запаси оцінюються від того часу в 150 тонн.

Протягом 2009 року в межах Івано-Франківської області промисловий вилов не проводився. Від рибодобувних організацій заявок на здійснення промислу не надходило, тому ліміт на область не виділявся. Ставкове господарство налічує 1329 ставків загальною площею водного дзеркала 3608 га. Серед користувачів водних живих ресурсів, що здійснюють їх спецвикористання, є лише рибгосп "Галицький", який діє згідно із Режимом СТРГ на Бурштинському водосховищі. Заявок для проведення науково-промислового лову водних живих ресурсів в 2009 році на водоймах області в Івано-Франківській держрибоохорону не надходило. Науково-промисловий лов не здійснювався.

Серед господарств, які займаються вирощуванням риби в області діє 8 рибгоспів: «Княгинині» (с.Княгинині Рогатинського р-ну), «Міжріччя» (с.Міжріччя Долинського р-ну), «Завадка» (с.Завадка Калуського р-ну), «Бабин» (с.Бабин Калуського р-ну), «Більшівці» (с.Більшівці Галицького р-ну), «Хом'яківка» (с.Хом'яківка Тисменицького р-ну), «Галицький» (с.ще Бурштин Галицького р-ну), рибдільниця «Марківці» (с.Марківці Тисменицького р-ну); а також Хотимирське СРФГ (с.Хотимир Тлумачького р-ну).

Заходи, які доцільно здійснити для поліпшення ведення рибного господарства області та відтворення рибних запасів:

- 1 Провести в найближчий час (2-3 роки) паспортизацію всіх водних об'єктів області.
- 2 Надати в оренду водні об'єкти користувачам і власникам.
- 3 Створити відповідну матеріальну базу для відтворення рибних запасів.
- 4 Довести науково-обґрунтовані обсяги зариблення всіма користувачами водних живих ресурсів.
- 5 Передати державну рибоохорону у відання Мінприроди України.

5.5.3.4 Охорона та відтворення видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України

Майже третина природної флори Івано-Франківщини, тобто 418 видів, потребує повної або часткової охорони. Сюди належать ендемічні та реліктові, рідкісні та зникаючі види рослин. 162 види, що належать до 47 родин, 39 порядків та 6 класів, занесено до Червоної книги України та Європейського Червоного списку; 211 – до Регіонального Червоного списку.

Формою збереження природних екосистем є заповідні території. Осередками зростання значної частини раритетного фітогенофонду на території Івано-Франківської області є установи природно-заповідного фонду, а саме: природний заповідник «Горгани», Карпатський національний природний парк, національний природний парк «Гуцульщина», Галицький національний природний парк.

На території природного заповідника «Горгани» ростуть два види рослин, які занесені до Додатку 1 Бернської конвенції, з 10, що зустрічаються у флорі Українських Карпат. Виявлено 30 видів судинних рослин, занесених до Червоної книги України, що становить понад 20 % від загальної кількості червонокнижних видів, що ростуть в Українських Карпатах.

Загалом раритетна флора заповідника налічує 69 видів судинних рослин, що забезпечує охорону 17,1 % раритетної компоненти Українських Карпат і 63% – району Горган.

На території Карпатського національного природного парку зареєстровано 78 видів вищих судинних рослин (відносяться до 27 родин), які занесені до Червоної книги України.

Флора природних фітоценозів НПП «Гуцульщина» налічує 687 видів судинних рослин, 161 – мохоподібних, 204 – лишайників та макроміцетів (загалом – 1052 види).

Із них до Червоної книги України занесено 39 видів судинних рослин (14 родин, 21 рід), 5 – макроміцетів (5 родин, 5 родів), 2 – лишайників (1 родина, 2 роди).

На території області проживає 25 видів фауни, які перебувають під загрозою зникнення і занесені до Червоної книги України. Ці види потребують систематичної роботи щодо виявлення місць їх перебування, проведення постійного спостереження за станом популяцій та наукових досліджень з метою розробки наукових основ їх охорони та відтворення.

5.6 ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНІ ТЕРИТОРІЇ ТА ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

Раціональне використання природних ресурсів передбачає певне регламентування господарської діяльності. Для збереження природного середовища особливе значення має збереження біотичного і ландшафтного різноманіття, яке складає основу природних ресурсів, забезпечує сировиною і продуктами харчування, є необхідною умовою формування безпечного середовища життєдіяльності людей.

Найбільшою загрозою біорізноманіттю є порушення цілісності і єдності природного рослинного покриву. Цей процес є результатом фрагментації, яка відбувається внаслідок знищення рослинного покриву через надмірне сільськогосподарське освоєння території, урбанізацію, осушення земель.

Фрагментація рослинного покриву, що наближається до 50%, призводить до погіршення гідрологічного режиму території, клімат стає більш континентальнішим, збільшується швидкість вітру, розвивається ерозія ґрунтів, погіршуються умови існування всіх видів. На другому критичному рівні (75-80 % фрагментації) негативні процеси починають переважати і ведуть до зміни газового складу атмосфери, опустелювання. З'являється загроза, що природні території при подальшій деградації не зможуть виконувати свої основні функції (екологічну, генетичну, еволюційну, економічну, ресурсну, естетичну, оздоровчу) і людство втратить перспективу сталого розвитку.

Територіальна структура екологічної мережі має відповідати принципам достатності території для збереження біотичного і ландшафтного різноманіття, забезпечення просторової цілісності і репрезентативності цих територій і формуватися з урахуванням ландшафтно-будови території. Складовою частиною процесу створення екомережі є добір достатньо збережених природних ландшафтних утворень, які б складали основу (природно-ландшафтний каркас) екомережі.

Формування регіональної екологічної мережі на території Івано-Франківської області є актуальним завданням, оскільки внаслідок антропогенного впливу порушена цілісність і структурно-функціональна організація ландшафтів. У результаті денатуралізації природних ландшафтів утворилися природно-антропогенні ландшафти, в яких природні біоценози замінені агроценозами і урбоекосистемами. Наслідком цього є збіднення біотичного і ландшафтного різноманіття, спрощення структури ландшафтних комплексів, погіршення водного балансу території, зниження енергетичної ефективності продукційного процесу.

Основою регіональної екомережі на території Івано-Франківської області, її природними елементами (ядрами) є 467 природно-заповідних територій та об'єктів загальною площею 218,8 тис. га, що становить 15,7 % території Івано-Франківської області. Найбільше заповідних об'єктів зосереджено у гірських ландшафтах – 62,0 % від їх загальної кількості, у передгірських ландшафтах – 25,0 %, у рівнинних – 13,0 %. Найбільш повно у природно-заповідному фонді представлені природні комплекси Горган і Чорногори (природний заповідник «Горгани», Карпатський національний природний парк, Верховинський національний природний парк, національний природний парк «Синьогора», заказники «Грофа», «Яйківський», «Товпишірський» та ін.).

Полонинсько-Чорногірську область репрезентує ландшафтний заказник «Чивчино-Гринявський», Сколівські Бескиди – Поляницький регіональний ландшафтний парк, Покутсько-Буковинські Карпати – національний природний парк «Гуцульщина», Прут-

Дністровську область – Дністровський регіональний ландшафтний парк, Рогатинське Опілля – Галицький національний природний парк.

Проте, існуючою в області мережею природно-заповідних територій охоплена лише певна частина наявного біологічного і ландшафтного різноманіття. Вона не охоплює належною мірою усі типи ландшафтів, не формує цілісної системи («екологічного каркасу»), який забезпечує стійкість ландшафтних систем, збереження біотичного і ландшафтного різноманіття. Тому важливим завданням є створення нових заповідних об'єктів: національні природні парки у Рожнятівському і Долинському районах, а також заповідних об'єктів у Снятинському, Городенківському і Рогатинському районах.

Створення регіональної екологічної мережі дозволить об'єднати у цілісну систему землі природно-заповідного фонду, інші природні та напівприродні території, а також забезпечити збереження, відтворення і невиснажливе використання природних ресурсів, біотичного і ландшафтного різноманіття, уникнути втрат генофонду.

Основні проблеми у сфері розвитку природно-заповідного фонду і формування регіональної екомережі:

- відсутність державних актів на право користування землею;
- встановлення меж заповідних об'єктів на місцевості;
- відсутність проектів організації території Дністровського і Полянницького регіональних ландшафтних парків;
- відсутність схем регіональної і місцевих (на рівні адміністративних районів) екомереж.

5.7 МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННА БАЗА

На території Івано-Франківської області обліковується 267 родовищ і 55 об'єктів обліку (з урахуванням комплексності) різноманітних корисних копалин, з яких 97 родовищ і 41 об'єкт обліку експлуатуються. Мінерально-сировинна база області на 22,4% складається з корисних копалин паливно-енергетичного напрямку (нафта, газ, конденсат, буре вугілля, торф), на 52% – із сировини для виробництва будівельних матеріалів, 7,8% складає група гірничо-хімічних корисних копалин, 17,8% припадає на питні, технічні та мінеральні підземні води.

Екологічні проблеми, що виникли в області внаслідок експлуатації родовищ корисних копалин, пов'язані, в основному, з розробкою родовищ нафти і газу, калійної солі та з веденням видобувних робіт кар'єрним способом.

5.7.1 Нафтогазові родовища

Нафтогазовидобувні роботи на родовищах області ведуться уже понад 40 років, а на деяких (Ріпнянське, Битківське) понад 100 років.

У Долинському і Надвірнянському нафтогазопромислових районах здійснюється розробка родовищ з допомогою більше двох тисяч свердловин різного призначення (експлуатаційних, нагнітальних, спостережних). На балансі нафтогазовидобувних управлінь є сотні ліквідованих свердловин. Разом з інфраструктурою облаштування родовищ (трубопроводи, лінії електропередач, дороги, інженерно-технологічні споруди та ін.) вони створюють значне техногенне навантаження на природне середовище.

У Богородчанському нафтогазопромисловому районі є старі закинуті свердловини (родовище Кубаш, Майдан, Надежда та ін.), де внаслідок природного відновлення пластових тисків, спостерігаються прояви самовиливу нафти і мінералізованих пластових вод, а також викиди газу, що призводить до забруднення на прилеглих територіях ґрунтів, поверхневих вод, атмосферного повітря і створює небезпеку виникнення пожеж у прилеглих до родовищ лісових масивах.

Екологічною проблемою, яка супроводжує нафтовидобувні роботи, є проблема ліквідації старих свердловин (близько 200), які бурилися у 50-60 роках ХХ століття, без цементування затрубного простору для попередження самовиливу нафти. Ще однією екологічною проблемою нафтовидобувного виробництва є проблема утилізації нафтових шламів.

5.7.2 Родовища калійних солей

Діяльність у попередні роки, особливо на підприємствах гірничо-хімічного комплексу, призвела до погіршення екологічної ситуації у регіоні. Особливе занепокоєння викликає стан ДП «Калійний завод» ВАТ «Оріана», у власності якого

знаходиться 3 рудники, Домбровський кар'єр, 2 відвали засолених ґрунтів, 2 хвостосховища та шламонакопичувач, які є небезпечними і спричиняють:

- просідання земної поверхні;
- утворення провальних воронок;
- розвиток карстових процесів і зсувів;
- засолення водних об'єктів та земель.

На даний час підприємство не працює, відсутнє фінансування, в результаті цього був фактично затоплений Домбровський кар'єр. Аналізуючи геофізичні дослідження, можна зробити наступні висновки:

- на руднику «Калуш», Хотінська дільниця, виділяються аномалії, що підтверджені геофізичними методами;

- на руднику «Ново-Голинь», де були проведені режимні спостереження, аномальні зони співпадають із зонами, виявленими в попередні роки. Інтенсивність аномалій зростає, а на деяких опорних профілях з'явилися нові аномальні зони. Це пов'язано з початковою стадією просідання земної поверхні. Аномальні зони збільшились і розущільнення гірських порід зростає. Найбільш складною є проблема Домбровського кар'єру.

Кар'єр є найбільшою депресією і збирає високо мінералізовані розчини, що витікають із інших об'єктів. Після його затоплення і часткового відновлення режиму природного стоку, ці мінералізовані розчини будуть рухатися у напрямку природних дренажів та водотоків, тобто в бік русла річки Лімниця, Сівки та в напрямку міста Калуш.

Для запобігання проникнення розсолів у водоносні горизонти необхідно виконати гідроізоляцію кар'єру від проникнення ґрунтових вод та руслових вод зі сторони р. Сівка.

Проблеми ДП «Калійний завод» ВАТ «Оріана» набрали ознак техногенної катастрофи, включаючи і проблеми, пов'язані з екзогенними геологічними процесами, утвореннями карстових просядок, зсувних процесів, які охоплюють значні площі земної поверхні та призводять до утворення вторинних депресивних ділянок.

Для стабілізації екологічної рівноваги, виходу ДП «Калійний завод» ВАТ «Оріана» з кризи, а також забезпечення відновлення виробництва калійних добрив необхідно:

1. З метою зменшення водопритоку у вироблені простори Домбровського кар'єру зі сторони річки Сівка і з галькового горизонту першочергово здійснити технічні заходи по укріпленню та гідроізоляції Північного борту кар'єру.

2. Терміново розробити і впровадити заходи для зменшення динаміки приросту кількості розсолів у Домбровському кар'єрі:

- відновити та вдосконалити мережу водовідведення з кар'єру, провести гідроізоляцію каналів та водозбірників;

- забезпечити окреме збирання в кар'єрі прісних та слабо мінералізованих вод від високомінералізованих;

- провести екранування соляного масиву в кар'єрі водоупірними та водонепроникними матеріалами з метою недопущення його руйнування;

- побудувати установку з переробки розсолів (чи їх випарювання), розглянути питання про залучення інвесторів для використання розсолів кар'єру.

3. Провести укріплення і тампонування тіла дамб хвостосховищ №2 і №1.

5.7.3 Торф

В межі Івано-Франківської області попадають дві торф'яні площі – Лісостепова і Карпатська (Передкарпатський район), які охоплюють Рогатинський, Калуський, північні частини Долинського, Рожнятівського і Надвірнянського адміністративних районів.

В лісостеповій площі переважають торф'яні поклади низинного типу, які приурочені до заплав і долин рік. Це переважно осокові і осоково-сфагнумні види. Ступінь розкладання торфу 20-30%, рідко 40-60%. Зольність висока, часто, більше 35%, часто зустрічається мінеральний нанос потужністю до 1 м.

У Передкарпатському торф'яному районі поширені родовища верхового, перехідного і низинного типів. Родовища верхового типу розташовані в водороздільних котловинах і складені, переважно, слабо розкладеним фуском-торфом. Зольність невисока до 12%. Єдиним родовищем з промисловими запасами верхового типу є родовище «Під бором» в Рожнятівському районі.

Прогнозні ресурси торфу в Івано-Франківській області незначні – 0,7 млн. т. по категорії Р1. Виявлення нових родовищ в рівнинній частині області не має перспективи. В пригірських районах можливе виявлення невеликих за розмірами і ресурсами

родовищ торфу (100-200 тис. м3) – Коломийський, Снятинський райони. У зв'язку з незначними ресурсами і запасами торфу їх видобуток не повинен проводитись кустарно, мілкими організаціями без належного обліку видобутку і втрат при експлуатації, які дуже великі.

5.7.4 Будівельні матеріали

Надра Івано-Франківської області багаті на сировину для виробництва наступних видів будівельних матеріалів: цементу; цегли; керамічних і керамзитових виробів; будівельного і розпиловочного каміння; вапняків для випалу на вапно, технологічних потреб цукрової промисловості і розкислення ґрунтів; гіпсу будівельного; піску будівельного; щебеню і піщано-гравійних сумішей; облицювального каміння; виробні камені. Розподіл родовищ на території області не рівномірний. Так виявлені і оцінені запаси цементної сировини (вапняк, мертель, гіпс, глина) зосереджені в основному на північному сході області (Галицький і Рогатинський райони). Камінь будівельний (вапняки і пісковики) розповсюджені в Городенківському, Рогатинському і Тлумацькому районах та в Карпатах – Долинський і Надвірнянський райони. Карбонатна сировина (вапняки) поширена в Придністров'ї.

На всій території області, окрім Карпат, виявлені родовища глинистої сировини, придатної для виробництва цегли, черепиці, дренажних труб та кахлю. До долин і терас рік Дністра і Прута та їх приток приурочені родовища піщано-гравійних сумішей. Родовища будівельного і декоративного гіпсу розташовані в Подністров'ї (Рогатинський, Галицький, Тлумацький і Тисменицький райони). В області нараховується 239 родовищ будівельних матеріалів, в тому числі 133 детально розвіданих і врахованих Державним балансом запасів.

5.7.5 Мінеральні води

Мінеральні води поширені по всій території області. За результатами досліджень виділені наступні види мінеральних вод:

1 Води типу «Нафтуся» поширені смугою в південно-західній частині області в межах Верховинського, Косівського, Надвірнянського, Богородчанського, Долинського районів. Попередньо оцінені запаси складають 175 м3/добу по категорії С2. Ресурси мінеральних вод типу «Нафтуся» складають 3540 м3/добу.

2 Сульфідні води поширені в Рогатинському, Калуському, Тисменицькому, Тлумацькому, Коломийському, Городенківському, Снятинському районах. По курорту Черче запаси оцінені в кількості 54,0 м3/добу в Коршівському блоці запаси оцінені в кількості 74,0 м3/добу по категорії С2. Прогнозні ресурси сульфідних вод складають 5130 м3/добу.

3 Хлоридно-натрієві і сульфатновміщуючі розсоли поширені смугою з північного заходу на південний схід по території Долинського, Калуського, Рожнятівського і Богородчанського районів. Оцінені запаси складають 70 м3/добу по категорії С2. Ресурси розсолів по категорії Р складають 400 м3/добу.

4 Води без специфічних компонентів і властивостей поширені на значній території області в Рогатинському, Галицькому, Тисменицькому, Тлумацькому, Городенківському, Калуському, Коломийському районах. Ресурси мінеральних вод складають – 8812,0 м3/добу, в т ч. води: кишинівського типу – 186,0 м3/добу; українського типу – 6985,0 м3/добу; казанського типу – 397,0 м3/добу; кашинського типу – 293,0 м3/добу; угличського типу – 26,0 м3/добу; каспійського типу – 242,0 м3/добу; хіловського типу – 10,0 м3/добу; миргородського типу – 606,0 м3/добу; мінського типу – 67,0 м3/добу.

5 Води із специфічними компонентами і властивостями:

вуглекислі води мають поширення в південній частині області, в межах Верховинського району, в басейні р.Чорний Черемош. Запаси мінеральних вод по п'яти проявам оцінені в кількості 25,0 м3/добу по категорії С2.

залізисті води поширені в південній і в південно-східній частинах області в межах Рожнятівського, Богородчанського, Надвірнянського, Верховинського районів. Запаси по 15 проявах оцінені в кількості 120,0 м3/добу по категорії С2.

мінеральні содові води виявлені в південній частині області в Верховинському районі. Оцінені запаси вод складають 30,0 м3/добу по категорії С2.

води бромні, йодні, йодо-бромні пов'язані з розсолопроявами, нафтовими водами в Делятині, Березові, Красній, Гринівка (Надвірнянський і Косівський райони). Вміст

броду у водах (розсолах) від 30 до 319 мг/дм³. Води перспективні для бальнеологічного та промислового використання.

5.8 ПОВОДЖЕННЯ З ПРОМИСЛОВИМИ ТА ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

Законодавчою базою у сфері поводження з відходами є Закони України: «Про відходи»; «Про поводження з радіоактивними відходами»; «Про загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами»; «Про металобрухт»; «Про житлово-комунальні послуги», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», а також постанови Кабінету Міністрів України, які регламентують порядок ведення реєстру місць видалення, об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів; порядок ведення державного обліку та паспортизації відходів; впровадження системи збирання, сортування, транспортування, переробки та утилізації відходів як вторинної сировини.

Пріоритетом у поводженні з відходами має стати політика регулювання, спрямована на те, щоб зменшувати утворення та накопичення відходів; стимулювати залучення відходів у господарський обіг як ресурсів сировини та енергії; забезпечувати екологічно безпечні умови поводження з відходами на всіх стадіях.

На території Івано-Франківської області станом на 01.01.2010 р. у спеціально відведених місцях та на території підприємств накопичено 64,5 млн.т. відходів I-III класів небезпеки, у т.ч.:

- I-го класу небезпеки – понад 30,0 тис.т. (гексахлорбензол, ТзОВ «Оріана-Галев», м.Калуш), з яких на даний час вивезено 8,50 тис.т.;

- II-го класу небезпеки – 1,61 тис. т. (відпрацьовані неорганічні кислоти ЗАТ «Лукор»), непридатні пестициди – 292,0 т., з яких протягом 2010 р. вивезено 200,7 т.;

- III-го класу небезпеки – 51,78 тис.т. (нафтошлами НГБУ «Долинанафтогаз» – 5,0 тис.т.; плав солей ЗАТ «Завод ТОС» – 5,0 тис.т.; гальваношлами – 1,6 тис.т., у т.ч. ВАТ «Коломиясільмаш» – 1,0 тис.т.; відходи виробництва калійних добрив ВАТ «Оріана» – 19,0 тис.т.).

Відходів IV-го класу небезпеки станом 01.01.2010 року накопичено 46,8 млн.т. (зола та шлаки Бурштинської ТЕС – 28,0 млн.т., галіти, мул ВАТ «Оріана» – 15,0 млн.т.).

Протягом 2009 р. в результаті виробничої діяльності підприємств утворилось 4,2 тис. т. відходів I-III класів небезпеки, з яких 89,1% (3,76 тис.т.) складають відходи III класу небезпеки, 10,7% (0,45 тис.т.) – II класу.

Щороку на території області утворюється 700,0 тис. т. золи і шлаку; 190,0 тис. т. твердих побутових відходів; 40 тис.м³ тирси.

Промислові відходи накопичуються у 59 накопичувачах, які займають загальну площу 500,0 га, побутові – на 27 полігонах твердих побутових відходів у містах та селищах (площа – 109,5 га).

Відсутність та недостатнє впровадження роздільного збору твердих побутових відходів призводить до вивезення вторинних ресурсів (поліетилен, ПЕТ пляшка, скло, папір та ін.) на полігони ТПВ.

Не вирішеною залишається проблема утилізації накопиченої золи (28,0 млн. т.) та складування утвореної золи внаслідок вичерпання потужності золовідвалу (№ 3) на Бурштинській ТЕС. Розроблено проект нарощування дамб діючого золовідвалу (№ 3) з метою збільшення його потужності та продовження терміну експлуатації.

У Косівському і Верховинському районах, а також на території Яремчанської міськради (населених пунктах Ворохта, Микуличин, Татарів) суттєвою проблемою є утилізація відходів деревообробки, які належать до IV-го класу небезпеки. Більшість підприємств складають відходи деревообробки на своїй території.

В області, в основному, вирішено питання утилізації відпрацьованих люмінесцентних ламп. Щороку підприємствами та установами, у т.ч. лікувальними та навчальними закладами, на демеркуризацію передається 25-30 тис. шт. ламп.

Зношені шини утилізуються ВАТ «Івано-Франківський шиноремонтний завод» (160 т/рік) та ВАТ «Івано-Франківськцемент».

Частка відходів, які у 2009 р. були використані для одержання тієї чи іншої продукції або знешкоджені, у загальному обсязі утворених відходів склала 62,2%.

Станом на 01.01.2010 р. у сховищах організованого складування та на території підприємств знаходилось 64,5 тис.т. відходів I-III класів небезпеки, що на 7,7 тис.т. (на 13,7%) більше, ніж на початок 2009 р.

Найбільша кількість накопичених відходів знаходиться у Тисменицькому (23,5 тис.т.), Долинському (12,4 тис.т.), Надвірнянському (9,7 тис. т.) районах, а також у м.Калуші – 17,3 тис.т., м.Коломиї – 1,18 тис.т. і у м.Івано-Франківську – 66,0 т.

Переважна кількість небезпечних відходів утворюється у Тисменицькому, Долинському та Надвірнянському районах. Якщо розглядати склад небезпечних відходів, то найбільша частка припадає на відходи, що містять метали та їхні сполуки (більше 90 % хром) та відпрацьовані нафтопродукти, продукти нафтопереробки.

Проблема промислових відходів на території області є надзвичайно актуальною і в певній мірі вже вирішується. Основні проблеми – на ДП «Калійний завод» ВАТ «Оріана» та на Бурштинській ТЕС, на яких накопичено понад 90% промислових відходів області.

Окрім того, в Калуському районі на полігоні токсичних відходів площею 5,15 га було накопичено понад 30,0 тис.т. гексахлорбензолу (I-го класу небезпеки), які на даний час вивозяться на утилізацію (за 2010 р. вивезено 8,5 тис.т.) у Велику Британію. Протягом 2010 р. Державним підприємством «Національний центр поводження з відходами» з території Івано-Франківської області на утилізацію вивезено 80,088 т непридатних та заборонених до використання пестицидів та агрохімікатів з території Тисменицького, Рогатинського, Галицького районів.

На території Івано-Франківської області щорічно утворюється близько 760 тис. т. твердих побутових відходів, які вивозяться на захоронення на 27 полігонів ТПВ. Полігони займають площу 83,0 га і в них накопичено до 25,0 млн. т. твердих побутових відходів. Найбільшим розміщувачем ТПВ області є Івано-Франківський полігон КП «Полігон ТПВ», який щорічно накопичує 130000,0 т відходів. Слід зауважити, що на полігонах захоронюються змішані побутові відходи. На даний час в області діє понад 20 суб'єктів підприємницької діяльності та приватних підприємств, які займаються збором та переробкою вторсировини, відсортованої (вилученої) із ТПВ.

Незважаючи на те, що впродовж 2005-2009 рр. було здійснено низку заходів, спрямованих на впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів і розвиток ринку вторинних ресурсів, докорінно змінити ситуацію не вдалося. Елементи роздільного збирання ресурсоцінних компонентів відходів частково впроваджені у містах Івано-Франківськ, Калуш, Бурштин та деяких сілах і селищах.

Органами місцевого самоврядування не вирішується питання виділення земельних ділянок під полігони для ТПВ у сільських населених пунктах. Практично на всіх діючих полігонах ТПВ та сміттєзвалищах складування відходів безсистемне.

В області планується побудувати спеціалізовані заводи-комплекси по переробці ТПВ. Розроблена схема розміщення комплексів з переробки ТПВ:

I. Івано-Франківський округ.

II. Коломийський округ.

III. Долинський округ.

IV. Надвірнянський округ.

Для вирішення проблеми поводження з ТПВ розроблена «Концепція поводження з твердими побутовими відходами в області», яка затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації від 07.02.2011 р. № 50. Метою «Концепції...» є створення умов, що сприятимуть забезпеченню повного збирання, перевезення, утилізації, знешкодження та захоронення побутових відходів і обмеження їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

Основними проблемами на території області у сфері поводження з відходами є:

– недостатній рівень впровадження системи роздільного збору твердих побутових відходів, недостатня кількість пунктів збору вторинної сировини;

– безсистемне складування ТПВ на полігонах;

– відсутність сміттєпереробних заводів;

– відсутність пересувних заготівельних пунктів вторинної сировини від населення;

– утилізація осадів очисних споруд КП «Івано-Франківськводо-екотехпром»;

– вивезення небезпечних хімічних засобів захисту рослин (192,0 т.);

– видалення гексахлорбензолу (ТзОВ «Оріана-Галев» м. Калуш, 28,0 тис. т.);

– утилізація гальваношламів (ВАТ «Коломиясільмаш» м. Коломия, ВАТ «Промприлад» м. Івано-Франківськ);

– утилізація нафтошламів НГВУ «Долинанафтогаз»;

– утилізація золошлакових відвалів Бурштинської ТЕС;

– недостатня кількість спецтехніки для вивезення і складування ТПВ.

6 МОНІТОРИНГ ДОВКІЛЛЯ ТА ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ

6.1 ДЕРЖАВНА СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ДОВКІЛЛЯ

Державна система моніторингу довкілля – це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень щодо запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки. Без моніторингу ефективне управління природними ресурсами і навколишнім середовищем неможливе.

В області розроблена «Програма моніторингу довкілля Івано-Франківської області на 2008-2015 роки» (затверджена рішенням обласної ради від 28.12.2007 №480-17/2007), метою якої є:

- забезпечення функціонування системи спостережень за станом довкілля;
- створення та ведення банків даних екологічної інформації по всіх компонентах довкілля для прийняття управлінських рішень на обласному, районному, місцевому (локальному, об'єктному) рівнях;
- забезпечення органів виконавчої влади оперативною інформацією про стан довкілля регіону.

Моніторинг охоплює спостереження за:

- джерелами і факторами антропогенних впливів на природне середовище;
- ефектами, які викликаються цими впливами у довкіллі;
- впливом на здоров'я населення.

Система моніторингу довкілля Івано-Франківщини це інтегрована інформаційна система, що здійснює збирання, оброблення та збереження екологічної інформації для відомчої та комплексної оцінки і прогнозу стану природних середовищ, умов життєдіяльності та вироблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних соціальних, економічних та екологічних рішень на рівні обласної, міських та районних влад, удосконалення відповідних нормативно-правових актів, виконання зобов'язань України з міжнародних природоохоронних угод.

У суб'єктів моніторингу Івано-Франківської області накопичена значна кількість екологічної інформації. Більша її частина розрізнена, має різну якість і точність, часто не відображає реальний стан природних компонентів довкілля, у ряді випадків вона дублюється або є недостатньою.

Не вирішені проблеми створення єдиного нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення, сумісності метрологічного, технічного, інформаційного і програмного забезпечення – складових частин обласної системи моніторингу довкілля.

Слабкою є матеріально-технічна база служб спостережень, недостатня комп'ютеризація і автоматизація самих спостережень, процесів обробки їх результатів та аналізу, що вимагає створення інформаційно-аналітичної системи нового покоління.

Відсутня єдина науково-технічна основа ведення моніторингу, що стосується, в першу чергу, проблем створення банку даних, системи прогнозування змін стану довкілля та науково-обґрунтованої оцінки впливу забруднення довкілля на стан здоров'я населення, розробки й прийняття ефективних управлінських рішень.

Формування регіональної мережі моніторингових спостережень опирається на вже існуючу систему одержання і збору даних про стан довкілля області.

У межах Івано-Франківської області, в силу її природно-географічних та соціально-економічних особливостей, доцільними і необхідними є наступні пріоритетні види моніторингу, які пов'язані з:

- природно-географічними умовами області (моніторинг поверхневих та підземних вод, атмосферного повітря, біорізноманіття);
- наявністю на території області кризових екологічних районів в зоні діяльності гірничодобувної, гірничо-хімічної, нафтогазової промисловості (моніторинг геологічного середовища, екзогеодинамічних техногенних процесів земної поверхні);
- наявністю на території області модифікованих (антропогенно-змінених) ландшафтів (ландшафтний моніторинг); наявністю природно-заповідних територій та об'єктів (фоновий моніторинг водних ресурсів, ґрунтів, лісів, біорізноманіття);
- функціонуванням великих міст та промислових об'єктів (урбо-моніторинг);
- проявами небезпечних явищ – паводків, снігопадів та ураганних вітрів, зсувів, селей (оперативний кризовий моніторинг);

- деградацією ґрунтів, викликану проведенням осушувальної меліорації та нераціональним землекористуванням (моніторинг ґрунтів);
- станом поверхневих і підземних вод, малих річок та якістю питної води (моніторинг поверхневих та підземних вод);
- станом, використанням і охороною лісів (моніторинг лісів та мисливської фауни).

Забезпечення організації та надійного функціонування системи моніторингу довкілля вимагає запровадження та постійного здійснення довгострокових, оперативних, періодичних, екстремальних, комплексних та покомпонентних спостережень за станом довкілля як у природних (фонових) умовах, так і в сучасних економічних умовах (порушених, кризових, екстремальних).

При реалізації заходів Програми повинні бути реалізовані такі завдання щодо моніторингу довкілля:

- формування цілісної системи державної системи моніторингу на території області;
- підвищення оперативності та якості інформаційного обслуговування суб'єктів моніторингу довкілля, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськості (населення);
- скорочення строків розробки і прийняття управлінських рішень в галузі охорони довкілля та раціонального природокористування;
- підвищення ефективності використання наявних організаційних структур і засобів спостережень за станом довкілля та антропогенним впливом на нього;
- формування єдиної обласної системи екологічного інформування, створення регіонального аналітично-інформаційного центру з питань інтегрального управління природними ресурсами та запровадження геоінформаційної системи.

6.2 ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ПРО СТАН ДОВКІЛЛЯ І РІВЕНЬ ЙОГО БЕЗПЕКИ. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА

Доступ до інформації – це одне з фундаментальних прав людини і демократичних прав, забезпечуваних у багатьох країнах і закріплених у міжнародному законодавстві, конституціях, окремих законах і підзаконних актах або положеннях, що є частиною законодавства чи підзаконних актів.

Захист цих прав, а також екологічних прав - права кожної людини сьогодення і майбутніх поколінь на життя в здоровому навколишньому середовищі, що підходить для здоров'я і благополуччя - є основою сталого розвитку.

Однак, стан навколишнього середовища і здоров'я людей значно залежить від ефективності процесу прийняття урядових рішень і рішень місцевої влади. Вони повинні базуватися на продуманих висновках про вплив на навколишнє середовище і здоров'я людини і відображати фактори, що викликають стурбованість громадськості, і думки, висловлені її представниками. У зв'язку з цим доступ до інформації про навколишнє середовище або до екологічної інформації є необхідною умовою діяльності як осіб, що приймають рішення, так і громадськості.

Одержання інформації про навколишнє середовище чи з питань, що стосуються навколишнього середовища, є першим кроком на шляху забезпечення можливостей громадськості брати участь у процесі прийняття рішень стосовно навколишнього середовища, і в захисті навколишнього середовища. На основі отриманої інформації громадськість може вирішити, чи потрібно їй включатися у певні процедури прийняття рішень, чи вживати заходів для доступу до правосуддя, чи такої необхідності немає. Ключова роль у наданні такої інформації громадськості належить державним органам.

Державні органи зобов'язані забезпечити становище, при якому громадськість:

- має належні права і можливості доступу до екологічної інформації, а також
- реально одержує необхідну екологічну інформацію в належний термін у належній формі й у належному місці.

Доступ до інформації є першим основним принципом Орхуської конвенції і має важливе значення як фундамент двох інших основних принципів - участі в прийнятті рішень і доступу до правосуддя.

Доступ до інформації з екологічних питань регламентується Статтею 4, а аспекти збору і поширення екологічної інформації – Статтею 5. Положення цих двох статей стосуються двох основних аспектів надання інформації: активного і пасивного.

Пасивне надання інформації – це видача інформації у відповідь на запит. Державний або муніципальний орган надає інформацію після одержання запиту на неї.

Активне надання інформації припускає обов'язок державних органів або органів місцевого самоврядування поширювати необхідну інформацію з власної ініціативи.

В Україні наказом Міністра охорони навколишнього природного середовища 18.12.2003, № 169 затверджене Положення «Про порядок надання екологічної інформації» у якому визначений перелік активно розповсюджуваної екологічної інформації і регламентований механізм пасивної видачі інформації.

Усе більше країн приходить до розуміння того, що всю інформацію стосовно навколишнього середовища варто віднести до категорії інформації, яка становить суспільний інтерес, у зв'язку з чим вона повинна бути загальнодоступною. У цих країнах мається на увазі, що інформація, яка становить суспільний інтерес, повинна бути завжди.

Екологічна освіта повинна бути спрямована на поширення інформації щодо актуальних проблем екології, підвищення рівня освіти в галузі охорони навколишнього природного середовища, формування в суспільстві екологічно орієнтованого світогляду, розуміння катастрофічних наслідків антропогенного навантаження на довкілля.

7 ОСНОВНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

На основі аналізу стану компонентів навколишнього природного середовища на території області визначені такі екологічні проблеми:

- забруднення атмосфери викидами із стаціонарних (промислові об'єкти) та пересувних (транспортні засоби) джерел;
- забруднення поверхневих вод господарсько-побутовими і промисловими зворотними водами;
- забруднення навколишнього середовища промисловими і господарсько-побутовими відходами;
- деградація річкових екосистем, руйнування берегів рік, затоплення і підтоплення територій;
- деградація і виснаження ґрунтів, розвиток небезпечних екзогенних процесів (ерозія, зсуви, селі, карст);
- деградація природних ландшафтів, збіднення біотичного і ландшафтного різноманіття.

Причини екологічних проблем на території Івано-Франківської області:

- структура економіки з переважанням ресурсо- та енергоємних галузей;
- недосконала існуюча галузева система управління навколишнім середовищем, а також регулювання використання, відтворення і охорони природних ресурсів, яка не забезпечує їх багатоцільове і невиснажливе використання;
- значні зміни природного середовища внаслідок екологічно необґрунтованого освоєння і планування території (зниження лісистості, висока розораність, осушення земель);
- відсутність, недостатня потужність, зношеність та низька ефективність споруд і установок з очищення викидів і скидів забруднюючих речовин у навколишнє середовище;
- відсутність заходів протиерозійного і водоохоронного землеустрою території;
- недостатнє врахування у процесі виробничо-господарської діяльності пріоритетів збереження навколишнього природного середовища та принципів сталого розвитку;
- довготривале інтенсивне використання ресурсів надр, недостатнє фінансування робіт, спрямованих на зменшення впливу на навколишнє природне середовище, зумовленого розробкою родовищ;
- збільшення обсягу утворених і вивезених на полігони твердих побутових відходів;
- необґрунтована система розміщення населених пунктів.

8 ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

8.1 СУТНІСТЬ І ПРИНЦИПИ

Екологічна політика Івано-Франківської області полягає в реалізації стратегії, спрямованої на поліпшення стану навколишнього природного середовища, формування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження інтегрованої системи управління природними ресурсами, невиснажливе використання, збереження та відновлення природних ресурсів.

Основні принципи екологічної політики:

- імперативність (визначальність) екологічних вимог і обмежень у системі загального управління, досягнення збалансованості трьох складових розвитку територій (економічної, екологічної, соціальної), що відповідає принципам сталого (збалансованого) розвитку;
- врахування можливих негативних екологічних наслідків при прийнятті управлінських рішень щодо планів і програм регіонального та місцевого соціально-економічного розвитку;
- забезпечення екологічної безпеки і екологічної збалансованості території;
- запобігання виникненню і розвитку надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру на основі аналізу і прогнозування екологічних ризиків (забруднення, зсуви ґрунтів, ерозія, затоплення територій), які ґрунтуються на результатах екологічного аудиту, державної екологічної експертизи, а також моніторингу навколишнього природного середовища;
- відповідальність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, керівників підприємств і організацій за реалізацію заходів з невиснажливого використання і відтворення природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища;
- участь громадськості та суб'єктів господарювання у формуванні та реалізації екологічної політики;
- відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
- пріоритетність вимог «забруднювач навколишнього природного середовища та користувач природних ресурсів платять повну ціну»;
- доступність, достовірність та своєчасність надання екологічної інформації;
- підтримка та стимулювання суб'єктів господарювання, які здійснюють модернізацію виробництва, спрямовану на зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище, впроваджують відновлювальну та альтернативну енергетику, ресурсо- та енергоощадливі технології, маловідходні виробництва.

8.2 СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Екологічна політика спрямовується на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1 Зменшення викидів і скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, безпечне поводження з відходами

Завдання:

атмосферне повітря

- зменшення обсягу викидів загальнопоширених забруднюючих речовин атмосферне повітря стаціонарними джерелами на 10%; досягнення нормативів стандартів Євро-4, Євро-5 щодо вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах транспортних засобів;
- оптимізація структури енергетичного сектора економіки шляхом збільшення обсягу використання енергетичних джерел з низьким рівнем викидів двоокису вуглецю, скорочення обсягу викидів парникових газів;

водні ресурси

- реконструкція існуючих та будівництво нових очисних споруд з метою зниження на 10 % рівня забруднення поверхневих вод (насамперед органічними речовинами, сполуками азоту і фосфору), а також зменшення скиду у водні об'єкти недостатньо очищених стічних вод;

земельні ресурси і ґрунти

- розроблення проектів землеустрою з контурно-меліоративною організацією території сільськогосподарських угідь;

- збереження і підвищення родючості ґрунтів;
- зменшення розораності території шляхом виведення зі складу орних земель схилів крутизною більш 5° і земель водоохоронних зон і прибережних смуг, консервація сильно еродованих і малопродуктивних земель (залісення і залуження);
- забезпечення обов'язкового врахування природоохоронних вимог у процесі відведення земель для розміщення об'єктів промисловості, будівництва, енергетики, транспорту і зв'язку;
- лісові ресурси*
 - збільшення площі лісів за рахунок відведених для залісення еродованих і малопродуктивних сільськогосподарських угідь;
- геологічне середовище та надра*
 - впровадження екологічно безпечних технологій проведення гірничих робіт; рекультивація та екологічна реабілітація земель, порушених внаслідок виробничої діяльності підприємств хімічної, гірничодобувної (кар'єри) і нафтопереробної промисловості;
 - здійснення до 2015 року державного обліку артезіанських свердловин та обладнання їх засобами вимірювання обсягів видобутої води;
- захист від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру*
 - визначення до 2015 року територій, на яких існує загроза виникнення надзвичайних ситуацій у зв'язку з незадовільним техногенним та екологічним станом, та районування їх за категоріями небезпеки;
 - укріплення берегів водних об'єктів, будівництво дамб у межах населених пунктів;
 - модернізація регіональної системи інформування населення з питань надзвичайних ситуацій;
- відходи та небезпечні хімічні речовини*
 - забезпечення безпечного зберігання побутових відходів на полігонах ТПВ;
 - збільшення обсягу заготівлі, утилізації та використання відходів як вторинної сировини;
 - запровадження новітніх технологій збору і переробки твердих побутових відходів (будівництво сміттєпереробних і сміттесортувальних заводів);
 - забезпечення вивезення на утилізацію гексахлорбензолу та непридатних до використання пестицидів та агрохімікатів;
 - створення системи безпечного поводження з медичними відходами.

Ціль 2 Досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища

Завдання:

- запобігання порушенням санітарно-гігієнічних вимог до якості повітря в населених пунктах шляхом встановлення систем автоматичного контролю за якістю повітря;
- забезпечення дотримання у повному обсязі нормативних вимог до джерел централізованого питного водопостачання;
- забезпечення дотримання санітарно-гігієнічних вимог до якості води, що використовується для потреб питного водопостачання;
- виявлення зон екологічних ризиків для здоров'я населення;
- посилення державного екологічного контролю за дотриманням законодавства у процесі розміщення, будівництва, експлуатації нових і реконструкції існуючих промислових підприємств та інших об'єктів у зонах екологічного ризику для здоров'я населення;
- інформування населення щодо екологічних ризиків;
- розширення кола питань санітарно-епідеміологічного та природоохоронного характеру у програмі екологічної освіти управлінських кадрів та спеціалістів підприємств, які працюють у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- налагодження ефективної державної системи моніторингу навколишнього природного середовища, посилення координації діяльності суб'єктів моніторингу та удосконалення системи управління даними як основи для прийняття управлінських рішень.

Ціль 3 Забезпечення екологічно збалансованого природокористування

Завдання:

- подальший розвиток системи кадастрів природних ресурсів, статистичної звітності з використання природних ресурсів та забруднення навколишнього природного середовища;
- технічне переоснащення виробництва на основі впровадження інноваційних проектів, енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів;
- підвищення енергоефективності виробництва шляхом впровадження ресурсозбереження в енергетиці та галузях, що споживають енергію і енергоносії;
- збільшення обсягу використання відновлюваних і альтернативних джерел енергії;
- збільшення частки земель, що використовуються в органічному сільському господарстві.

Ціль 4 Припинення втрат біотичного та ландшафтного різноманіття, формування екомережі

Завдання:

- проведення інформаційно-просвітницької роботи щодо цінності екосистемних послуг на прикладі екосистем області;
- доведення площі регіональної екомережі до рівня, необхідного для забезпечення екологічної безпеки, запровадження системи природоохоронних заходів збереження біо- та ландшафтного різноманіття, збільшення площі природно-заповідного фонду;
- створення центрів розведення та реакліматизації рідкісних видів рослин і тварин та таких, що перебувають під загрозою зникнення;
- вжиття заходів з припинення зменшення чисельності видів тварин, в т.ч. занесених до Червоної книги України.

Ціль 5 Підвищення рівня суспільної екологічної свідомості

Завдання:

- створення в адміністративних районах інформаційно-аналітичних центрів щодо проблем екологічної безпеки і охорони навколишнього природного середовища та їх вирішення;
- збільшення частки екологічної інформації та реклами природоохоронного спрямування, що поширюється засобами масової інформації;
- сприяння утриманню еколого-інформаційно-аналітичних центрів в адміністративних районах та Орхуського інформаційного центру в Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області;
- забезпечення фінансування громадських екологічних організацій для реалізації ними природоохоронних заходів на рівні не менше 5% загальних видатків обласного фонду охорони навколишнього природного середовища;
- створення системи екологічного навчання та підвищення кваліфікації державних службовців, керівників підприємств і організацій, до компетенції яких належать питання екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища;
- систематичне інформування про діяльність органів виконавчої влади і місцевого самоврядування у сфері екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища через офіційні веб-сайти та засоби масової інформації;
- забезпечення доступу громадськості до екологічної інформації та участі у прийнятті рішень відповідно до положень Конвенції про доступ до інформації, участі громадськості у процесі прийняття рішень та доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція);
- створення умов для проведення громадської оцінки діяльності органів виконавчої влади і місцевого самоврядування з питань екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища;
- сприяння місцевим громадам щодо впровадження невиснажливого господарювання та екологічно безпечних технологій;
- включення питань формування екологічної культури та екологічної освіти в регіональні та місцеві програми соціально-економічного розвитку.

9 ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРОГРАМИ

До основних напрямів «Програми охорони навколишнього природного середовища Івано-Франківської області до 2015 року» належить:

- зменшення викидів і скидів забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище;
- безпечне поводження з відходами;
- охорона земель і ґрунтів від водної ерозії та інших видів деградації;
- збереження біотичного і ландшафтного різноманіття;
- формування безпечних умов для життя і здоров'я населення;
- ліквідація причин виникнення надзвичайних екологічних ситуацій;
- удосконалення державної системи моніторингу довкілля;
- створення системи екологічної освіти та інформування населення про стан навколишнього природного середовища.

10 СТРАТЕГІЯ ПРОГРАМИ

Програма включає стратегічні цілі і заходи (завдання), що забезпечують вирішення екологічних проблем.

Проблема: Забруднення поверхневих вод господарсько-побутовими і промисловими зворотними водами.

Ціль: *Зменшення скиду господарсько-побутових і промислових зворотних вод у поверхневі водні об'єкти до рівня граничнодопустимих скидів.*

Заходи (завдання):

- провести екологічний аудит підприємств з питань водовідведення;
- будівництво, модернізація та реконструкція очисних споруд і каналізаційних мереж у населених пунктах;
- заборонити будівництво (житла, промислових об'єктів, туристично-відпочинкових комплексів тощо) без очисних споруд.

Проблема: Забруднення навколишнього середовища промисловими і твердими побутовими відходами.

Ціль: *Безпечне поводження з твердими побутовими і промисловими відходами.*

Заходи (завдання):

- провести екологічний аудит підприємств з питань поводження з відходами;
- розміщення промислових і побутових відходів у спеціально обладнаних місцях;
- будівництво сміттесортувальних і сміттєпереробних підприємств (заводів) на території області;
- будівництво, реконструкція та рекультивація полігонів твердих побутових відходів у населених пунктах області;
- запровадження пілотних проектів щодо роздільного збирання твердих побутових відходів та їх використання як вторинної сировини;
- забезпечити утилізацію та переробку промислових відходів Бурштинської ТЕС (зола, шлак) та розсолів ДП «Калійний завод» ВАТ «Оріана» на спеціалізованих підприємствах;
- завершити вивезення на утилізацію гексахлорбензолу з полігону токсичних відходів у м. Калуш та непридатних для використання пестицидів і агрохімікатів.

Проблема: Забруднення атмосфери шкідливими викидами промисловості і транспортних засобів.

Ціль: *Зниження забруднення атмосферного повітря до рівнів ГДК.*

Заходи (завдання):

- здійснити комплекс повітряно-охоронних заходів на основних підприємствах-забруднювачах атмосферного повітря;
- забезпечити озеленення населених пунктів і створити захисні насадження уздовж доріг.

Проблема: Деградація і забруднення земель, зниження родючості ґрунтів.

Ціль: *Забезпечити охорону земель від водної ерозії та інших видів деградації.*

Заходи (завдання):

- провести екологічний аудит сільськогосподарських підприємств;
- розробити проекти землеустрою сільськогосподарських угідь;
- забезпечити реалізацію протиерозійних заходів на сільськогосподарських угіддях (залісення, залуження, гідротехнічні споруди);

- здійснити заходи щодо підвищення родючості орних земель;
- провести рекультивацію порушених земель з метою запобігання негативного впливу техногенних утворень на довкілля;
- забезпечити виробництво екологічно чистої сільськогосподарської продукції на основі технологій біологічного землеробства;
- розробити і запровадити систему моніторингу земель і ґрунтів.

Проблема: Деградація природних ландшафтів і збіднення біорізноманіття.

Ціль: *Збереження і відновлення ландшафтного і біотичного різноманіття.*

Заходи (завдання):

- розробити проекти формування місцевих і регіональної екомереж;
- сформувати екомережу на території області;
- провести інвентаризацію існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду, оптимізувати мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- винести в натуру межі об'єктів природно-заповідного фонду;
- забезпечити створення нових заповідних територій та об'єктів;
- розробити і впровадити регіональні програми з охорони та відтворення видів тваринного і рослинного світу, яким загрожує зникнення;
- забезпечити озеленення населених пунктів.

Проблема: Недостатній рівень екологічної освіти та інформування населення.

Ціль: *Формування екологічної свідомості і культури усіх верств населення області, підвищення рівня їх обізнаності з питань екологічної безпеки і охорони навколишнього природного середовища.*

Заходи (завдання):

- створити еколого-інформаційно-аналітичні центри;
- видати «Довідково-інформаційний збірник матеріалів з екологічної освіти»;
- організувати навчання посадових осіб, діяльність яких пов'язана з використанням природних ресурсів з питань екологічної безпеки та охорони навколишнього середовища;
- впровадити систему інформування населення з питань охорони навколишнього природного середовища і екологічної безпеки;
- забезпечити видання щорічної доповіді «Стан навколишнього природного середовища Івано-Франківської області»;
- сформувати банк ілюстративних та інформаційних матеріалів з екологічних проблем області та шляхів їх розв'язання.

11 Джерела та обсяги фінансування програми

Фінансування природоохоронних заходів, передбачених Програмою, буде здійснюватись за рахунок таких джерел:

1 Державний бюджет України.

2 Місцеві бюджети.

3 Фонди охорони навколишнього природного середовища (державний, обласний, місцевий).

4 Власні кошти підприємств.

5 Інвестиції.

6 Інші кошти.

Визначення обсягів фінансового забезпечення Програми з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища здійснюється на основі щорічного «Переліку природоохоронних заходів» відповідно до «Положення обласний фонд охорони навколишнього природного середовища».

Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області проводить узагальнення матеріалів щодо фінансового забезпечення заходів на основі поданих «Запитів» і формує щорічний «Перелік природоохоронних заходів». Попередню підготовку матеріалів («Запитів») здійснюють замовники робіт. Основну частину витрат на здійснення природоохоронних проектів та заходів, переорієнтацію окремих виробництв, впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій забезпечують суб'єкти господарювання різних форм власності.

Програмою передбачається виконання заходів (Додаток А) на загальну суму 4233,39 млн.грн., у т.ч. з:

- бюджету (державний, обласний, місцевий) – 1552,31 млн. грн.;
- Державного фонду ОНПС – 412,70 млн. грн.;

- обласного фонду ОНПС – 94,16 млн. грн.;
- місцевих фондів ОНПС – 27,53 млн. грн.;
- власних коштів підприємств – 556,99 млн. грн.;

інших надходжень (інвестиційних проектів, гранти тощо) – 1589,46 млн. грн.

Розподіл видатків за напрямками фінансування наступний:

- охорона і раціональне використання водних ресурсів – 651,99 млн. грн. (15,4%);
- охорона атмосферного повітря – 1697,20 млн. грн. (40,1%);
- використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів – 1281,51 млн. грн. (%);
- охорона і раціональне використання мінеральних ресурсів – 198,12 млн. грн. (4,7%);
- охорона і раціональне використання земель – 326,87 млн. грн. (7,7%);
- охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу – 21,73 млн. грн. (0,5%);
- збереження природно-заповідного фонду, формування екологічної мережі – 31,03 млн. грн. (0,7%);
- проектні та проектно-кошторисні роботи – 11,68 млн. грн. (0,3%);
- наука, освіта, екологічна інформація та пропаганда, видання поліграфічної продукції, моніторинг навколишнього природного середовища, підтримка громадських екологічних організацій – 13,00 млн. грн. (0,3%).

Кошти на виконання заходів зазначеної програми будуть передбачатися щорічно, виходячи із фінансових можливостей обласного, районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування.

12 МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Нормативно-правове забезпечення реалізації Програми буде здійснюватись на основі чинної законодавчо-нормативної бази, а також нормативних документів обласного рівня.

Організація реалізації Програми забезпечується за рахунок узгодження природоохоронних заходів з цілями, задачами та заходами Програми, а також формування на цій основі щорічного «Переліку природоохоронних заходів». Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області, на основі Запитів управлінь облдержадміністрації, райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування, формує «Перелік природоохоронних заходів». Узгоджений Перелік виноситься на розгляд сесії обласної Ради. Затверджений рішенням сесії обласної Ради Перелік є підставою для формування відповідних розділів обласного бюджету, а також місцевих бюджетів.

13 ОЧІКУВАННІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Реалізація передбачених Програмою природоохоронних заходів забезпечить:

1 Перехід до системи інтегрованого збалансованого управління у сфері використання і відтворення природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки території.

2 Зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря. Орієнтовне зменшення викидів внаслідок реалізації природоохоронних заходів на найбільшому об'єкті (Бурштинська ТЕС) щорічно на 8-10 %.

3 Покращення якості поверхневих вод внаслідок будівництва нових та реконструкції (ремонту, модернізації) існуючих очисних споруд суб'єктів різних форм власності.

4 Зменшення кількості для захоронення промислових і твердих побутових відходів внаслідок запровадження новітніх технологій, системи роздільного збору відходів, будівництва об'єктів поводження з відходами (заводів, установок, ліній з переробки та утилізації відходів), вивезення на утилізацію гексахлорбензолу та заборонених і непридатних для використання пестицидів, посилення контролю за експлуатацією полігонів ТПВ.

5 Зниження інтенсивності ерозійних процесів, підвищення родючості ґрунтів.

6 Зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище від діяльності, пов'язаної з видобутком корисних копалин, у першу чергу за рахунок:

- реалізації завдань, визначених Указом Президента України від 10.02.2010 № 145 «Про оголошення території міста Калуш, сіл Кропивник та Сівка-Калуська Калуського району Івано-Франківської області зоною надзвичайної екологічної ситуації»;

– запобігання на території старих нафтопромислів (Кубаш, Майдан, Надєжда у Богородчанському районі) проявів самовиливу нафти і мінералізованих вод, а також викидів газу з ліквідованих свердловин, виникненню пожеж у прилеглих лісових масивах;

– посилення контролю за дотриманням природоохоронних вимог на родовищах корисних копалин, що експлуатуються.

7 Захист територій від затоплення і підтоплення.

8 Припинення втрат біотичного та ландшафтного різноманіття, формування регіональної екомережі.

9 Створення ефективної системи екологічної освіти та інформування населення з питань охорони навколишнього природного середовища.

10 Удосконалення системи моніторингу навколишнього природного середовища.

14 КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ ПРОГРАМИ

Зміни у системі управління народногосподарським комплексом, фінансова та адміністративна самостійність суб'єктів господарювання, розвиток системи місцевого самоврядування вимагають запровадження нових принципів контролю за виконанням Програми. Обсяги фінансових ресурсів, витрачених на реалізацію програмних заходів не можуть бути показниками ефективності виконання Програми та досягнення програмних цілей.

Контроль за виконанням Програми повинен здійснюватись органами виконавчої влади і місцевого самоврядування на основі індикаторів, до яких відносяться:

– загальностатистичні індикатори якості довкілля;

– показники природоохоронних ефектів від виконання заходів;

– обсяги виконання заходів Програми, визначених щорічними робочими планами;

До загальностатистичних індикаторів відносяться такі показники:

– викиди в атмосферу (SO₂, NO_x, CO, пилю) всього і на одну особу (тонн);

– перевищення ГДК основних забруднюючих речовин у повітрі населених пунктів;

– кількість неочищених стічних вод, що скидаються у водні об'єкти (м³);

– перевищення ГДК забруднюючих речовин води у водних об'єктах (річках);

– кількість утворених промислових і твердих побутових відходів (тонн), їх утилізація, умови захоронення і зберігання;

– динаміка змін структури земель, розораність території;

– площа природно-заповідних територій та об'єктів (у % до загальної площі області, площі адміністративних районів).

До узагальнених показників природоохоронних ефектів від виконання заходів використовуються такі індикатори:

– скорочення викидів в атмосферу забруднюючих речовин (SO₂, NO_x, CO, пил) за період з 2010 року по контрольний рік (тонн);

– зниження загальної кількості забруднених промислових та господарсько-побутових стічних вод за період з 2010 року по контрольний рік (м³);

– потужність (т/рік) установок з переробки і полігонів захоронення відходів (у т.ч. стан полігонів);

– збільшення потужності (м³/добу) нових або реконструйованих очисних споруд;

– динаміка використання свіжої води на різні технологічні процеси (тис. м³/рік);

– досягнення оптимальних співвідношень за показниками: розораність території, площа природного рослинного покриву (ліси, сіножаті, пасовища), площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

– динаміка площ територій та об'єктів, що особливо охороняються (у % до загальної площі області, району).

Для контролю обсягів виконання заходів Програми, визначених щорічними Переліками природоохоронних заходів, використовуються індикатори оцінки:

0 – захід не виконано;

1 – захід знаходиться в початковій стадії виконання (стадія проектування);

2 – захід виконується (зазначається % виконання);

3 – захід виконано.

Контроль за виконанням Програми базується на основі річних звітів за напрямками Програми. При складанні щорічних звітів, які складають підприємства, установи і організації, що здійснювали реалізацію заходів використовуються індикатори оцінки виконання заходів Програми.

Підприємства, задіяні у виконанні заходів Програми, подають звіти про виконання цих заходів до органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та управлінь, які узагальнюють інформацію та подають узагальнені звіти в Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області.

Держуправління узагальнює інформацію і формує щорічний зведений звіт про виконання заходів Програми та подає його в облдержадміністрацію.

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Богородчанський район										
1	Будівництво споруд для очищення стічних вод в с. Дзвиняч	2200,0	2000,0	200,0						
2	Реконструкція споруд для очищення стічних вод в с-щі Богородчани для Богородчанського ВУВКГ (в т.ч. проектування)	3000,0	2800,0	200,0						
3	Реконструкція каналізаційно-насосних станцій № 2 та № 3 для Богородчанського ВУВКГ (в т.ч. проектування)	600,0	500,0	100,0						
4	Реконструкція каналізаційних мереж (колектора очисних споруд) станції «Біотал» в с-щі Солотвин	20,0		20,0						
5	Будівництво очисних споруд туберкульозного відділення районної лікарні в с-щі Солотвин	1777,4	888,7	888,7						
6	Реконструкція каналізаційних мереж (дощової каналізації) в с-щі Солотвин	50,0		50,0						
Всього по Богородчанському району		7647,4	6188,7	1458,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Верховинський район										
7	Будівництво споруд для очищення стічних вод в селищі Верховина (потужностями 130м³/добу, 250м³/добу та 50м³/добу)	5960,0	5500,0	460,0						
Всього по Верховинському району		5960,0	5500,0	460,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Галицький район										
8	Будівництво споруд для очищення стічних вод в ДЛОК «Сокил»	2118,0			2118,0					
9	Будівництво каналізаційних мереж та споруд для очищення стічних вод в м. Галич	2500,0			2500,0					
10	Заходи для боротьби з шкідливою дією вод р. Дністер	9500,0			1900,0	7600,0				
11	Реконструкція очисних споруд та каналізаційних мереж у с. Задністрянськ (в тому числі монтаж технологічного обладнання та пусконаладжувані роботи)	2842,8	1205,8	500,0	1137,0					
12	Днопоглиблення водосховища – охолоджувача Бурштинської ТЕС БАТ «Західенерго» способом гідромеханізації	11000,0	4400,0		2200,0				4400,0	
Всього по Галицькому району		27960,8	5605,8	500,0	9855	7600,0	0,0	0,0	4400,0	0,0
Городенківський район										
13	Заміна каналізаційної мережі по вул. Станіславська у м. Городенка.	110,1		110,1						
14	Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення в Серафенецькій ЗОШ I-III ст	108,0		108,0						
15	Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення в Дубківській ЗОШ I-II ст	88,5		88,5						
16	Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення в Вікнянській ЗОШ I-II ст	89,6		89,6						
17	Будівництво очисної споруди ВСТS-25 для ДОК «Перлина Придністров'я» с. Михальче	1713,1	1000,0	650,0				63,1		
Всього по Городенківському районі		2109,3	1000,0	1046,2	0,0	0,0		63,1	0,0	0,0
Долинський район										
18	Реконструкція споруд для очищення стічних вод, що утворюються в результаті діяльності ТзОВ «Уніплит»	50000,0							50000,0	
19	Проектування та реконструкція споруд для очищення стічних вод старої частини м. Долина для КП «Комунгосп»	4500,0	4000,0	500,0						
20	Реконструкція каналізаційних мереж Долинського ВУВКГ по проекту «Реконструкція каналізаційної насосної станції в м. Долина Івано-Франківської області (зовнішні мережі напірної каналізації ЗКН)	1947,7	1660,0	227,5				60,2		
21	Будівництво очисних споруд в с. Тростянець	2944,05	2444,05	500,0						
22	Реконструкція споруд для очищення стічних вод Долинської міської дитячої лікарні	840,0	500,0	340,0						
Всього по Долинському району		60231,75	8604,05	1567,5	0,0	0,0	0,0	60,2	50000,0	0,0

Калуський район										
23	Реконструкція споруд для очищення стічних вод в с. Голинь Калуського району	298,6		298,6						
24	Реконструкція системи каналізаційних мереж і споруд на них в с-щі Войнилів	439,8		439,8						
25	Будівництво споруд для очищення стічних вод в с. Копанки	450,0		450,0						
26	Реконструкція каналізаційних мереж КЗ «Районна лікарня Калуської ради»	450,0		450,0						
Всього по Калуському району		1638,4	0,0	1638,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Коломийський район										
27	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Цуцилинок в с. Дебеславці та Ганів	144,9						44,9		100,0
28	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Нетеча в с. Раківчик	65,2						15,2		50,0
29	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Вільхівець в с. Ценява	59,4						9,4		50,0
30	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Рудка в с. П'ядики	96,2						16,2		80,0
31	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Радилівка с. Воскресінці	173,4						33,4		140,0
32	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Товмач в с. Товмачик	56,2						6,2		50,0
33	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Турка в с. Турка	186,4						36,4		150,0
34	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Березівка в с. Пилипи	156,9						36,9		120,0
35	Будівництво очисних споруд та підвального каналізаційного колектора в с. Товмачик	8354,8	6354,8	2000,0						
36	Будівництво очисних споруд стаціонарного відділення № 1 Коломийського міжрайонного фтизіопульмологічного диспансеру в с. Ценява	1894,5	1000,0	894,5						
37	Будівництво очисних споруд для с. Підгайчики	3715,6	2600,0	400,0			715,6			
38	Будівництво очисних споруд та підвідного каналізаційного колектора для с-ще Печеніжин	1579,55	1000,0	200,0			379,55			
39	Розширення каналізаційної мережі по вул. Шашкевича та Лісова селища Гвіздець	136,0		100,0				36,0		

40	Будівництво очисних споруд та підвідного каналізаційного колектора для с. Коршів	4532,4	3170,0	450,0			912,4			
Всього по Коломийському району		21151,45	14124,8	4044,5	0,0	0,0	2007,55	234,6	0,0	740,0
Косівський район										
41	Проведення робіт по реконструкції головної каналізаційної насосної станції м. Косів	810,0	500,0	310,0						
42	Заходи для боротьби з шкідливою дією вод (будівництво протиповеневої дамби) р. Черемош в с. Розтоки, пр. Луги	1772,6				1772,6				
43	Реконструкція споруд для очищення стічних вод м. Косів	1400	1000,0	400,0						
44	Реконструкції каналізаційної мережі від вул. Чорновола до ГКНС	1300,0	1000,0	300,0						
45	Будівництво каналізаційних мереж с-ще Кути	2486,0	1486,0					200,0		800,0
46	Будівництво каналізаційних мереж в с-щі Яблунів	2635,0	2000,0					100,0		535,0
47	Будівництво очисних споруд дитячого садка в с. Пістинь	229,5		229,5						
48	Будівництво очисних споруд дитячого садка в с. Шешори	237,3		237,3						
Всього по Косівському району		10870,4	5986,0	1476,8	0,0	1772,6	0,0	300,0	0,0	1335,0
Надвірнянський район										
49	Реконструкція споруд для очищення стічних вод (радіальних відстійників) на очисних спорудах м. Надвірна	194,6		175,0				19,6		
50	Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на очисних спорудах м. Надвірна	881,9	800,0	70,0				11,9		
51	Розширення споруд для очищення стічних вод (компостуючих площадок на очисних спорудах) на очисних спорудах м. Надвірна	197,2		190,0				7,2		
52	Будівництво споруд для очищення стічних вод (гідроізоляція резервуару освітлених стоків) на очисних спорудах м. Надвірна	40,3		40,3						
53	Придбання технологічного обладнання на комунальні каналізаційні системи м. Надвірна	95,415		45,415				50,0		
54	Будівництво каналізаційних мереж і споруд на них в м.Надвірна (влаштування вузла для аварійного скиду стічних вод на біоочистку ВАТ «Нафтохімік Прикарпаття»)	291,94		291,94						
55	Реконструкція центрального каналізаційного колектора та будівництво каналізаційних мереж в районі вулиць Комунальна-Мельничука м. Надвірна	14500,0	13050,0					1450,0		
56	Створення водоохоронних зон (розроблення зони санітарної охорони на водозаборі «Ропекс») для НГБУ «Надвірнафтогаз»	15,0							15,0	

57	Розширення та реконструкція необхідних споруд для очищення стічних вод, що утворюються на ВАТ «Нафтохімік Прикарпаття»	600,0							600,0	
58	Проектування та будівництво очисних споруд в смт. Делятин	2100,0	1600,0	500,0						
59	Проектування та будівництво очисних споруд школи смт. Ланчин	400,0		350,0				50,0		
Всього по Надвірнянському району		19316,355	15450,0	1662,655	0,0	0,0	0,0	1588,7	615,0	0,0
Рогатинський район										
60	Будівництво каналізаційного колектора по вул. Новій в м. Рогатині	180,9		180,9						
61	Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення в обласній психіатричній лікарні № 2	297,1		297,1						
62	Будівництво каналізаційного колектора від вул.Осьмомисла, Шашкевича в м. Рогатині	405,6	0,0	405,6						
Всього по Рогатинському району		883,6	0,0	883,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Рожнятівський район										
63	Будівництво споруд для очищення стічних вод в с-щі Рожнятів (завершення)	2996,6	2200,0	796,6						
64	Реконструкція очисних споруд КУ-200 в селищі Рожнятів	750,0	600,0	150,0						
65	Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення в санаторії "Ясень" с. Ясень	198,6		198,6						
66	Будівництво каналізаційної мережі в селищі Брошнів-Осада	2300,0	1850,0					100,0		350,0
67	Реконструкція очисних споруд в селищі Брошнів-Осада	1700,0	1200,0	500,0						
68	Реконструкція каналізаційних мереж та розширення споруд для очищення стічних вод потужністю 100м ³ /добу с-ще Перегінськ	4500,0	4000,0					100,0		400,0
69	Проектування та будівництво очисних споруд в с. Дуба	1680,0	1000,0	680,0						
Всього по Рожнятівському району		14125,2	10850,0	2325,2	0,0	0,0	0,0	200,0	0,0	750,0
Снятинський район										
70	Реконструкція каналізаційних мереж в м. Снятин	1274,9	900,0	200,0				174,9		
71	Будівництво роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них для відділення медико-соціального реабілітаційного центру в с. Стецева	525,0		525,0						
72	Реконструкція каналізаційних мереж Залучанського дитячого будинку-інтернату (у т.ч. виготовлення проектно-кошторисної документації)	182,759		182,759						
Всього по Снятинському району		1982,659	900,0	907,759	0,0	0,0	174,9	0,0	0,0	0,0

Тисменицький район

73	Заходи з охорони підземних вод та ліквідація джерел їх забруднення (зовнішня каналізаційна мережа Тисменицької міської лікарні)	126,181		126,181						
74	Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення в Тисменицькому протитуберкульозному диспансері	63,0		63,0						
75	Придбання насосного і технологічного обладнання для заміни такого, що використало свої технічні можливості на каналізаційній системі Тисменицької міської лікарні	70,7		70,7						
76	Реконструкція зовнішніх каналізаційних мереж Тисменицької ЗОШ	469,7		469,7						
77	Реконструкція каналізаційних мереж у м. Тисмениця	435,0		300,0				135,0		
78	Реконструкція каналізаційних мереж і споруд на них (напірного каналізаційного колектора від КНС-1 до КНС-2 протяжністю 0,6 км) у м. Тисмениця	630,0	500,0					130,0		
79	Реконструкція каналізаційних мереж і споруд на них (заміна каналізаційного колектора Тисмениця-Угорники протяжністю 2,4 км)	1511,5	1000,0				435,0	76,5		
80	Будівництво протиповеневої дамби р. Бистриця Солотвинська, с. Підлісся	6551,0				6551,0				
81	Поліпшення технічного стану та благоустрою водойм (розчистка старого русла р. Ворона), с. Чернолізці	127,589						27,589		100,0
82	Регулювання русла річки Обрашина в с. Старі Кривотули	684,7				684,7				
83	Регулювання р. Узинець, с. Узин	1600,0				1600,0				
84	Заходи для боротьби з шкідливою дією вод на р. Павлівка, с. Ямниця	5400,0				5400,0				
Всього по Тисменицькому району		17669,37	1500,0	1029,581	0,0	14235,7	435,0	369,089	0,0	100,0

м. Івано-Франківськ

85	Реконструкція каналізаційних мереж на території центральної міської клінічної лікарні	1534,9	1000,0	534,9						
86	Будівництво протиповеневої лівобережної дамби р. Бистриця Солотвинська на ділянці від автомосту по вул. Галицька до залізничного мосту (1 км)	10000,0				10000,0				
87	Будівництво протиповеневої лівобережної дамби від садового товариства "Каскад" до мосту в с. Вовчинець (3 км)	30000,0				30000,0				
88	Будівництво протиповеневої правобережної дамби р. Бистриці Солотвинської від залізничного моста до моста в с. Вовчинець (2 км)	20000,0				20000,0				

89	Будівництво каналізаційних мереж (каналізаційного колектора Ø 600-800 мм) на вул. Набережна ім. В. Стефаника	26900,0	26900,0							
90	Будівництво каналізаційних мереж в с. Угорники Івано-Франківської міської ради	4000,0	3000,0	1000,0						
91	Реконструкція споруд для очищення стічних вод (старої частини очисних споруд каналізації м. Івано-Франківська). Мулові майданчики (II черга)	3365,0	2765,0	300,0				200,0	100,0	
92	Реконструкція споруд для очищення стічних вод (каналізаційних очисних споруд м. Івано-Франківська) (II черга). Інвестиції - кредит Світового банку	78600,0	21000,0							57600,0
93	Реконструкція каналізаційних мереж (колектора) по вул.Далекій (КП «Івано-Франківськводокотехпром»)	231,4		231,4						
94	Будівництво каналізаційної мережі на вул. Вовчинецька, 194 (КП «Івано-Франківськводокотехпром»)	272,1						272,1		
95	Реконструкція каналізаційної мережі (дощового колектора) в районі вул.Івасюка, 24 (КП «Івано-Франківськводокотехпром»)	238,7						238,7		
96	Реконструкція дворової каналізаційної мережі в районі мікрорайону «Пасічна» (КП «Івано-Франківськводокотехпром»)	1153,0	1000,0					153,0		
97	Реконструкція каналізаційної мережі по вул.Максимовича, 10 (КП «Івано-Франківськводокотехпром»)	130,0						130,0		
98	Реконструкція із кріпленням дюкерного переходу каналізаційного колектора діаметром 1200 мм в районі вул. Максимовича	310,0		310,0						
99	Реконструкція із кріпленням дюкерного переходу каналізаційного колектора діаметром 1200 мм в с. Угорники	295,0		195,0				100,0		
100	Виготовлення проекту землеустрою щодо встановлення прибережних захисних смуг навколо водойм і вздовж річок на території міської ради	98,5						98,5		
101	Придбання технологічного обладнання на очисні споруди каналізації м. Івано-Франківська для заміни такого, що використало свої технологічні можливості (для КП Івано-Франківськводокотехпром)	2500,0	1500,0	500,0					500,0	

102	Заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення (гідродинамічне очищення дворової та внутрішньоквартальної каналізації обласної психоневрологічної лікарні №3)	239,343		239,343						
Всього по м. Івано-Франківськ		179867,943	57165,0	3310,643	0,0	60000,0	0,0	1192,3	600,0	57600,0
м. Болехів										
103	Будівництво споруд для очищення стічних вод та каналізаційних мереж м. Болехів	10945,4	8845,4	2000,0				100,0		
Всього по м. Болехів		10945,4	8845,4	2000,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
м. Коломия										
104	Реконструкція каналізаційних мереж та очисних споруд у м. Коломия (для КП "Коломияводоканал") (в тому числі проектування)	33700,0	17460,0	1200,0		10270,0	2000,0	400,0	170,0	2200,0
105	Будівництво каналізаційної мережі в мікрорайоні по вул. Довженка в м. Коломия	632,191		632,191						
106	Реконструкція системи роздільної каналізації по вул. Лисенка в м. Коломия	3420,7	2400,0	700,0				320,7		
107	Придбання технологічного обладнання для заміни такого, що використало свої технологічні можливості на каналізаційних очисних спорудах м. Коломия	240,6		240,6						
108	Роботи пов'язані з поліпшенням технічного стану та благоустрою водойми по вул. Чехова в м. Коломиї	2224,0	1724,0	500,0						
Всього по м. Коломия		40217,491	21584,0	3272,791	0,0	10270,0	2000,0	720,7	170,0	2200,0
м. Яремче										
109	Будівництво нових очисних споруд та каналізаційного колектора на території с-ще Ворохта (в тому числі проектування)	31500,0	28000,0	1000,0						2500,0
110	Будівництво очисних споруд м. Яремче продуктивністю 4000 м ³ /добу	27806,7	24000,0	806,7				1000,0		2000,0
111	Будівництво очисної споруди системи ВСТS-16 та зовнішніх каналізаційних мереж для загальноосвітньої школи I-III ступенів в мікрорайоні Дора	1482,1	1180,0	302,1						
112	Проектування та будівництво очисних споруд спортивно-оздоровчої бази «Заросляк»	698,0		698,0						
113	Проектування та будівництво очисних споруд школи с. Микуличин	710,0		710,0						
Всього по м. Яремче		62196,8	53180,0	3516,8	0,0	0,0	0,0	1000,0	0,0	4500,0

Івано-Франківське обласне виробниче управління по меліорації і водному господарстві										
114	Винесення водоохоронних зон в натуру (на місцях меж прибережних захисних смуг) на притоках р. Прут	480,0		480,0						
115	Виконання заходів відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану р. Вовчинець в с. Побережжя, Ганнусівка	800,0				800,0				
116	Виконання заходів відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану р. Вовчинець в с. Узин	1100,0				1100,0				
117	Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму р. Болохівки в с. Томашівці Калуського району	2450,0				2450,0				
118	Проектування та будівництво двох водовідвідних каналів на території Пнівської сільської ради Надвірнянського району	2000,0				2000,0				
119	Організація проведення засідання басейнової ради Дністра	100,0		100,0						
120	Виготовлення робочих проектів "Захист р. Лімниця від забруднення розсолами шахтних виробок калійних руд в районі житлового масиву (мікрорайону) "Хотінь" м. Калуш (ділянки 1-5)	1284,7		1284,7						
121	Будівництво дамб уздовж р. Лімниця	159000,0				159000,0				
Всього по Івано-Франківському обласному виробничому управлінню по меліорації і водному господарству		167214,7	0,0	1864,7	0,0	165350,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом по підпрограмі охорона і раціональне використання водних ресурсів		651989,018	216483,75	32965,829	9855	259228,3	4617,45	5828,689	55785	67225

Таблиця А.2 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Підпрограма «Охорона атмосферного повітря»

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет				
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий	власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Галицький район										
1	Розробка проектної документації та будівництво сіркоочисної установки на енергоблоці № 5 Бурштинської ТЕС	476000,0							96000,0	380000,0
2	Розробка проектної документації та будівництво сіркоочисної установки на енергоблоці № 10 Бурштинської ТЕС	476000,0							96000,0	380000,0
3	Розробка проектної документації та будівництво сіркоочисної установки на енергоблоці № 11 Бурштинської ТЕС	476000,0							96000,0	380000,0
4	Установлення обладнання для очищення газопилового потоку від обертових печей № 2, 3 Бурштинської ТЕС	3000,0			2000,0				1000,0	
5	Реконструкція та технічне переоснащення енергоблоку ст. №7 Бурштинської ТЕС	38950,0	10517,2						28432,8	
Всього по Галицькому району		1469950,0	10517,2	0,0	2000,0	0,0	0,0	0,0	317432,8	1140000,0
Долинський район										
6	Уловлення фракції легких вуглеводнів низьконапірного газу системи підготовки нафти ЦППН НГВУ «Долинанафтогаз»	8828,0							8828,0	
Всього по Долинському району		8828,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8828,0	0,0
Калуський район										
7	Встановлення пункту контролю і спостереження за забрудненням атмосферного повітря в с.Голинь	250,0		250,0						
Всього по Калуському району		250,0	0,0	250,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Надвірнянський район										
8	Впровадження технологій, що забезпечать запобігання виникненню, зниження рівня впливу чи усунення факторів забруднення атмосферного повітря (будівництво установки гідроочистки з гідродепарафінізацією дизпалива ВАТ «Нафтохімік Прикарпаття»)	100000,0							100000,0	
9	Ремонт нафтопроводів Стара Копальня НГВУ «Надвірнанафтогаз»	1935,0							1935,0	
Всього по Надвірнянському району		101935,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	101935,0	0,0
Снятинський район										
10	Впровадження технологій, що забезпечують зменшення рівня забруднення атмосферного повітря шляхом влаштування електричних котлів в будинках культури сіл Підвисоке, Стецева	125,0		50,0			50,0	25,0		
Всього по Снятинському району		125,0	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0	25,0	0,0	0,0
Тисменицький район										
11	Реконструкція газоочисної установки у цеху переробки оксидів ЗАТ «Завод тонкого органічного синтезу «Барва»	15,0							15,0	
12	Реконструкція установки завантаження цементу в автоцистерни із встановленням системи обезпилення повітря ВАТ «Івано-Франківськцемент»	12,0							12,0	
13	Монтаж системи обезпилення вузлів завантаження залізничних вагонів розсипним цементом ВАТ «Івано-Франківськцемент»	150,0							150,0	
14	Будівництво запічного теплообмінника (економайзера) для використання тепла холодильника печі на центральній котельні підприємства ВАТ «Івано-Франківськцемент»	900,0							900,0	
15	Реконструкція рукавного фільтра на автовазі №3 ВАТ «Івано-Франківськцемент»	200,0							200,0	
Всього по Тисменицькому району		1277,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1277,0	0,0
м. Івано-Франківськ										
16	Впровадження технологій, що забезпечують зменшення рівня забруднення атмосферного повітря	51000,0	25000,0					15000,0		11000,0
Всього по м. Івано-Франківськ		51000,0	25000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15000,0	0,0	11000,0
м. Калуш										
17	Впровадження технологій, що забезпечують зниження рівня забруднення атмосферного повітря у м.Калуш	60000,0				20000,0	12000,0	1000,0	9000,0	18000,0

18	Впровадження технологій, що забезпечують зниження рівня забруднення атмосферного повітря хлористим воднем і хлором на ДП «Калуський дослідно-експериментальний завод ІХП НАН України»	3200,0	1500,0						200,0	1500,0
Всього по м. Калуш		63200,0	1500,0	0,0	0,0	20000,0	12000,0	1000,0	9200,0	19500,0
м. Яремче										
19	Впровадження технологій, що забезпечують зменшення рівня забруднення атмосферного повітря у котельнях м. Яремче	633,0		300,0				333,0		
Всього по м. Яремче		633,0	0,0	300,0	0,0	0,0	0,0	333,0	0,0	0,0
Разом по підпрограмі охорона атмосферного повітря		1697198,0	37017,2	600,0	2000,0	20000,0	12050,0	16358,0	438672,8	1170500,0

Таблиця А.3 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Підпрограма «Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів»

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Богородчанський район										
1	Придбання машин для транспортування твердих побутових відходів	715,0						100,0	315,0	300,0
2	Впровадження установок для знешкодження промислових відходів	60,0		60,0						
Всього по Богородчанському району		775,0	0,0	60,0	0,0	0,0	0,0	100,0	315,0	300,0
Верховинський район										
3	Реконструкція полігону твердих побутових відходів (комбінат комунальних підприємств) ур. Бережниця с-ще Верховина	1100,0	600,0	500,0						
Всього по Верховинському району		1100,0	600,0	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Галицький район										
4	Реконструкція полігонів твердих побутових відходів	988,2			988,2					
5	Придбання машин для транспортування твердих побутових відходів	1954,8			1954,8					
6	Придбання обладнання для збору твердих побутових відходів	323,2			323,2					
7	Будівництво полігонів ТПВ у населених пунктах району	2452,0			2452,0					
8	Реконструкція золовідвалу №3 Бурштинської ТЕС	4130,0	2600,0		570,0				960,0	
9	Реконструкція установок силосного складу золонавантажувального цеху Бурштинської ТЕС для відбору сухої золи для одержання сировини (суха зола)	978,0			900,0				78,0	

10	Реконструкція електрофільтрів енергоблоків № 1-6 Бурштинської ТЕС для одержання сировини (суха зола)	900,0			500,0				400,0	
11	Будівництво цеха з виробництва зольно-цементної цегли на Бурштинській ТЕС	16612,0	8000,0		4000,0				4612,0	
12	Створення мережі сміттесортувальних діляниць, ділянок компостування органічних компонентів ТПВ	285,2			285,2					
13	Консервація складів отрутохімікатів	500,0			500,0					
Всього по Галицькому району		29123,4	10600,0		12473,4	0,0	0,0	0,0	6050,0	0,0
Городенківський район										
14	Придбання машин для транспортування твердих побутових відходів м. Городенка	235,0		235,0						
15	Консервація складів отрутохімікатів	500,0		500,0						
16	Придбання машин (трактор ТС-10) для складування твердих побутових відходів м. Городенка	851,2		851,2						
Всього по Городенківському районі		1586,2	0,0	1586,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Долинський район										
17	Придбання машин та обладнання для транспортування та складування ТПВ на території району	500,0		500,0						
18	Впровадження установки по утилізації нафтошламів, продуктивністю 10-15 м³/год НГВУ «Долинанафтогаз»	4452,7							4452,7	
19	Консервація складів отрутохімікатів	500,0		500,0						
Всього по Долинському району		5452,7	0,0	1000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4452,7	0,0
Калуський район										
20	Придбання обладнання для збору твердих побутових відходів у населених пунктах Калуського району	100,0		100,0						
21	Придбання машин (екскаватора, сміттєвоза) та обладнання для збору і транспортування побутових відходів у с. Новиця Калуського району	700,0		700,0						
22	Придбання контейнерів для роздільного збирання твердих побутових відходів на території Калуського району	300		300,0						
23	Придбання екскаватора та обладнання для збору і транспортування побутових відходів у с. Голинь Калуського району	450,0		450,0						
24	Консервація складів отрутохімікатів	500,0		500,0						
Всього по Калуському району		2050,0	0,0	2050,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Коломийський район										
25	Придбання машин для транспортування твердих побутових відходів	470,0		470,0						
26	Придбання обладнання для збору твердих побутових відходів	200,0		200,0						

27	Придбання машин для збору та перевезення побутових відходів	280,0		280,0						
28	Консервація складів отрутохімікатів	500,0		500,0						
Всього по Коломийському району		1450,0	0,0	1450,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Косівський район										
29	Придбання бульдозера для знешкодження побутових відходів на полігоні ТПВ у м. Косів (для КП "Косівміськводосервіс")	1000,0		1000,0						
30	Придбання машин для транспортування твердих побутових відходів (с. Яблунів)	280,0		280,0						
31	Придбання обладнання для збору твердих побутових відходів в м. Косів	80,0		80,0						
32	Придбання спец. транспорту для збору та перевезення побутових відходів у с. Рожнів. "Сміттевіз з задньою загрузкою" КО-440-1 на базі ГАЗ-3309	191,0		191,0						
33	Консервація складів отрутохімікатів	500,0		500,0						
Всього по Косівському району		2051,0	0,0	2051,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Надвірнянський район										
34	Рекультивация полігону ТПВ (с.Пнів), в т.ч. проектування	2000,0	1000,0	1000,0						
35	Проектування та будівництво заводу по переробці ТПВ на території Надвірнянського району	61200,0	5000,0		200,0			8000,0		48000,0
36	Придбання машин (трактор ТС-10) для складування твердих побутових відходів м. Надвірна	1050,0	1050,0							
37	Збір, транспортування, перероблення та складування промислових відходів ВАТ «Нафтохімік Прикарпаття»	45,0							45,0	
Всього по Надвірнянському району		64295,0	7050,0	1000,0	200,0	0,0	0,0	8000,0	45,0	48000,0
Рогатинський район										
38	Придбання машин для транспортування твердих побутових відходів для населених пунктів району	207,5		207,5						
39	Придбання спецмашини та обладнання для збору та складування твердих побутових відходів для населених пунктів району	512,5		512,5						
40	Консервація складів отрутохімікатів	500,0		500,0						
Всього по Рогатинському району		1220	0,0	1220	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Рожнятівський район										
41	Реконструкція полігонів ТПВ с-щах Перегінськ, Брошнів-Осада, Рожнятів	1500,0	1400,0	100,0						
42	Придбання обладнання для збору твердих побутових відходів для населених пунктів району	350,0		250,0				100,0		

43	Придбання машин для складування твердих побутових відходів с-щах Рожнятів, Брошнів-Осада	900,0		900,0						
44	Придбання машин для транспортування твердих та рідких побутових відходів для с-ща Рожнятів	560,0		560,0						
Всього по Рожнятівському району		3310,0	1400,0	1810,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Снятинський район										
45	Будівництво споруд (полігону) для складування твердих побутових відходів в с-ще Заболотів	5000,0	2300,0	200,0			2500,0			
Всього по Снятинському району		5000,0	2300,0	200,0	0,0	0,0	2500,0	0,0	0,0	0,0
Тисменицький район										
46	Придбання машин для збору і транспортування твердих побутових відходів на території району	500,0		500,0						
47	Придбання обладнання для збору твердих побутових відходів с. Погоня	8,0		8,0						
48	Придбання обладнання для збору твердих побутових відходів м. Тисмениця	100,0		100,0						
49	Рекультивация відвалу для розміщення твердих відходів ЗАТ «Завод тонкого органічного синтезу «Барва»	7,0							7,0	
50	Проектування та будівництво центру з утилізації сміття, в т. ч. сміттєпереробного заводу	90000,0	39000,0	1000,0						50000,0
51	Переробка кубового залишку з виробництва фенозану-23 на фенозан-кислоту ЗАТ «Завод тонкого органічного синтезу «Барва»	15,0							15,0	
52	Будівництво складських приміщень для складування (тимчасового збереження) відпрацьованих ртутних ламп ВАТ «Івано-Франківськцемент»	60,0							60,0	
53	Консервація складів отрутохімікатів	500,0		500,0						
Всього по Тисменицькому району		91190,0	39000,0	2108,0	0,0	0,0	0,0	0,0	82,0	50000,0
Тлумацький район										
54	Проектування та будівництво полігону твердих побутових відходів в с. Нижнів	800,0	700,0	100,0						
55	Придбання машин для збору та транспортування твердих побутових відходів с. Обертин	215,0		215						
56	Розширення та реконструкція споруд (полігон ТПВ) у с. Обертин	299,5		299,5						
57	Консервація складів отрутохімікатів	500,0		500,0						
Всього по Тлумацькому району		1814,5	700,0	1114,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

м. Івано-Франківськ										
58	Придбання машин для складування твердих побутових відходів на полігоні ТПВ	950,0	650,0	200,0	100,0					
59	Придбання обладнання (сортувальної лінії) для сортування твердих побутових відходів та одержання сировини	2496,0						496,0		2000,0
60	Будівництво споруд для складування виробничих відходів (КП Івано-Франківськводокотехпром)	1800,0	1700,0	100,0						
61	Придбання обладнання (контейнерів) для збору твердих побутових відходів (заклади охорони здоров'я м. Івано-Франківська)	180,0		180,0						
62	Будівництво каналізаційного колектора для скиду фільтрату з полігону ТПВ на міські очисні споруди	2200,0	1540,0	440,0	220,0					
63	Придбання спецмашин та обладнання для збору та перевезення побутових відходів в м. Івано-Франківську	3000,0	1500,0	900,0	600,0					
64	Будівництво цеху утилізації осадів (мулу) з одержанням біогазу на очисних спорудах м. Івано-Франківськ	46000,0						1000,0		45000,0
Всього по м. Івано-Франківськ		56626,0	5390,0	1820,0	920,0	0,0	0,0	1496,0	0,0	47000,0
м. Болехів										
65	Придбання обладнання для збору твердих побутових відходів	400,0		380,0	20,0					
66	Придбання машин для транспортування та складування твердих побутових відходів	900,0		900,0						
Всього по м. Болехів		1300,0	0,0	1280,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
м. Калуш										
67	Проектування та будівництво сміттєпереробного заводу	110000,0						9000,0	1000,0	100000,0
68	Транспортування та знешкодження промислових відходів (гексахлорбензол) (22,5 тис.т)	800000,0				800000,0				
Всього по м. Калуш		910000,0	0,0	0,0	0,0	800000,0	0,0	9000,0	1000,0	100000,0
м. Яремче										
69	Придбання машин для транспортування твердих побутових відходів	500,0						200,0		300,0
70	Придбання обладнання (контейнерів) для збору твердих побутових відходів	300,0						100,0		200,0
Всього по м. Яремче		800,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	300,0	0,0	500,0
м. Коломия										
71	Придбання машин для транспортування побутових відходів	1500,0		300,0				300,0		900,0
72	Придбання обладнання для збору побутових відходів	470,0		100,0				70,0		300,0
73	Придбання подрібнювача пластмасових виробів і поліетилену	100,0		100,0						

74	Будівництво заводу по переробці побутових відходів потужністю 100 тис. тонн в рік по вул. Кривоноса в м. Коломиї (в тому числі проектування)	96000,0	30000,0	1000,0				5000,0		60000,0
Всього по м. Коломия		98070,0	30000,0	1500,0	0,0	0,0	0,0	5370,0	0,0	61200,0
Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області										
75	Транспортування та знешкодження непридатних для використання пестицидів (192,5 т)	4300,0	4300,0							
Всього по Державному управлінню охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області		4300,0	4300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом по підпрограмі використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів		1281513,8	101340	20749,7	13613,4	800000	2500	24366	11944,7	307000

Таблиця А.4 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Підпрограма «Охорона і раціональне використання земель»

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Калуський район										
1	Будівництво берегозакріплювальних споруд на лівому березі р. Чечва в с. Довге Калуське Калуського району	1500,0				1500,0				
2	Будівництво берегозакріплювальних споруд на правому березі р. Чечва в с. Довге Калуське Калуського району	1500,0				1500,0				
3	Будівництво берегозакріплювальних споруд на правому березі р. Чечва в с. Довге Калуське Калуського району	1200,0				1200,0				
4	Будівництво берегозакріплювальних споруд на правому березі р. Луква в с. Завій Калуське Калуського району	194,1				194,1				
5	Будівництво берегозакріплювальних споруд на правому березі р. Фурнілів в с. Мостище	20,0				20,0				
6	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Болохівка в с. Завадка	200,0				200,0				
7	Будівництво берегозакріплювальних споруд на правому березі р. Чечва в с. Тужилів 0,73 км.	1300,0				1300,0				
8	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Лімниця в с. Середній Бабин	502,0				502,0				
9	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Дністер в с. Цвітова – 1,5 км. Реконструкція берегозакріплювальних споруд р. Дністер та р. Лука	50,0				50,0				
10	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Болохівка в с. Збора	400,0				400,0				

11	Будівництво берегозакріплювальних споруд вздовж р. Березничка на території Середньоугринівської сільської ради	3000,0		400,0		2500,0		100,0		
12	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Лімниця в с. Вістова та с. Бабин Зарічний Вістівської сільської ради	2000,0		400,0		1500,0		100,0		
13	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Сівка 0,5 км від с. Сівка Войнилівська	1000,0				1000,0				
Всього по Калуському району		12866,1	0,0	800,0	0,0	11866,1	0,0	200,0	0,0	0,0
Косівський район										
14	Будівництво берегозакріплювальних, протизсувних споруд, а також проведення заходів, направлених на запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів на території с. Космач (прис. Медвежий)	7214,0	5774,0	1440,0						
15	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Акра в с. Нижній Бекрезів пр.Петртин	412,9				412,9				
16	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Варятка в с. Текуча	65,5				65,5				
17	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Люча в с. Люча	6138,7				6138,7				
18	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Лючка в с. Нижній Березів. пр. Центр	372,0				372,0				
19	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Пістинька в с. Космач. пр. Діл	292,2				292,2				
20	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Пістинька в с. Космач. пр. Мел	608,8				608,8				
21	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Пістинька в с. Космач. пр. Погір	259,6				259,6				
22	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Пістинька в с. Шешори. кут. Демня	627,6				627,6				
23	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Рибниця в м. Косів (в районі БАТ „Скіф-Авто")	1691,2				1691,2				
24	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Рибниця в м. Косів вище ав/дор мосту (Банського)	1254,8				1254,8				
25	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Рибниця в с. Вербовець	4928,7				4928,7				
26	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Черемош в с. Розтоки, пр. Ставки	1014,8				1014,8				
27	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Черемош в с. Слобідка	323,9				323,9				

28	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Черемош в с-щі Кути	966,1				966,1				
29	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Черемош в с-щі Кути (біля базару)	2642,2				2642,2				
30	Будівництво берегозакріплювальних споруд в с. Вижній Березів	159,5				159,5				
31	Будівництво берегозакріплювальних споруд в с. Смодна	2996,1				2996,1				
32	Будівництво берегозакріплювальних споруд в с. Соколівка (біля госп. Бичинюк)	2776,2				2776,2				
33	Будівництво берегозакріплювальних споруд в с. Соколівка (біля госп. Дійчука)	2741,2				2741,2				
34	Будівництво берегозакріплювальних споруд в с. Шешори. кут. Межиброди	1989,7				1989,7				
35	Будівництво берегозакріплювальних споруд в с-щі Яблунів	1133,3				1133,3				
36	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Рибниця в с. Смодна	855,2				855,2				
37	Проведення робіт по берегоукріпленню та будівництву водорегулюючих дамб на р. Рибниця	1600,0				1600,0				
38	Берегоукріплення р. Пістинька в с. Пістинь (в тому числі виготовлення проектної документації)	5000,0		500,0		4500,0				
Всього по Косівському району		48064,2	5774,0	1940,0	0,0	40350,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Коломийський район										
39	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Лючка в с.Мишин	224,4				224,4				
40	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Лючка в с.Н.Вербіж	296,4				296,4				
41	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Пістинька в с.Спас	458,6				458,6				
42	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Сопівка в с.Сопів	291,6				291,6				
43	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Ворона в с.Ворона	296,5				296,5				
44	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Пістинька в с.Н.Вербіж	401,4				401,4				
45	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Прут в с.Шепарівці	684,7				684,7				
46	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Шиблянка в с.Княздвір	86,3				86,3				

47	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Косачівка в с.Матеївці	59,3				59,3				
48	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Лючка в с.В. Вербіж	236,0				236,0				
49	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Ворона в с.Виноград	288,9				288,9				
50	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Рудка в с.Семаківці	57,2				57,2				
51	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Лючка в с.Ковалівка	367,6				367,6				
52	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Печеніга в с-щі Печеніжин	297,3				297,3				
53	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Сопівка в с.Рунгури	285,3				285,3				
54	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Прут в с.Воскресінці	1600,0				1600,0				
55	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Кошилівка в с. Голосків	204,7				204,7				
56	Будівництво протизсувних споруд, спрямованих на запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів та зниження до допустимого рівня їх негативного впливу на території Дебеславцівської сільської ради	297,8				297,8				
Всього по Коломийському району		6434,0	0,0	0,0	0,0	6434,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Надвірнянський район										
57	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця в м.Надвірна (зона відпочинку)	2300,0				2300,0				
	Проведення заходів щодо запобігання небезпечних геологічних процесів та ліквідації їх наслідків на території сіл Зелена, Бистриця, Пасічна, Пнів, Добротів, Назавизів, Гвізд, Середній Майдан, Красна, Чорний Потік, Б. Ослави, с-ща Делятин, Ворохта, Ланчин, м. Яремча, с. Микуличин									
Всього по Надвірнянському району		2300,0	0,0	0,0	0,0	2300,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Тисменицький район										
58	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Стримба, с.Липівка	4350,0				4350,0				
59	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Стримба, с.Марківці	4100,0				4100,0				
60	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Стримба, с. Хом'яківка	1650,0				1650,0				
61	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Стримба, м.Тисмениця	7000,0				7000,0				

62	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Тязівчик, с.Тязів	214,7				214,7				
63	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця Солотвинська, с.Драгомирчани	1756,9				1756,9				
64	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця Солотвинська, с.Старий Лисець	7330,0		730,0		6600,0				
65	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця Солотвинська, с.Стебник	2712,8				2712,8				
66	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця Надвірнянська, с.Підлужжя	384,4				384,4				
67	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця Надвірнянська, с.Черніїв	2300,0				2300,0				
68	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця Надвірнянська, с.Березівка	3600,0				3600,0				
69	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Ворона, м.Тисмениця (I черга)	1302,0				1302,0				
70	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Ворона, м. Тисмениця (II черга)	41700,0				41700,0				
71	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Ворона, с.Старі Кривотули	304,2				304,2				
72	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Ворона, с.Хом'яківка	1500,0				1500,0				
73	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Ворона, с.Пшеничники	1400,0				1400,0				
74	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Ворона, с.Підпечари	8500,0				8500,0				
75	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Дністер, с.Стриганці	3800,0				3800,0				
76	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Дністер, с.Довге	2700,0				2700,0				
77	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Дністер, с.Побереження	3100,0				3100,0				
78	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Павельче, с. Павлівка	785,1				785,1				
79	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Луквиця, с. Майдан	700,0				700,0				
80	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця, сел.Єзупіль	4800,0				4800,0				
81	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця, с. Ямниця	15000,0				15000,0				

82	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р.Бистриця Солотвинська, с.Угринів	1400,0				1400,0				
83	Будівництво водозахисної дамби, р. Ворона, с. Слобідка	1400,0				1400,0				
84	Будівництво водозахисної дамби, р. Ворона, с. Чорнолізці	1500,0				1500,0				
85	Відновлення водозахисної дамби, р. Бистриця Солотвинська, с. Підлісся	6551,0				6551,0				
86	Відновлення водозахисної дамби, р. Бистриця Солотвинська, с. Загвіздя	3500,0				3500,0				
87	Консервація деградованих та малопродуктивних земель шляхом залуження	952,6				952,6				
88	Консервація деградованих та малопродуктивних земель шляхом заліснення	960,8				960,8				
89	Проведення вапнування кислих ґрунтів	438,1					438,1			
90	Проведення обстеження ґрунтів (сільськогосподарських земель)	308,8		308,8						
91	Проведення заходів по будівництву протизсувних споруд, направлених на запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів та зниження до допустимого рівня їх негативного впливу на території с. Рошнів (вул. Підгора)	504,662		504,662						
Всього по Тисменицькому району		138506,062	0,0	1543,462	0,0	136524,5	438,1	0,0	0,0	0,0
Тлумацький район										
92	Протипаводкові заходи з берегоукріплень на річках Дністер, Чорнява, Товмачик та ін.	20000,0				20000,0				
93	Консервація забруднених та деградованих земель в населених пунктах району	621,3		621,3						
Всього по Тлумацькому району		20621,3	0,0	621,3	0,0	20000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
м. Коломия										
94	Будівництво берегозакріплювальних споруд на лівому березі р.Прут від ЗАТ «Колопапір» до моста в с. Н. Вербіж	10000,0				10000,0				
95	Будівництво берегозакріплювальних споруд на лівому березі р.Прут від КП «Коломияводоканал» до ЗАТ «Колопапір»	11000,0				11000,0				
96	Реконструкція берегозакріплювальних споруд лівого берега р. Прут в районі паперової фабрики	10000,0				10000,0				
97	Реконструкція берегозакріплювальних споруд р. Коломийка в районі вул. Станіславського та вул. Григоренка (ділянка № 2)	270,4				270,4				

98	Реконструкція берегозакріплювальних споруд р. Коломийка в районі вул. Станіславського та вул. Григоренка (ділянка № 1)	919,0				919,0				
99	Реконструкція берегозакріплювальних спорудр. Коломийка від вул. Ланчинської до територіїЗАТ «Прикарпаття»	215,5				215,5				
100	Реконструкція берегозакріплювальних споруд р. Коломийка від території ЗАТ «Прикарпаття» до р. Прут	182,6				182,6				
101	Реконструкція берегозакріплювальних споруд на р.Коломийка в районі автодорожнього моста по вул. Карпатський	722,5				722,5				
102	Регулювання русла р. Чорний потік від межі міста до вул. Трильовського	7000,0				7000,0				
103	Кріплення берега р. Чорний потік від будинку № 130 по вул. Довбуша до вул. Міцкевича	10000,0				10000,0				
104	Регулювання русла р. Чорний потік від вул. Міцкевича до р. Прут	2000,0				2000,0				
105	Регулювання русла р. Радилівка від вул. Пушкіна до вул. Моцарта	4000,0				4000,0				
106	Винесення в натуру водоохоронних зон р. Коломийка, Радилівка, Чорний потік	250,0		250,0						
Всього по м. Коломия		56560,0	0,0	250,0	0,0	56310,0	0,0	0,0	0,0	0,0
м. Івано-Франківськ										
107	Проектування та будівництво комплексу гідротехнічних споруд для охорони (захисту) земель від затоплення території села Вовчинець	9530,0	9230,0					300,0		
108	Проектування та будівництво дамби на р. Бистриця Надвірнянська в районі багатоповерхових будинків на вул. Медичній	2840,0	2540,0					300,0		
Всього по м. Івано-Франківськ		12370,0	11770,0	0,0	0,0	0,0	0,0	600,0	0,0	0,0
Івано-Франківське обласне виробниче управління по меліорації і водному господарстві										
109	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Свіча ур. Заріка в с. Шевченкове Долинського району	1700,0				1700,0				
110	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Пробійнівка в с. Гринів Верховинського району	286,5				286,5				
111	Будівництво берегозакріплювальних споруд на правому березі р.Чорний Черемош в селищі Верховина	699,5				699,5				

112	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Бистриця Надвірнянська в с. Зелена Надвірнянського району	1480,0				1480,0				
113	Будівництво берегозакріплювальних споруд на р. Підзамче в с. Пнів Надвірнянського району	985,0				985,0				
Всього по Івано-Франківському обласному виробничому управлінню по меліорації і водному господарству		5151,0	0,0	0,0	0,0	5151,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області										
114	Проведення заходів, направлених на запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів, усунення або зниження до допустимого рівня їх негативного впливу на території і об'єкти	24000,0	2500,0	500,0	1500,0	16000,0	3000,0	500,0		
Всього по Державному управлінню охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області		24000,0	2500,0	500,0	1500,0	16000,0	3000,0	500,0	0,0	0,0
Разом по підпрограмі охорона і раціональне використання земель		326872,662	20044,0	5654,762	1500	294935,8	3438,1	1300	0	0

Таблиця А.5 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Підпрограма «Охорона і раціональне використання мінеральних ресурсів»

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Богородчанський район										
1	Реалізація програми охорони навколишнього природного середовища в межах нафтогазових промислів Богородчанського району	56680,0	10000,0	1000,0				1000,0		44680,0
Всього по Богородчанському району		56680,0	10000,0	1000,0	0,0	0,0	0,0	1000,0	0,0	44680,0
Долинський район										
2	Заходи з відновлення герметичності колон при капітальних ремонтах свердловин – до 10 свердловин на рік (НГВУ «Долинанафтогаз»)	25000,0							25000,0	
3	Ліквідаційний тампонтаж непридатних до експлуатації свердловин до 5 км на рік (НГВУ «Долинанафтогаз»)	5000,0							5000,0	
4	Заміна, ремонт аварійних ділянок нафтопроводів до 5 км щорічно (НГВУ «Долинанафтогаз»)	7500,0							7500,0	
Всього по Долинському району		37500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	37500,0	0,0
Рогатинський район										
5	Рекультивация відпрацьованого Воронівського кар'єру будівельного піску	50000,0				50000,0				
Всього по Рогатинському району		50000,0	0,0	0,0	0,0	50000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
м. Калуш										
6	Ліквідація рудника «Ново-Голинь» (Калійний завод ВАТ «Оріана»)	4000,0				4000,0				

7	Спорудження (будівництво) розсолوپроводу з хвостосховища № 2 та шламонакопичувача № 3 в «Домбровський кар'єр» (Калійний завод БАТ «Оріана»)	3384,1				3384,1				
8	Перекачування розсолів з хвостосховища № 2 та шламонакопичувача № 3 в «Домбровський кар'єр» (Калійний завод БАТ «Оріана»)	600,0				600,0				
9	Гірничотехнічна рекультивація відвалів №1 та № 4 Домбровського кар'єру (Калійний завод БАТ «Оріана»)	13332,5				13332,5				
10	Рекультивація хвостосховища № 2 (Калійний завод БАТ «Оріана»)	32000,0				32000,0				
11	Організація самопливної системи стоку розсолів (Калійний завод БАТ «Оріана»)	624,0				624,0				
Всього по м. Калуш		53940,6	0,0	0,0	0,0	53940,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом по підпрограмі охорона і раціональне використання мінеральних ресурсів		198120,6	10000,0	1000,0	0,0	103940,6	0,0	1000,0	37500,0	44680,0

Таблиця А.6 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Підпрограма «Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу»

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	Виявлення запасів природних рослинних ресурсів (кадастр рослинних ресурсів)	1000,0		1000,0						
2	Заходи з озеленення міст, селищ, сіл на території області	2000,0		1000,0	150,0			850,0		
3	Заходи щодо охорони тваринного світу та боротьби з браконьерством (придбання матеріально-технічних засобів)	1000,0		1000,0						
4	Придбання посадкового матеріалу для озеленення м.Коломия	200,0		50,0				100,0		50,0
5	Будівництво розплідника - вольєра для розведення оленя плямистого з метою розселення його в природне середовище (для ДП "Рогатинський лісгосп")	1556,2	800,0	300,0					456,2	
6	Проведення заходів з охорони і відтворення природних рослинних ресурсів в області (для КП «Івано-Франківськблагроліс»)	5972,3	4000,0	1972,3						
7	Будівництво вольєру для розведення диких звірів та птахів з метою їх розселення в природному середовищі на території НПП "Гуцульщина"	527,0		527,0						
Івано-Франківське ОУЛМГ										
8	Придбання контейнерів для вирощування посадкового матеріалу	2001,9		1000,0					1001,9	
9	Вирощування декоративного посадкового матеріалу для потреб озеленення населених пунктів	2500,0		1000,0					1500,0	
10	Придбання обладнання для довготривалого зберігання лісового насіння для вирощування посад матеріалу в неврожайні роки для ДП «Івано-Франківський селекційно-насіннєвий центр»	2000,0		1000,0					1000,0	
11	Проведення заходів, направлених на розведення диких звірів та посилення режиму їх охорони	2968,0		1484,0					1484,0	
Разом по Івано-Франківському ОУЛМГ		9469,9	0	4484	0	0	0	0	4985,9	0
Разом по підпрограмі охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу		21725,4	4800	10333,3	150	0	0	950	5442,1	50

Таблиця А.7 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Підпрограма «Збереження природно-заповідного фонду, формування екологічної мережі»

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Богородчанський район										
1	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	250,0		250,0						
Всього по Богородчанському району		250,0	0,0	250,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Верховинський район										
2	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	250,0		250,0						
Всього по Верховинському району		250,0	0,0	250,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Галицький район										
3	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	250,0		250,0						
Всього по Галицькому району		250,0	0,0	250,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Городенківський район										
4	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	1500,0		1500,0						
Всього по Городенківському районі		1500,0	0,0	1500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Долинський район										
5	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	600,0		600,0						
Всього по Долинському району		600,0	0,0	600,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Калуський район										
6	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	200,0		200,0						
Всього по Калуському району		200,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Коломийський район										
7	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	200,0		200,0						100,0
Всього по Коломийському району		200,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Косівський район										
8	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	200,0		200,0						
Всього по Косівському району		200,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Надвірнянський район										
9	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	200,0		200,0						
Всього по Надвірнянському району		200,0	0,0	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Рогатинський район										
10	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	800,0		800,0						
Всього по Рогатинському району		800,0	0,0	800,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Рожнятівський район										
11	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	200,0		200,0						
12	Розробка проекту створення заказника місцевого значення в урочищі Микучин (токовисько глухарів), ДП Брошнівський ЛГ та організації його території	100,0		100,0						
Всього по Рожнятівському району		300,0	0,0	300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Снятинський район										
13	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	400,0		400,0						
Всього по Снятинському району		400,0	0,0	400,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Тисменицький район										
14	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	300,0		300,0						
15	Проведення спеціальних заходів спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду (Спеціалізоване лісомисливське науково-дослідне природно-заповідне господарство «Чорний ліс»)	800,0		400,0					400,0	
Всього по Тисменицькому району		1100,0	0,0	700,0	0,0	0,0	0,0	0,0	400,0	0,0
Тлумацький район										
16	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	800,0		600,0				200,0		
Всього по Тлумацькому району		800,00	0,00	600,00	0,00	0,00	0,00	200,00	0,00	0,00

м. Івано-Франківськ										
17	Проведення спеціальних заходів спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів, територій та об'єктів природно-заповідного фонду (Дендрологічний парк «Дружба» ім. З.Ю.Павлика загальнодержавного значення)	40,0		40,0						
Всього по м. Івано-Франківськ		40,0	0,0	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
м. Коломия										
18	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення в частині встановлення меж на місцевості	80,0		40,0					40,0	
19	Утримання об'єктів природно-заповідного фонду. Утримання та впорядкування парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва парку місцевого значення "Парк"	1600,0	1400,0					200,0		
20	Утримання і впорядкування парку відпочинку по вул. Чехова-Петлюри	400,0	300,0		100,0					
21	Утримання і впорядкування парку відпочинку ім. Т. Шевченка	1000,0	900,0					100,0		
Всього по м. Коломия		3080,0	2600,0	40,0	100,0	0,0	0,0	300,0	40,0	0,0
Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області										
22	Проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів ПЗФ загальнодержавного значення у Івано-Франківській області в частині встановлення меж на місцевості	1862,3	1862,3							
Всього по Державному управлінню охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області		1862,3	1862,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Івано-Франківське ОУЛМГ										
23	Будівництво, реконструкція мостів, доріг, стежок, пов'язаних з утриманням об'єктів ПЗФ	19000,0	10000,0	2000,0					7000,0	
Всього по Івано-Франківському ОУЛМГ		19000,0	10000,0	2000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7000,0	0,0
Разом по підпрограмі збереження природно-заповідного фонду, формування екологічної мережі		31032,3	14462,3	8530,0	100,0	0,0	0,0	500,0	7440,0	0,0

Таблиця А.8 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Підпрограма «Проектні та проектно-кошторисні роботи»

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Богородчанський район										
1	Виготовлення проекту землеустрою щодо створення водоохоронних зон (відведення земельних ділянок водного фонду) річок Бистриця-Солотвинська, Манявка, Саджавка, Луква	370,0						370,0		
Всього по Богородчанському району		370,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	370,0	0,0	0,0
Верховинський район										
2	Виготовлення проектно-кошторисної документації на будівництво споруд для очищення стічних вод в селищі Верховина потужністю 130 м ³ /добу (в т.ч. екологічна експертиза проекту)	66,0		66,0						
3	Виготовлення проектно-кошторисної документації на будівництво споруд для очищення стічних вод в селищі Верховина (район райлісгоспу) потужністю 250м ³ /добу (в т.ч. екологічна експертиза проекту)	105,0		105,0						
4	Виготовлення проектно-кошторисної документації на будівництво локальних споруд для очищення стічних вод в селищі Верховина (район райлісгоспу) потужністю 50м ³ /добу (в т.ч. екологічна експертиза проекту)	73,5		73,5						
Всього по Верховинському району		244,5	0,0	244,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

[illegible]

Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області										
22	Розроблення проекту організації території Дністровського регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів	428,5		428,5						
Всього по Державному управлінню охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області		428,5	0,0	428,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом по підпрограмі проектні та проектно-кошторисні роботи		11684,3	8200,9	2083,5	0,0	0,0	530,0	770,0	99,9	0,0

Таблиця А.9 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Підпрограма «Наука, освіта, екологічна інформація та пропаганда, видання поліграфічної продукції, моніторинг навколишнього природного середовища, підтримка громадських екологічних організацій»

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Богородчанський район										
1	Розробка, видання та перевидання поліграфічної продукції (буклети, листівки, брошури тощо) на екологічну тематику	30,0		30,0						
2	Облаштування музею та створення відеотеки в «Лісекоцентрі» (ДП "Лісовий екологічно-просвітницький центр")	80,0		80,0						
Всього по Богородчанському району		110,0	0,0	110,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Галицький район										
3	Видання поліграфічної продукції на екологічну тематику (Галицький НПП)	10,0			10,0					
4	Створення центру з екологічної освіти та пропаганди охорони навколишнього природного середовища (с.Маріямпіль)	600,0		200,0	300,0				100,0	
Всього по Галицькому району		610,0	0,0	200,0	310,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Коломийський район										
5	Видання часопису «Екологія та людина» (для Коломийської територіальної громадської організації «Зелений світ»)	100,0		100,0						
Всього по Коломийському районі		100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Косівський район										
6	Видання поліграфічної продукції з екологічної тематики (НПП «Гуцульщина»)	100,0		100,0						
7	Придбання обладнання для лабораторії екологічного моніторингу НПП «Гуцульщина»	130,0		130,0						
Всього по Косівському району		230,0	0,0	230,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Івано-Франківське ОУЛМГ										
22	Проведення заходів з організації робіт з екологічної освіти, підготовки кадрів, підвищення кваліфікації та обміну досвідом в ДП "Лісовий екологічно-просвітницький центр"	400,0	350,0	50,0						
Всього по Івано-Франківському ОУЛМГ		400,0	350,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом по підпрограмі наука, інформація і освіта, моніторинг навколишнього природного середовища		13000,0	350,0	12240,0	310,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0

Таблиця А.10 – Програма охорони навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області до 2015 р.

Разом

Пріоритетні природоохоронні заходи

№ п/п	Назва заходу	Вартість заходу, тис.грн.	Джерела фінансування, тис. грн.							
			фонд охорони навколишнього природного середовища			бюджет			власні кошти підприємств	інвестиції, гранти
			державний	обласний	місцевий	державний	обласний	місцевий		
1	Разом по підпрограмі охорона і раціональне використання водних ресурсів	651989,018	216483,75	32965,829	9855	259228,3	4617,45	5828,689	55785	67225
2	Разом по підпрограмі охорона атмосферного повітря	1697198,0	37017,2	600,0	2000,0	20000,0	12050,0	16358,0	438672,8	1170500,0
3	Разом по підпрограмі використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів	1281513,8	101340	20749,7	13613,4	800000	2500	24366	11944,7	307000
4	Разом по підпрограмі охорона і раціональне використання земель	326872,662	20044,0	5654,762	1500	294935,8	3438,1	1300	0	0
5	Разом по підпрограмі охорона і раціональне використання мінеральних ресурсів	198120,6	10000,0	1000,0	0,0	103940,6	0,0	1000,0	37500,0	44680,0
6	Разом по підпрограмі охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу	21725,4	4800	10333,3	150	0	0	950	5442,1	50
7	Разом по підпрограмі збереження природно-заповідного фонду, формування екологічної мережі	31032,3	14462,3	8530,0	100,0	0,0	0,0	500,0	7440,0	0,0

8	Разом по підпрограмі проектні та проектно-кошторисні роботи	11684,3	8200,9	2083,5	0,0	0,0	530,0	770,0	99,9	0,0
9	Разом по підпрограмі наука, інформація і освіта, моніторинг навколишнього природного середовища	13000,0	350,0	12240,0	310,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Разом			4233136,08	412698,15	94157,091	27528,4	1478104,7	23135,55	51072,689	556984,5

**Перелік природоохоронних заходів з обласного фонду
охорони навколишнього природного середовища на 2011 рік**

КФКВ	КЕКВ	Природоохоронні заходи	Сума, тис.грн.
		Головне управління регіонального розвитку та будівництва облдержадміністрації	
240601	2143	Реконструкція необхідних споруд для очищення стічних вод та каналізаційних мереж у с. Задністрянське Галицького району	770,0
240601	2123	Будівництво необхідних споруд для очищення стічних вод та каналізаційних мереж у ЗОШ I-III ст. с. Кривець Богородчанського району	280,0
240601	2123	Будівництво необхідних споруд для очищення стічних вод та каналізаційних мереж у ЗОШ I-III ст. с. Підбереж Болехівської міської ради	255,0
240601	1134	Виготовлення проектної документації на проведення невідкладних природоохоронних заходів з видалення, перевезення та утилізації небезпечних відходів гексахлорбензолу, що перебувають на полігоні у зоні консервації Домбровського кар'єру в м. Калуші Івано-Франківської області (у т.ч. проведення екологічної експертизи проекту)	299,9
240601	2143	Реконструкція необхідних споруд для очищення стічних вод та каналізаційних мереж інфекційного відділення інфекційної лікарні в м. Коломиї	73,915
240601	2123	Будівництво систем роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них для відділення медико-соціального реабілітаційного центру в с. Стецева Снятинського району	700,0
240601	2123	Будівництво каналізаційних мереж в с. Угорники Івано-Франківської міської ради	1072,0
		Всього	3450,815
		Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації	
240601	2123	Будівництво каналізаційних мереж і споруд на них по вул. Стефаніка, Стуса до вул. Петраша в селищі Богородчани	212,182
240601	2133	Проведення заходів з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на вул. Завалівський у м. Снятині	192,448
240601	2143	Реконструкція каналізаційних мереж та очисних споруд у м. Коломиї (I-черга «Реконструкція очисних споруд»)	1250,0
240601	2143	Виготовлення проектної документації на реконструкцію необхідних споруд для очищення стічних вод та каналізаційних мереж м. Коломиї	270,0
240601	2143	Реконструкція необхідних споруд для очищення стічних вод у м. Косові	2400,0
		Всього	4324,63

КФКВ	КЕКВ	Природоохоронні заходи	Сума, тис.грн.
		Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації	
240601	1172	Проведення заходів з виявлення запасів природних рослинних ресурсів, затрати на їх охорону і відтворення (для ОКП «Івано-Франківськ-облагроліс»)	500,0
		Всього	500,0
		Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації	
240601	2133	Проведення заходів з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на території Залучанського дитячого будинку-інтернату на вул. Шевченка, 584 у с. Долішнє Залуччя Снятинського району	182,759
		Всього	182,759
		Субвенція місцевим бюджетам:	
250380		Богородчанський районний бюджет	
	2420	Проведення заходів з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на території загальноосвітньої школи на вул. Шевченка, 10 у с. Дзвиняч Богородчанського району	49,559
	2420	Проведення заходів з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на території дитячого садка на вул. Незалежності, 8 в с. Грабовець Богородчанського району	72,253
		Всього	121,812
250380		Городенківський районний бюджет	
	2420	Будівництво каналізаційних мереж на вул. Богуна-Гагаріна у м. Городенці	200,0
		Всього	200,0
250380		Долинський районний бюджет	
	2420	Реконструкція каналізаційних мереж на діючих очисних спорудах у м. Долині	58,488
	2420	Реконструкція каналізаційних мереж на вул. Котляревського – вул. Заводська у м. Долині	688,896
		Всього	747,384
250380		Коломийський районний бюджет	
	2420	Реконструкція необхідних споруд для очищення стічних вод та каналізаційних мереж і споруд на них у с. Коршів Коломийського району	650,0
		Всього	650,0
250380		Косівський районний бюджет	
	2420	Придбання машин для збору, транспортування побутових відходів у с. Пістинь Косівського району	241,512
		Всього	241,512
250380		Надвірнянський районний бюджет	
	2420	Реконструкція та будівництво каналізаційних мереж і споруд на них в районі вулиць Комунальна-Мельничука у м. Надвірній	1760,0
		Всього	1760,0

250380		Рожнятівський районний бюджет	
	2420	Придбання обладнання (контейнерів) для збору твердих побутових відходів (для Перегінської селищної ради)	60,0
	2420	Виготовлення проектно-кошторисної документації по реконструкції напірного колектора на самоплинний у селищі Перегінське Рожнятівського району (для КП «Рожнятівводгосп»)	70,0
	2420	Придбання обладнання (контейнерів) для збору твердих побутових відходів у селищі Брошнів-Осада (для КП Брошнів-Осадської селищної ради)	60,0
		Всього	190,0
250380		Снятинський районний бюджет	
	2420	Реконструкція каналізаційних мереж Снятинської ЗОШ-інтернату I-III ст.	39,478
		Всього	39,478
250380		Тисменицький районний бюджет	
	2420	Проведення заходів щодо охорони тваринного світу у с. Павлівка Тисменицького району	100,0
	2420	Реконструкція каналізаційних мереж Тисменицької ЗОШ I-III ступенів	469,699
	2420	Проведення заходів щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану староріччя р. Ворона у с. Чорнолізці Тисменицького району, а також заходи для боротьби з шкідливою дією вод	127,589
		Всього	697,288
250380		Тлумацький районний бюджет	
	2420	Консервація деградованих і забруднених земель на території населених пунктів Тлумацького району	521,325
	2420	Придбання обладнання для збору побутових відходів у населених пунктах Тлумацького району	100,0
	2420	Проведення заходів щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану безіменного струмка та р. Вікно у с. Вікняни Тлумацького району	298,351
	2420	Проведення заходів з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на вул. Плебанія у м. Тлумачі	190,0
	2420	Розширення та реконструкція споруд для складування побутових, сільськогосподарських і промислових відходів виробництва на полігоні ТПВ у селищі Обертин Тлумацького району	199,5
		Всього	1309,176
250380		Болехівський міський бюджет	
	2420	Придбання обладнання для збору побутових відходів у м. Болехові	80,0
		Всього	80,0

250380		Калуський міський бюджет	
	2420	Виготовлення робочої документації по укріпленню частини північного борту Домбровського кар'єру	299,9
	2420	Виготовлення робочої документації по гірничо-технічній рекультивації відвалів № 1 і № 4 Домбровського кар'єру	299,9
	2420	Виготовлення робочої документації по рекультивації частини хвостосховища № 1 ДП «Калійний завод»	299,9
		Всього	899,7
250380		Івано-Франківський міський бюджет	
	2420	Виготовлення проектної документації для проведення заходів, направлених на запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів у с. Вовчинець Івано-Франківської міської ради та в районі вул. Медичної м. Івано-Франківська	200,0
	2420	Проведення заходів з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на території Івано-Франківської міської клінічної лікарні на вул. Мазепи	1013,0
		Всього	1213,0
250380		Яремчанський міський бюджет	
	2420	Проведення заходів з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на вул. С.Бандери, Свободи, Галицькій у м. Яремче	618,808
	2420	Придбання обладнання (контейнерів) для збору побутових відходів у м. Яремче (для КП "Благоустрій")	152,5
	2420	Придбання обладнання (контейнерів) для збору побутових відходів у м. Яремче	91,9
		Всього	863,208
		Разом	17470,767

Керуючий справами
виконавчого апарату обласної ради

Василь Скрипничук